

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-541 /2663

18/6/2012

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 2/5/2012 tarihinde kararlaştırılan "Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe (Genel-Madde)

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Adalet - Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih: 19 Haziran 2012 E. No: 1/638				
Yan. Uzm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
				
TBMM BAŞKANI				

T B M M
Kanunlar ve Kararlar Bşk.lığı
19 Haziran 2012
Numara :

T B M M
KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
18 Haziran 2012
No : 120996

GENEL GEREKÇE

I. SERMAYE PİYASALARINDA YAŞANAN GELİŞMELER

1. Küresel Finans Piyasalarının Yapısı ve Bu Yapı İçinde Türkiye'nin Yeri

Yirmi birinci Yüzyıl, dünya finans sisteminde hem büyüklükler, hem de sermaye piyasası aracı çeşitliliği açısından çok önemli gelişmelere sahne olmaktadır. Bu konuda rakamlar çok dikkat çekicidir¹. Sınırlar arası sermaye akımlarına bakıldığında 2000 yılında 4,7 trilyon dolar olan yabancı sermaye akımları 2007 yılına gelindiğinde 10,9 trilyon dolara ulaşmış, ancak daha sonra yaşanan kriz nedeniyle önemli bir gerileme yaşanmıştır. Yabancı yatırımcıların başka ülkelerdeki varlıkları 1990 yılına göre 10 kat artarak 96 trilyon dolara ulaşmıştır.

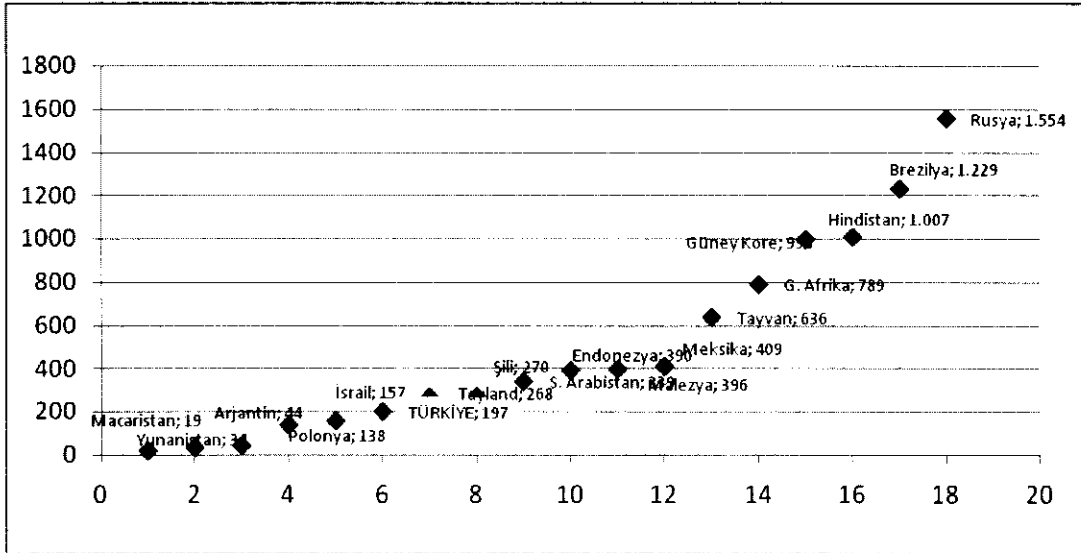
Bu büyüklük içinde Türk sermaye piyasasının yerini saptayabilmek için borsa kapitalizasyonu, borsa işlem hacmi büyüklüğü gibi çeşitli kriterleri dikkate alarak bir değerlendirme yapıldığında, ülkemizin gelişmekte olan piyasalar içinde önemli bir gelişme potansiyeline sahip olduğu açık bir biçimde görülmektedir.

Bu değerlendirmeyi çeşitli rakamsal verilerle desteklemek gerekirse;

a) Küresel Piyasalarda Borsa Kapitalizasyonu Büyüklükleri Bakımından

Sermaye piyasası büyüklüklerini kıyaslamada kullanılan en önemli ölçütlerden biri borsa kapitalizasyonudur (borsalarda işlem gören menkul kıymetlerin ilişkin olduğu şirketlerin toplam değeri). Borsa kapitalizasyonunda, ABD 15.6 trilyon dolarlık büyüklükle dünyada en önde gelen hisse senedi piyasasıdır. ABD'den sonra Japonya, İngiltere, Kanada ve Almanya'nın borsa kapitalizasyonlarının toplamı 9.9 trilyon dolarla ABD'nin altında kalmaktadır.

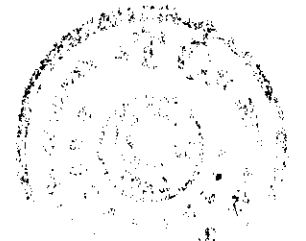
Gelişmekte Olan Ülke Borsa Kapitalizasyonları (Milyar Dolar)

2000-2010 döneminde dünyada borsaların kapitalizasyonu yüzde 50 artarak 54 trilyon dolara yükselmiştir. 2000 yılında dünya çapında tedavülde bulunan menkul kıymet stoku (borsa kapitalizasyonu ve tedavüldeki borçlanma araçları) 83 trilyon dolarken 2010 yılında bu rakam 163 trilyon dolara ulaşmıştır. Bu dönemde ülkemizin de aralarında bulunduğu gelişmekte olan ülkelerin dünya çapındaki tedavülde olan menkul kıymet stokundaki payı 2000 yılına göre üçe katlanarak yüzde 18'e yükselmiştir.

Bu kapsamda, gelişmekte olan ülkelere bakıldığında, BRIC olarak adlandırılan Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin borsalarının ön plana çıktığı görülmektedir. Çin, 3 trilyon doları aşan piyasa büyüklüğü açısından dördüncü sıraya yükselerek dünyanın en büyük piyasaları arasına

¹ McKinsey Global Institute, Mapping Global Capital Markets, 2011

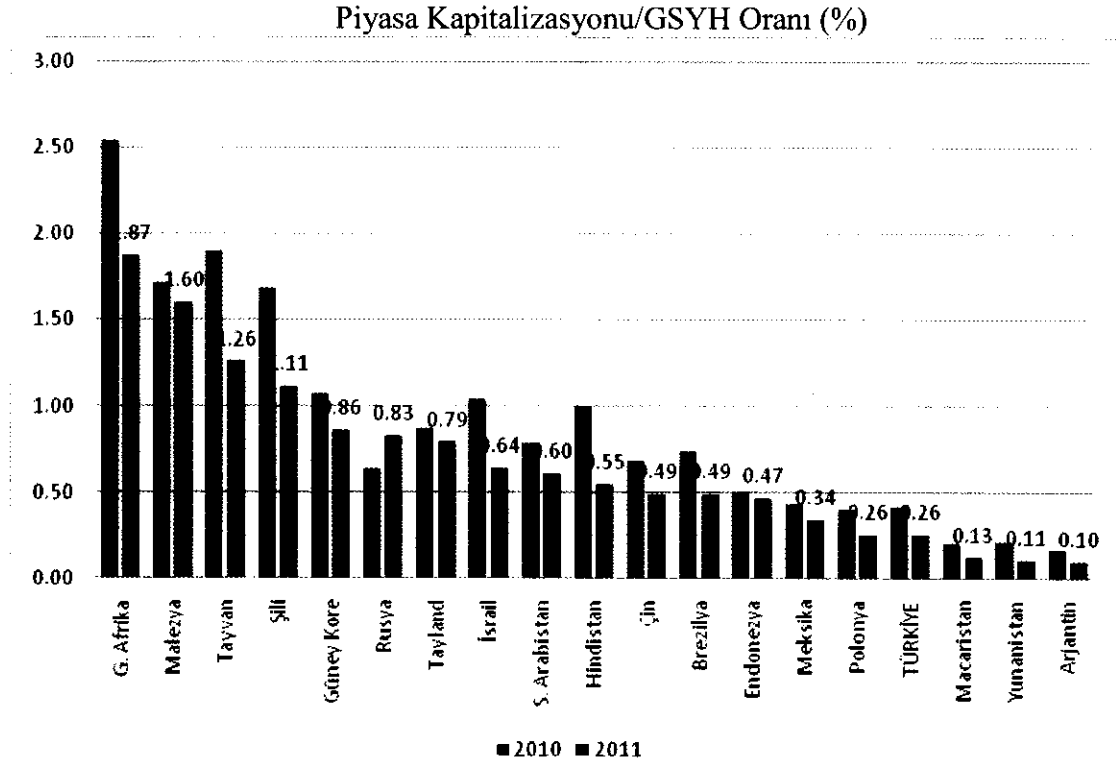
girmiştir. Brezilya, Hindistan, Rusya ve Güney Kore borsaları ise, 1 trilyon doları civarındaki borsa kapitalizasyonları ile gelişmiş ülkeler ligine daha yakın durmaktadırlar. Türkiye ise, 197 milyar dolar ile İsrail, Polonya, Arjantin; Yunanistan ve Macaristan gibi ülkelerin üstünde, ancak Tayvan, Meksika, Malezya ve Endonezya'nın dahil olduğu ülkeler grubunun gerisinde kendisine yer bulmuştur.

b) Borsa Kapitalizasyonunun GSYH'a Oranı

Borsa kapitalizasyonunun GSYH'a olan oranı, ülkelerin ekonomik büyüklükleri arasında farklılıklar olduğu için borsanın ekonomideki yerini göstermek açısından daha iyi bir fikir vermektedir.

Gelişmiş ülkelerde borsa kapitalizasyonunun GSYH'a olan oranı Japonya ve Almanya hariç 1'in üzerindedir. Japonya ve Almanya'nın diğer gelişmiş ülkelerin gerisinde kalmasında bankacılık sistemlerinin bu ülkelerde ön plana çıkmasının etkisi bulunmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelere bakıldığında ise 1.87 ile Güney Afrika uç değer olarak liderlik pozisyonuna oturmaktadır. Dinamik sermaye piyasaları ile öne çıkan Malezya'nın 1.60 seviyesine ulaştığı ve yine ekonomik reformlarıyla ünlü Şili'nin 1.11 seviyesinde yer aldığı görülmektedir. BRIC ülkelerine bakıldığında borsa kapitalizasyonunun ekonomiye olan oranının gelişmekte olan ülkelerin borsa kapitalizasyonu/GSYH oranının medyanına yakın bir değer olan yüzde 50 civarında olduğu görülmektedir.

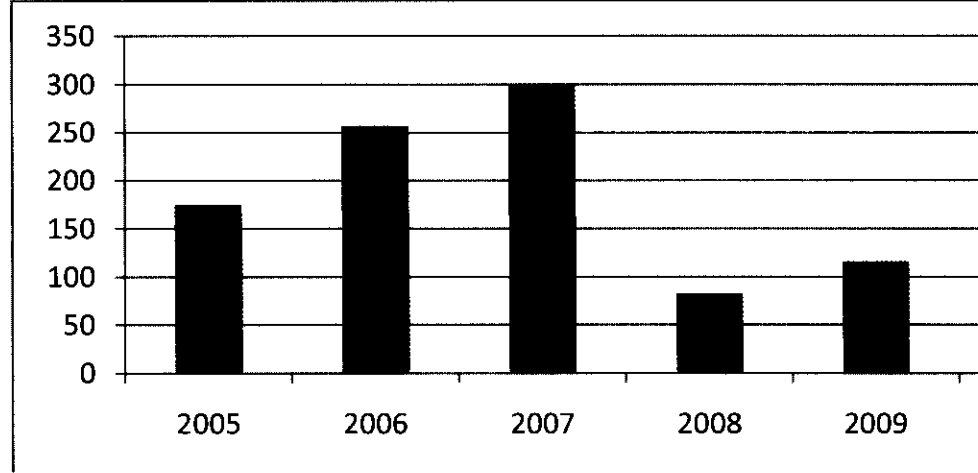
Türkiye'nin ise yüzde 26'lık oranla 19 gelişmekte olan ülke içinde 16. sırada yer almaktadır.

3. Halka Arzların Toplam Büyüklüğü Bakımından

Dünya çapında şirket halka arzları 2010 yılında 2005 yılına göre yüzde 61.5 artarak 281 milyar dolara ulaşmıştır. Ancak gelişmekte olan ülkelerde halka arzlardaki artış yüzde 223 olmuş ve gelişmiş ülkelerdeki halka arz toplamını geçmiştir. Krizin gelişmiş ülkelerde yaşanması nedeniyle halka arz gibi akım değerlerinde gelişmekte olan ülkelerin önemi artmaya başlamıştır. Gelişmekte olan ülke borsalarında yapılan halka arzlar 2000 yılında 11 milyar dolarken bu rakam 2010 yılına geldiğinde 165 milyar dolara çıkmıştır.

Küresel Çapta Halka Açılmalar (Milyar ABD Doları)

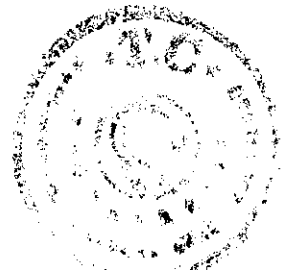
Gelişmekte olan ülke borsalarının dünya çapında halka arz büyüklükleri açısından payı artarken, bu borsalar gelişmiş ülke şirketlerinin bile halka arzlarını çekmeye başlamıştır. Özellikle Asya bölgesinin bu açıdan dünyanın en büyük finans merkezleriyle yarışması beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin sermaye piyasaları gelişmekle birlikte, banka kredileri ve hisse senetleri ön plana çıkmakta, tahvil piyasalarının payı halen daha düşük seyretmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin menkul kıymet ve kredi stoklarının GSYH'ya olan oranları yüzde 50-250 arasında bulunurken; bu oran, gelişmiş ülkelerde yüzde 300-600 arasındadır. Başka bir deyişle, gelişmiş ülke finans piyasalarının gelişme potansiyel oldukça yüksek olup, ülkemizin de küresel halka arz pazarında payını yükseltme potansiyeli bir fırsat olarak görülmektedir.

3. Borsa İşlem Hacmi Büyüklüğü Bakımından

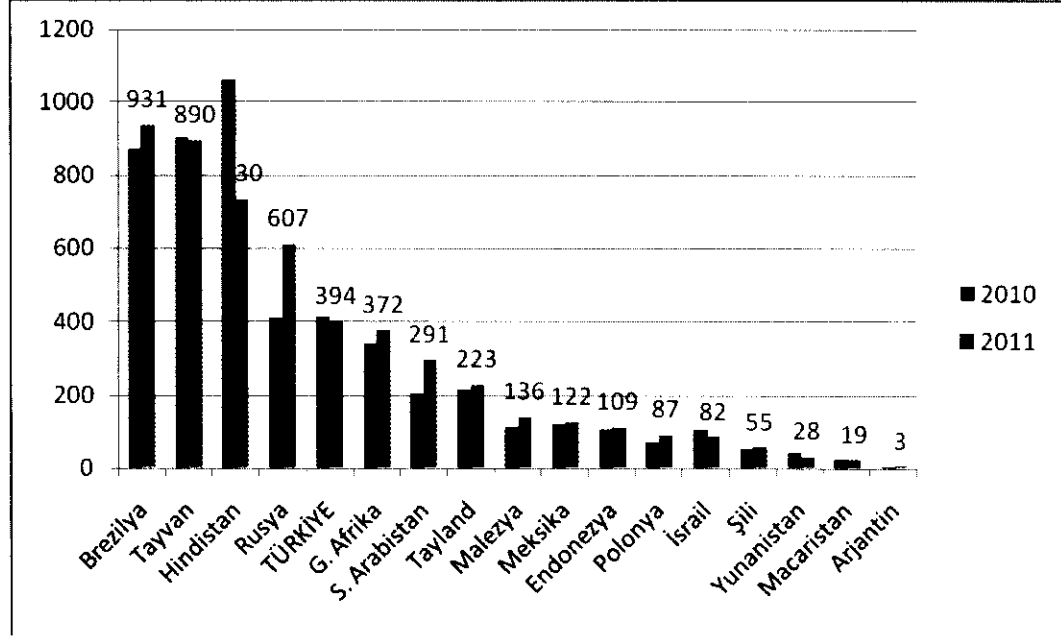
Borsa işlem hacimlerine bakıldığında gelişmiş ülkelerde ABD'nin 30.8 trilyon dolarlık işlem hacmiyle açık ara farkla ön plana çıkmaktadır. Gelişmiş ülkeler içinde Japonya'nın ABD'yi çok geriden 4 trilyon dolarlık işlem hacmiyle izlediği görülmektedir.

Öte yandan Çin 6.5 trilyon dolarlık işlem hacmiyle ABD'den sonra işlem hacminin en yüksek olduğu ülke haline gelirken, Güney Kore hisse senedi piyasasının da 2 trilyon dolarlık işlem hacmiyle gelişmiş ülkeler ligine girdiği görülmektedir. İstatistiki açıdan da gelişmekte olan ülkeler içinde Çin'in işlem hacmi aşırı uç değer, Güney Kore'nin işlem hacmi ise uç değer konumundadır. BRIC ülkelerinden Brezilya ve Hindistan da Çin ve Güney Kore'nin ardından gelişmekte olan ülkeler arasında 4. çeyreğe girmektedirler. Türkiye ise Rusya, Güney Afrika, Suudi Arabistan ve Tayland ile birlikte 3. çeyrektedir.

Bu çerçevede borsa işlem hacmi açısından İMKB'nin durumunun daha iyi olduğu görülmektedir. Borsa işlem hacmi açısından İMKB 2011 yılındaki 394 milyar dolarlık toplam işlem hacmi ile 19 gelişmekte olan ülke arasında 7. sıraya yükselmektedir. Artık gelişmiş ülkeler seviyesine girmiş olan Çin ve Güney Kore dışarıda tutulduğunda işlem hacmi en yüksek 5. hisse senedi piyasası durumuna yükselmektedir.

Borsa İşlem Hacimleri (Milyar Dolar)

4. Genel Değerlendirme

Ülkemizin özellikle son on yıl içinde göstermiş olduğu ekonomik istikrar ve buna paralel olarak mali piyasaların sağlıklı bir yapıya kavuşmaya başladığı söylenebilir de, söz konusu gelişmelerin kalıcı etkiler sağlaması için dünya ile rekabet edebilir, yüksek standartlarda ve özellikle yeni şartlara uygun bir mevzuat altyapısının da kurulması gereklidir.

Bilindiği gibi, menkul kıymet piyasalarında hem ihraççılar hem de yatırımcılar için en önemli konulardan biri, ekonomide güven ve istikrar ortamının olmasıdır. Enflasyon oranlarında kaydedilen düşüşler, faiz oranlarının iniş göstermesi, ayrıca makroekonomik göstergelerdeki olumlu değişimler ve genel büyüme trendinin devam etmesi, gerek yerli gerekse yabancı mali piyasa katılımcıları için olumlu bir ortam sunmaktadır. Bu olumlu gelişmelerin yansımaları da vade tercihlerinin uzamaya başlaması gibi sonuçlarla kendini göstermektedir.

Türk sermaye piyasaları, mevzuat altyapısı bakımından ciddi bir eksikliğe sahip olmamakla birlikte, faaliyet hacmi açısından yukarıda da özetlendiği gibi, dünya sermaye piyasaları ile karşılaştırıldığında henüz çok gerilerde yer almaktadır. Bu durumun kaynağı da çok büyük ölçüde ülkemizin içinde bulunduğu genel ekonomik şartlarla bağlantılıdır.

Sermaye piyasalarımızın gelişebilmesi için ekonomik ortamla birlikte, hem genel hukuki altyapı hem de sermaye piyasası ile ilgili mevzuat altyapısının sermaye piyasalarını destekleyici bir ortam oluşturmaları da çok büyük öneme sahip bulunmaktadır. Bu noktadan hareketle Sermaye Piyasası Kanununda yapılan değişikliklerle, hem ülkemizde tasarrufların artırılması hem de bu kaynakların ülke ekonomisi için en etkin şekilde kullanılmasında sermaye piyasalarımızın daha aktif bir rol üstlenebilmesi amaçlanmaktadır.

Türk ekonomisinde son dönemde yaşanan olumlu gelişmeler ve bu gelişmelerin devam edeceğine dair beklentiler, sermaye piyasalarının ekonomik gelişmemizde daha aktif rol oynaması için gerekli ekonomik ortamın uygun olduğunu göstermektedir. Bu ortam içinde, gerekli mevzuat altyapısının da yeni gelişmeler ışığında iyileştirilmesi ile sermaye piyasalarımızın önümüzdeki dönemde hızla gelişme göstermesi beklenmektedir.

Nihayet, ileriye dönük bilimsel tahminler finans dünyamızın çarpıcı şekilde yeniden yapılanacağını göstermektedir. 2010 senesinde dünyadaki finansal varlıkların toplam değerinin 200 trilyon dolar mertebesinde olduğu ve bunun %20'sinin (40 trilyon dolar) gelişmekte olan ülkelerde yer aldığı hesaplanmaktadır. Toplam büyüklüğün 2020 senesi itibariyle 400 trilyon

dolara yaklaşacağını ve daha 3nemlisi gelişmekte olan 3lkelerin payının %30'u (120 trilyon dolar) ge3e3eği tahmin edilmektedir.² Daha dikkat 3ekici bir gelişme tahmini ise yine 2020 senesine kadar d3nya genelinde takriben 12 trilyon dolarlık bir "sermaye a3ığı" olacağıdır. Başka bir deyişle, firmaların sermaye ihtiya3ı ile arz edilen sermaye miktarı arasında 3ok ciddi bir fark oluşacaktır. Bu durumun d3nya ortalamasından daha hızla b3y3yen gelişmekte olan 3lkeler i3in ortaya 3ıkartacağı problem aşıkardır. Tek 33z3m, 3zellikle ileri gelişmekte olan 3lkeler i3in, sermaye piyasalarını hızla b3y3tmek ve tasarrufları artırarak bu piyasalara kaymasını sağlamaktır. Aksine bir 33z3ms3z3l3k global dengelerin beklenmeyecek şekilde farklı değişmesidir ki bu ihtimal arzu edilmeyen sonu3ları doğurabilir. 3lkemizin geleceğini planlarken bu ger3eği fırsata d3n3řt3ren bir hazırlık ve 3aba i3erisinde olmamız gerekmektedir.

II. 2008 K3RESEL FİNANS KRİZİ ve KRİZİN ETKİLERİ

1. K3resel Finansal Krizin Nedenleri

Finans piyasalarında son d3nemde yaşanan dereg3lasyon s3recinde, yeni ekonomik yapının da zorlamasıyla katı d3zenlemeler terkedilmiş, d3nyadaki likidite bolluğu ve bunun sonucunda verilen teminatsız krediler, kontrols3z menkul kıymetleştirme, kamuyu aydınlatma uygulamalarının eksikliği ile derecelendirme kuruluşlarının g3zetim ve denetimindeki yetersizlikler 3zellikle gelişmiş ekonomilerde b3y3k 3alkantılara neden olmuştur.

ABD'de ipoteğe dayalı menkul kıymetlerle başlayan bu kriz daha sonra finans kurumlarına sı3ırayarak derinleşmiş ve otoriteleri olağan3řt3 tedbirler almak zorunda bırakmıştır. Krizin ikinci safhasında ise Avrupa bor3 krizi 33n plana 3ıkmış, buradaki d3zenleyici otoriteler istikrar ve 33ng3r3lebilirliği yeniden tesis etmek i3in fazladan 3aba g3stermek zorunda kalmışlardır.

2008 krizi batı 3lkelerinin piyasalarında aşağıdaki yetersizlikleri ortaya 3ıkarmıştır:

- Makro ekonomik politika y3netimindeki başarısızlıklar,
- Finans kurumlarının aşırı kaldıra3 kullanımı,
- Finans kurumlarının risk y3netiminde başarısız olmaları,
- D3zenleyici kurumların, hem teker teker finans kurumlarındaki risklerin hem de sistemik risklerin g3zetiminde başarısız olmaları,
- Piyasa altyapısındaki başarısızlıklar,
- Finans kurumlarının kurumsal y3netimindeki zayıflıklar ve risk almayı 3zendirici 3cret politikaları

D3nyanın en b3y3k piyasalarının yer aldığı 3lkelerde piyasaların d3zg3n işlemesinde ge3mişte piyasa disiplinine ve rekabetine b3y3k 33nem verilirken, 2008 krizi ile birlikte finans kurumlarının ve piyasalarının d3zenleyici kuruluşlar tarafından daha sıkı d3zenlemesi gerektiğine y3nelik g3r3şler g33lenmiştir.

2. K3resel Finansal Krizin Sonu3ları

K3resel finansal krizle birlikte, uluslararası platformlarda finans sekt3r3n3n yeniden d3zenlenmesi ve 1929 krizi sonrası ABD'de uygulanan "New Deal" politikalarına benzer şekilde Devlet tarafından istikrarlı bir şekilde d3zenleme ve denetim mekanizması oluşturulması zorunluluğu ortaya 3ıkmıştır. 2009 yılında Avrupa Birliği, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki reformlardır. Bu reformların ortak noktası, finans sistemine ilişkin uluslararası boyutu da olan bir denetim ve g3zetim sistemi kurulması ihtiya3ı yapılmış olması, bu bağlamda 3lkeler bazında yeni finansal d3zenleyici ve denetleyici otoritelerin kurulması ve uluslararası alanda işbirliğinin artırılmasıdır. Bu reformlarda, kredi derecelendirme şirketleri, serbest fonlar ve ağırlıkla tezgah 3řt3 piyasalarda işlem g3ren karmaşık t3rev 3r3nlerin denetim ve g3zetiminin

² McKinsey Global Institute, The Emerging Equity Gap, 2011

kriz sonrası süreçte sonra nasıl olması gerektiği, sermaye yeterliliğine yönelik düzenlemelerin pekiştirilmesi, muhasebe uygulamalarında ekonomik dalgalanmaların boyutunu artırıcı etkilerin nasıl azaltılabileceği ve finansal kurumlarda risk yönetiminin nasıl ele alınması gerektiği temel konuları oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, Temmuz 2010'da ABD'de yürürlüğe giren Dodd-Frank Wall Street Reform And Consumer Protection Act (Dodd-Frank Kanunu), mevcut düzenleme yapısı, şeffaflığı teşvik edici düzenlemelerle, düzenleyici kurumların birleştirilmesi veya kaldırılması yoluyla ve finansal sistem üzerinde risk oluşturan kurumların gözetimini arttıracak yeni düzenleyici kurumlar yaratılması suretiyle değiştirilmiştir. Bu düzenlemenin temel amacını, piyasa istikrarında ileri derece bir uyarı sisteminin sağlanması, şirket üst düzey yönetici ücretleri ve kurumsal yönetimde kuralların geliştirilmesi ve ekonomik durgunluğa neden olan yasal boşlukların ortadan kaldırılması amacıyla önceki düzenlemelere göre katı sayılabilecek standartlar öngörülerek etkin bir gözetim mekanizmasının tesis edilmesi oluşturmaktadır.

Bu gelişmelere ek olarak, IMF tarafından "Finansal İstikrar Kurulu" adı altında finansal kuruluşlar, piyasalar ve ülkelere ilişkin sistemik risk ve kırılganlıkları tanımlamak, sınır ötesi yayılma etkilerini incelemek, karar alıcılara politika seçenekleri sunmak ve uluslararası işbirliğinin gerektiği alanları belirlemek amacıyla bir erken uyarı sistemi oluşturma çalışmalarını sürdürmektedir. Finansal İstikrar Kurulunun çalışmalarında finansal istikrar üzerinde düzenleyici çerçeveden kaynaklanan sorunları ve bunların etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

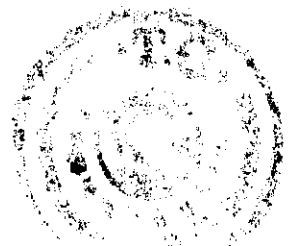
Bunun yanı sıra, 2008 yılında küresel alanda yaşanan krizin ardından AB Komisyonu Başkanlığı, Fransa Merkez Bankası eski başkanı Jacques de Larosiere öncülüğünde AB'deki finansal düzenleme sisteminin incelenmesi, eksiklere ilişkin bulguların ortaya konulması ve önerilerin sunulması kapsamında hazırlanan Larosiere Raporu'nda, daha geniş yetkilere sahip bir denetleme mekanizmasının kurulmasının zorunluluğu vurgulanarak AB tarafından yeni bir finansal denetim sistemine geçilmesinin gerektiği belirtilmiştir. Avrupa Finansal Denetleyiciler Sistemi (European System of Financial Supervisors-ESFS) olarak adlandırılan bu sistemde bankacılık, sigortacılık ve sermaye piyasaları konularında faaliyet gösteren komiteler daha güçlü hale getirilerek, karar alıcı ve denetleyici otoriteler haline getirilmişler, böylece yaşanabilecek benzer kriz durumlarında AB genelinde daha hızlı ve etkin bir müdahale mekanizmasının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede, Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi (European Securities and Markets Authorities-ESMA) faaliyete geçmiştir. Düzenleyici bir otorite olarak faaliyete başlayan Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi, finansal krizde sorumlulukları olduğu düşünülen kredi derecelendirme kuruluşlarıyla ilgili çalışmaları sonuçlandırarak; bu kuruluşların faaliyet izni almaları, taşınması gereken özellikleri, çalışanlarının uyacağı kurallar, kamuyu aydınlatma yükümlülükleri gibi konuları düzenlemiştir.

3. Küresel Finansal Krizin Türkiye'deki Etkileri

Türk finans sistemi 2008 krizinden büyük ölçüde kaçınabilmiştir. Bunda da 2001 sonrasında finans sektörüne yönelik gerçekleştirilen reformlar sonucunda finans kurumlarımızın sağlıklı yapıda olmaları ve sıkı denetim ve gözetim altında olmaları bunda etkili olmuştur.

Finans sistemleri yeterince derin ve likit olmadığı için finans işlemleri yabancı finans merkezlerinde gerçekleşen ve finans sektöründe yabancı kurumların ağırlık taşıdığı gelişmekte olan ülkeler krizin etkisini daha fazla hissetmişlerdir. Bu çerçevede uluslararası piyasaların ve finans kurumlarının gelişmekte olan ülkelerin finans sistemlerindeki yerleri ve etkileri artmakla birlikte son yaşanan kriz Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin yerli finans kurumlarını ve piyasalarını geliştirmesinin, dünyada yaşanan krizlere karşı bir tampon oluşturmaları açısından büyük önem taşıdığını ortaya koymuştur.

Bu çerçevede gerek 2008 krizi sonrasında dünya çapında düzenleme alanında yapılan reformlar, gerekse ülkemiz koşullarında meydana gelen değişiklikler de Sermaye Piyasası Kanunu'nda kapsamlı bir değişiklik yapılması ihtiyacı ortaya çıkarmıştır.

ABD ve Avrupa'da ve aynı zamanda uluslararası düzenlemelerde finans sektörüne ve piyasalarına yönelik kapsamlı reformlar yapılmakla birlikte, bu reformların daha çok gelişmiş ülkelerdeki finans sistemine has önlemleri içerdiği görülmektedir. Bu çerçevede Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısı oluşturulurken, küresel düzenlemelerdeki reformlar göz önünde bulundurulmakla birlikte, çoğunlukla Türk sermaye piyasalarına has şartlar ve gelişme potansiyelinin artırılması ve Türkiye'nin küresel bir finans merkezi olması hedefi göz önünde tutulmuştur.

4. Genel Değerlendirme

Bütün bu düzenlemelerin incelenmesi neticesinde, 2008 kriz sonrası düzenleme alanında yapılan reformlar aşağıdaki değişiklikleri gündeme getirdiğini söyleyebiliriz:

- Finans kurumlarına yönelik sermaye yeterlilik düzenlemelerinin krizden alınan derslerle yeniden yapılandırılması,
- Düzenlenmeyen finans kurumlarının ve piyasalarının düzenleme ve gözetim altına alınması,
- Sistemik gözetimin güçlendirilmesi,
- Finans kurumlarının sağlıklı faaliyet göstermesine yönelik düzenlemelerin güçlendirilmesi,

Yukarıda belirtilen gelişmeler, yürürlükte bulunan 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda köklü değişiklikler yapılması zorunluluğunun bir başka gerekçesini oluşturmaktadır. Zira, yukarıda değindiğimiz, ülkemizin gelişmekte olan piyasalar içinde hak ettiği yere ulaştırabilmek, yaşanan olumlu ekonomik gelişmeleri, küresel rekabet şartlarında istikrarlı hale getirebilmek hukuki alt yapının da bu yönde geliştirilmesini gerektirmektedir. Dünya'da sermaye piyasasıyla ilgili düzenlemelerde bu hızda değişiklikler yaşanırken Türk sermaye piyasası mevzuatı da bu gelişmelere ayak uydurmak zorundadır.

III. YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NUN SERMAYE PİYASALARINA ETKİSİ

29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (mevcut TTK) , 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (Yeni TTK-6102 sayılı TTK) , 1/7/2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan Yeni TTK ile mevcut TTK'nın yürürlükten kaldırarak, son derece kapsamlı ve önemli bir reform yapılmaktadır. Bu kapsamda pay sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkının genişletilmesi ve modern bir yapıya kavuşturulması, buna paralel olarak özel denetçi talep hakkının bireysel bir hak haline dönüştürülmesi, yeni azınlık haklarının ihdas edilmesi, pay sahiplerine haklı sebeplerle ortaklığın feshini dava etme hakkının tanınması, ortaklığın kendi paylarını iktisap yasağına ilişkin düzenlemenin değiştirilmesi, azınlığa tanınan bilanço görüşmelerinin ertelenmesini talep hakkının sağlıklı bir düzenlemeye kavuşturulması, rüçhan hakkının sınırlandırılması hususunda genel kurula yetki tanınması suretiyle pay sahiplerinin korunması, elektronik yöntemlerle genel kurul toplantılarına katılımın sağlanması gibi düzenlemelerle pay sahiplerinin anonim ortaklık içindeki konumu güçlendirilmiştir. TTK Tasarısının hazırlanması, Sermaye Piyasası Kanunu'nun TTK Tasarısına uyumlu hale getirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Yeni TTK'da, sermaye piyasası mevzuatını açıkça saklı tutan hükümler (md. 332/4, 344/2, 460/7, 499/5, 506/2, 507/3, 528/1, 552/3) bulunduğu gibi, Sermaye Piyasası Kurulu'na belirli konularda düzenleme yetkisi tanıyarak, yapılacak sonraki tarihli özel düzenlemelerin kapsamını tayin eden hükümler (Pay senetlerinin halka arz edilmesi (346), Borsa şirketlerinin kendi paylarını iktisabı (379/5), Borsa şirketlerinde genel kurul toplantısı katılımı (417/5),

Temsilcilerin şirkete bildirimi (431/1), Kurumsal yönetim (1529) bunlar arasında sayılabilir) de Yeni TTK'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, sermaye piyasası mevzuatının yeni oluşan duruma uyum sağlaması gereğini ortaya çıkarmıştır.

IV. YENİ SERMAYE PİYASASI KANUNU TASARISI İLE GETİRİLEN YENİLİKLER

1. Tasarının Hazırlanmasında Belirleyici Olan Temel Faktörler

Hazırlanan bu Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısının başlangıcı Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardımı (*Pre-Accession Assistance*) niteliğindeki bir Eşleştirme Projesi'ne (*Twinning Project*) dayanmaktadır.

Proje boyunca sürdürülen eşleştirme çalışmaları, hazırlanacak yeni Sermaye Piyasası Kanununun AB Müktesebatına (*Acquis Communautaire*) tam uyum hedefine yönelik olarak gerçekleştirilmiş ve proje neticesinde, müktesebata tam uyuma yönelik bir metin ortaya çıkmıştı. "Eşleştirme Taslağı" diyebileceğimiz bu metin, AB'ye tam üyelik hedefine yönelik olduğu için ilgili AB Direktiflerine uyum amacının ağır bastığı bir niteliğe sahipti. Buna karşın Tasarının hazırlanma süreci içerisinde yalnızca AB Müktesebatına tam uyum hedef, tek başına belirleyici bir faktör olarak değerlendirilmemelidir.

Eşleştirme Taslağı üzerindeki çalışmalardan çok önce başlayan ve Türk Ticaret Hukukuna ilişkin temel esasları belirleyen, temel kurum ve ilişkileri düzenleyen Türk Ticaret Kanunu Tasarısı üzerindeki teknik çalışmalar, anılan Eşleştirme Projesinin başlatıldığı sıralarda tamamlanmak üzereydi. Ağırlıklı olarak anonim şirketler hukuku reformu olarak kabul edilebilecek olan Yeni TTK, 1956 tarihli Türk Ticaret Kanunundan sonraki en kapsamlı ve nihai hedefe ulaşan bir çalışma olarak kabul edilebilir. Yeni TTK'nın kanunlaşması ile özellikle anonim şirketler hukuku alanında daha ziyade İsviçre Hukukunu mehzaz alan, ancak bunun yanında AB'ye uyum ve bu alandaki küresel gelişmelerden geri kalmama amacını taşıyan temel bir yasaya sahip olunması sonucunu doğurmuştur.

Nihayet, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun ilk yürürlüğe girdiği 1981 yılından bu yana, 1992 yılındaki kamuyu aydınlatma sistemine geçmeye ve 1999 sonundaki ağırlıklı olarak ikincil piyasaya yönelik değişiklikler dışında, esaslı bir değişikliğe uğramamış olması önemli bir eksiklik olarak belirlemektedir. Bir noktaya kadar ikincil düzenlemeler ile giderilmeye çalışılan bu eksiklik, piyasaların değişen ve gün geçtikçe daha da karmaşılaşan yapıları da dikkate alındığında, mevcut metnin geçen zaman içerisinde daha elverişsiz bir hale gelmesine neden olmuştur. Burada, sermaye piyasasını bu zamana kadar taşımayı başarabilen mevcut Sermaye Piyasası Kanununun, dile getirilebilecek tüm eksikliklerinin yanında, sağlam bir hukuki kurguya ve yeniliklere açık bir düzenleme felsefesine sahip olduğu gerçeğinin de altı çizilmelidir.

Yukarıda açıklanan bu üç husus Tasarının hazırlanmasına belli bir dereceye kadar etkili olmuştur. Bununla birlikte, Tasarı incelendiğinde, ne AB Müktesebatının, ne 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ne de mevcut Sermaye Piyasası Kanununun Tasarıda yer alan düzenleme şekil ve tercihlerinde gereğinden fazla belirleyici olmadığı görülecektir. Bunun nedeni sermaye piyasası kanununun *piyasa düzenleyici bir metin* olmasında yatmaktadır. Sermaye piyasasını düzenleyici temel metinler, hatta ikincil düzenlemeler her aşamada ihraççı, yatırımcı ve piyasa işlemi üçlüsünü dikkate alarak hazırlanmalıdır. Örnek vermek gerekirse, halka açık hale gelen bir anonim şirket, artık bir anonim şirket olmanın yanında bir piyasa bileşeni olarak da kabul görmelidir. Hatta, kimi zaman piyasa bileşeni kimliği daha ön planda tutulmalıdır. Rüçhan hakkının kullanılması, sermaye artırımları veya halka açık anonim ortaklığın yönetim organının oluşturulması işi geniş anlamda bir piyasa işlemi olarak görülmeli ve ileri boyutta bu bakış açısıyla düzenlenmelidir. Benzer şekilde, müşterileri ile sermaye piyasası kurumları arasındaki ilişkiler, ilişkinin dayandığı hukuki kalıpların dışında ele alınmalıdır (takas kesinliği, sözleşme özgürlüğü-yatırımcının korunması-çerçeve sözleşmeler, yanlış ve yanıltıcı bilgidan doğan zararda illiyet bağının tespiti gibi). Zira, sayılan durumlarda söz konusu olan piyasanın iki bileşenidir.

Aksi halde, yani piyasa düzenleyici metnin, düzenlediği piyasaların bileşenlerini her aşamada göz önünde bulundurmaması halinde, temel düzenleme düsturları olan şeffaflık (*transparency*), mesuliyet (*accountability*), orantılılık (*proportionate*), tutarlılık (*consistency*) bir dereceye kadar yerine getirebilecekse de, sadece uygun şekilde yapılan bir değerlendirmenin gerektirmesi halinde müdahalede bulunma (*targeted only at cases where the action is needed*) düsturuna aykırı olmanın sonuçlarını yaşayacaktır. Bu sonuçlardan en hafifi büyük veya küçük ölçekli bir piyasa başarısızlığının (*market failure*) ortaya çıkmasıdır. Burada sözü edilen, piyasaların geçişliliği ve olası tepkileri dikkate alınmak suretiyle yoğunluğu uygun şekilde ayarlanmış bir müdahaledir. Zira, piyasalar ve bileşenleri içeride ve dışarıda, mikro ve makro düzeyde birbirine bağlıdır ve geçişkendir.

Bunun yanında, uluslararası planda sermaye piyasaları, sürekli ve artan bir rekabete de sahne olmaktadır. Burada teknik manada bir rekabetten ziyade piyasa süreçlerine dahil olamayanların dışlanması, göz ardı edilebilir duruma düşmesi hali kastedilmektedir. Sermaye piyasalarımızın sahip olduğu operasyonel alandaki rekabet gücü düzenlemelerle desteklenmedikçe dünya piyasalarında hak ettiğimiz yere ulaşmamız imkansızdır. Bu destek ise, en uygun şekilde piyasa bakış açısının hakim olduğu yeni bir sermaye piyasası kanunu ile verilebilir.

Bu gerçekler, Tasarının hazırlanması sürecinde diğerlerine nazaran daha baskın bir rol oynamıştır. Bu anlayışla hazırlanan Tasarının genelinde muhafaza edilmek istenen iki hususiyet vardır. Bunlardan birincisi, Tasarının, zaman zaman detaya girse de, aslında bir çerçeve kanun olarak kalması gerektiğidir. İkincisi ise, ilkinine bağlı olarak piyasalara gerekli olan esnek, ve gelişmelere tepki verebilme, uyum kabiliyetinin, öngörülebilirlik ihtiyacı gereği sınırları belirlenmiş bir şekilde ikincil düzenleme yapma yetkisinin düzenleyici otoriteye verilmesidir. Özellikle ikincil düzenlemelerin yapılması konusunda kanun ile alınmak istenen yetkinin uygun şekilde sınırlanması bu Tasarının tamamlanmasının önündeki büyük bir zorluk olarak görülebilir.

Tüm bu açıklamalar çerçevesinde Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısı teknik gereklilikler ile piyasa yaklaşımının düzenleyici metne en uygun şekilde geçirilme çalışması olarak kabul edilmelidir.

Son olarak, Tasarı ile öngörülen tedbir ve yaptırım sisteminde yapılan değişikliklerin genel olarak değerlendirilmesi üzerinde de durulmalıdır. Sermaye piyasası hukuku, sermaye piyasasının, bu piyasaya özgü ihtiyaç ve gereklilikleri içerecek ve sermaye piyasasının işleyiş esaslarını gözeterek şekilde düzenlemesi, yapılan düzenlemelere bu düzenlemenin muhataplarının uygun hareket edip etmediklerinin denetlenmesi ile denetim sonuçlarına göre etkin ve caydırıcı tedbir ve yaptırım uygulanması sacayağına dayanmaktadır. Başka bir deyişle, düzenlemelerin etkinliği, etkili ve caydırıcı yaptırım düzeninin sağlanması ile mümkün olabilir. Mevcut düzenlemede bu etkinliğin sağlanması yönündeki eksikliklerin giderilmesi de Tasarıda özellikle gözetilmiştir. Bunun için 2499 sayılı SPK'nın öngördüğü yaptırım düzeninin son on yıllık sonuçları değerlendirilmiş ve buradan çıkan sonuçlar da dikkate alınarak, sermaye piyasası suçlarına ilişkin bölümde önemli bir reform yapılmıştır. Zira, 2499 sayılı SPK'nın öngördüğü yaptırım düzenine ilişkin değerlendirmeler, mevcut yaptırım sisteminin ekonomik suça ekonomik ceza yaklaşımı çerçevesinde tümüyle gözden geçirilmesi gereğini ortaya çıkarmıştır.

2. Sermaye Piyasası Araçları ve İhraççılara İlişkin Olarak

Mevcut Kanun'da yer alan sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınma sistemi kaldırılarak yerine AB mevzuatına paralel bir biçimde, izahnamenin Kurulca onaylanması uygulaması sistemine geçilmiştir. Diğer yandan izahnamede yapılan değişikliklerin yayımlanmasından itibaren iki iş günü içinde yatırımcıların taleplerini geri alma hakkı tanınmıştır. İzahname geçerlilik süresi kavramı de ilk kez ülkemiz mevzuatına kazandırılarak, her ihraç öncesi onay, tescil ve ilan süreçlerinin tekrarlanmasının ve her araç için farklı izahname hazırlanmasının getirdiği ek maliyetlerin azaltılarak ihraçlara kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

Paylarının piyasa fiyatı veya defter değeri, nominal değerinin altında olan şirketlerin nominal değerinin altında bir fiyatla pay ihraç edebilmesine Kurulca izin verilmesi imkanı getirilerek, payları nominal değerinin altında işlem gören borsa şirketlerinin finansal sorunlarının derinleşmesinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Sermaye piyasası araçlarının değerini, piyasa fiyatlarını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki tüm bilgi, olay ve gelişmelerin kamuya açıklanacağı hüküm altına alınarak, özel durum açıklaması yapacak kişilerin ve özel durum açıklamasına konu hususların kapsamı genişletilmiş ve kamunun daha etkin bir şekilde aydınlatılması amaçlanmıştır.

Mevcut Kanun'da 250 ortak olan halka arz olunmuş sayılma kriteri, Tasarı ile 500'e çıkarılmış ve ortaklıkların halka açık ortaklık statüsüne kavuştuktan sonra en geç iki yıl içerisinde işlem görmek için borsaya başvurmak zorunda olduğu düzenlenmiştir.

6102 sayılı TTK ile verilen yetki göz önünde bulundurularak Kurul'a Kurumsal Yönetim ilkelerine uyumu borsada işlem gören şirketler açısından kısmen veya tamamen zorunlu tutma yetkisi verilmiştir.

Kurul'un temettü oranı belirlemesi uygulaması yerine halka açık ortaklıkların genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde karlarını dağıtabilecekleri düzenlenmiş, ancak ihtiyaçlara göre Kurul'a sektör ve şirket bazında farklı esaslar belirleme yetkisi verilmiştir.

6102 sayılı TTK ile getirilen anonim ortaklıkların kendi paylarını iktisabına ilişkin düzenlemelerin halka açık şirketler için uygulanmasında ortaya çıkabilecek olası sorunları bertaraf amacıyla tüm halka açık ortaklıklar için Kurul'a pay geri alımlarına ilişkin düzenleme yapma yetkisi verilmiştir.

Halka açık ortaklıklar için önemli nitelikteki işlemler tanımlanarak, bu işlemlerde uyulacak usul ve esasları belirleme yetkisi Kurul'a verilmiş ve bu işlemler gerçekleştirilirken Kurulca belirlenen esaslara uyulmaması durumunda Kurul'a, idari para cezası tesisinin yanı sıra işlemin iptali ve bunun dışında telafi edici tedbirler alma yetkileri verilmiştir.

Halka açık ortaklıklar bakımından ilk kez, önemli kararların alındığı genel kurullara katılarak olumsuz oy kullanan pay sahiplerine paylarını şirkete satma hakkı veren "ayırılma hakkı" düzenlenmiştir.

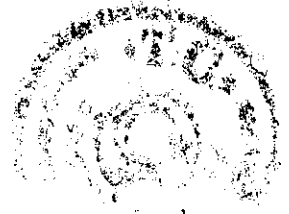
Tebliğ ile düzenlenen pay alım teklifine ilişkin esaslar Kanun'a taşınırken, Kurul'un bu zorunluluğa uyulmaması durumunda uygulayabileceği yaptırımlar güçlendirilmiştir. Yine ilk kez pay alım teklifi sonrası belirli bir pay oranına ulaşan ortaklara, kalan azınlığı "ortaklıktan çıkarma hakkı" ile teklif sonrasında azınlık haline gelen pay sahiplerine paylarını ortaklığa "satma hakkı" getirilmiştir.

Üst üste beş yıl zarar eden ortaklıklarda yapılacak ilk genel kurul toplantısında imtiyazların kaldırılacağı hüküm altına alınmış ve böylece imtiyaza sahip grupların diğer ortakların da menfaatine uygun davranmasının ve verimsiz yönetimlerin değiştirilerek şirketi daha iyi yönetecek kişilerin göreve gelmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

Borçlanma aracı niteliğinde sermaye piyasası aracı ihraçlarına ilişkin limit belirleme yetkisinin, halka açık ortaklıklar için Kurula, halka açık ortaklıklar dışında kalan ihraççılar için ise ilgili Bakan'da olduğu düzenlenmiştir.

Kamuyu aydınlatma belgeleri ayrı bir kavram olarak mevzuatta ilk kez düzenlenmiş olup; genel olarak yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgilerin yer aldığı kamuyu aydınlatma belgelerine dayanarak işlem yapan yatırımcıların tazminat hakları ile sorumluların kurtuluş karineleri belirlenmiştir. Belirlenen esaslar ile yatırımcı güveninin oluşturulması ile bilgidan doğan sorumlulukların belirlenmesi açısından dengeli bir yaklaşım benimsenmeye çalışılmış ve kamuyu aydınlatma belgeleri ile duyurulan bilginin sermaye piyasaları açısından önemi vurgulanmıştır.

Belirli şartları taşıyan ortaklıkların yanı sıra, büyüklük, satış yapılan yatırımcılar, verilen garantiler, borsada işlem görme, satış yöntemi gibi belirli nitelikleri itibarıyla ihraçların da

kısmen veya tamamen Kanun kapsamındaki yükümlülüklerden muaf tutulabileceği hükme bağlanmıştır.

Yönetim kurulu üyelerinin sermaye piyasası mevzuatına aykırı işlemleri sebebiyle ortaklığın katlanmak zorunda kaldığı idari para cezalarının, ortaklığın sorumlu yönetim kurulu üyelerine rücu edilmesinin zorunlu olduğu düzenlenerek; ortaklığın ve yatırımcıların malvarlıksal haklarının korunması ve karın azaltılmasının engellenmesi amaçlanmıştır.

Çok ortaklı şirketlerin yönetim mekanizmalarında yaşanabilecek olası çıkar çatışmalarını engellemeyi amaçlayan kurumsal yönetim kavramı, modern yönetim anlayışının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Tüm gelişmiş ve gelişmekte olan sermaye piyasalarında halka açılma şartı, kotasyon şartı gibi çeşitli formlar altında karşımıza çıkan kurumsal yönetim düzenlemeleri, şirketin menfaatlerinin yöneticilerin veya yatırımcı gruplarının menfaatleri karşısında korunmasını sağlamayı hedeflemekte ve bu yönde bir yönetim ve ilişkiler altyapısını oluşturmaya çalışmaktadır. Bu doğrultuda kurumsal yönetim kavramı ve Kurulumuzun bu konudaki yetkilerine Tasarıda yer verilmiştir. Kurumsal yönetim konusunda yapılan düzenlemeler ile getirilen bağımsız yönetim kurulu üyeliği gibi koruma mekanizmalarının ve pay sahipliği hakları ile kamuyu aydınlatma açısından yüksek standartların, yerli ve yabancı bireysel ve kurumsal yatırımcıları hisse senedi piyasalarına çekmek suretiyle şirketlerimizin sermaye piyasalarından finansman imkanlarını genişletmek için bir teşvik unsuru olması beklenmektedir.

Daha önce Tebliğ ile düzenlenen “kira sertifikası” ve “varlık kiralama şirketleri” kavramları ile bunlara ilişkin temel esaslara Kanun’da da yer verilmiştir.

3. Finansal Raporlama, Bağımsız Denetim, Derecelendirme ve Değerlemeye İlişkin Olarak

Finansal raporlar, işletmelerin faaliyetleri hakkında bilgi edinmenin en temel aracıdır. Bu özellikleri nedeniyle finansal raporlar, kamuyu aydınlatma prensibi kapsamında olmazsa olmaz bir önemi haizdir. Finansal raporların uluslararası standartlara uygun ve kaliteli bir şekilde hazırlanması kadar önemli bir diğer husus ise, bu raporların yine uluslararası standartlara uygun bir şekilde bağımsız denetime tabi tutulmasıdır.

6102 sayılı TTK’nun 88 inci maddesinde Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu’na, bu kanuna tabi tüm gerçek ve tüzel kişilerce uygulanması zorunlu, uluslararası muhasebe/finansal raporlama standartları ile uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları’nı yayımlama yetkisi verilmiştir. Maddede, diğerlerinin yanında, Sermaye Piyasası Kanunu kapsamındaki tüm kurumların finansal tabloları ile konsolide finansal tablolarına ilişkin özel hükümlerin saklı olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla, 6102 sayılı TTK çerçevesinde Kurulun muhasebe standartları alanında, Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumlu ikincil düzenlemeler yapma imkanı bulunmaktadır. Tasarı ile bu konuda düzenleme yapma yetkisi Kurul’a verilmektedir.

Diğer taraftan halka açık ortaklıkların ve sermaye piyasası kurumlarının bağımsız denetimi konusunda da Tasarıda düzenlemeler yer almaktadır. Bu alanda, kısa bir süre önce kurulan yeni bir üst kuruldan bahsedilmesi yerinde olacaktır. 2.11.2011 tarihli ve 28103 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 660 sayılı KHK ile kurulan Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Türk Ticaret Kanunu’ndakine benzer şekilde diğer kurumların yanında Kurul’a Denetim Standartları Kurulu tarafından yayınlanan standartlara aykırı olmamak ve Denetim Standartları Kurulu’nun onayını almak kaydıyla ikincil düzenleme yapma imkanı getirilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat çerçevesinde, Sermaye Piyasası Kanunu’na tabi tüm kurum ve kuruluşların finansal raporlama standartları, söz konusu raporların kesinleşmesi, raporlardan doğan sorumluluk, bunların kamuya açıklanması ve bağımsız denetime tabi tutulma esasları hakkında düzenleme yapılmıştır.

Diğer taraftan Tasarı ile sermaye piyasasında derecelendirme ve değerlendirme alanlarında düzenleme yapma yetkisi Kurul'a tanınmış, bu kurumların sorumluluk esasları açıkça belirlenmiştir.

4. Sermaye Piyasası Faaliyetleri, Aracılar, Özdenleyici Kuruluşlara İlişkin Olarak

Kanun değişikliği ile sermaye piyasası faaliyetleri anlamında, mevcut Kanunda yer alan kurum bazlı düzenleme yerine faaliyet bazlı düzenleme esası benimsenmiştir. Bu konudaki temel tetikleyici unsur gerek AB düzenlemelerinde gerekse finansal kriz sonrasında dünya genelinde görülen düzenleme yaklaşımındaki yeni eğilimlerin bu yönde olmasıdır.

Tasarı ile sermaye piyasası mevzuatında ilk kez "borsalar"a ilişkin kapsamlı hükümler öngörülmüş, borsaların taşımaları gereken esaslar yasal düzenleme altına alınmıştır. Tasarı ile finansal altyapı kuruluşları olan (*financial markets infrastructure*) merkezi takas, merkezi saklama ve veri depolama kuruluşları yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur. Bu yapılanmada, küresel finansal kriz sonrasında uluslararası otoriteler tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda benimsenen kriterler temel alınmıştır. Tasarı ile finansal alt yapı kuruluşlarına ilişkin düzenlemelere yasal zemin hazırlanmış, uluslararası kurumlara verilen taahhütlerin yerine getirilebilmesine imkan sağlanmıştır.

Tasarı ile merkezi karşı taraf (*central counterparty*) düzenlemeleri Kanuni yapıya kavuşturulmuştur. Bilindiği üzere küresel kriz sonrasında yaşanan gelişmelerin mihenk taşı olarak merkezi karşı taraf uygulamalarının ulusal düzenlemelere entegrasyonu oluşturmaktadır. Kurulumuzun da üyesi olduğu eylem gücü çalışmalarında edinilen tecrübe de oluşturulan yasal altyapıda önemli bir kaynak sağlamıştır.

Yukarıda ifade edildiği üzere Kanun ile aynı zamanda sermaye piyasalarında gerçekleştirilen hemen her işlemin veri olarak depolanabileceği "veri depolama kuruluşları" (*trade repositories*) yasal altyapıya kavuşturulmuştur.

Tasarı ile, AB düzenlemelerine paralel olarak sermaye piyasası faaliyetinde bulunan kuruluşların mali açıdan sıkıntıya düşmeleri durumunda yatırımcıların tazminine yönelik olarak Yatırımcıları Tazmin Merkezi oluşturulmuştur. Söz konusu yapı, mevcut Kanunda yer alan "tedrici tasfiye" uygulamasının bir parçası iken, tazmin mekanizmaları ayrıştırılmış, tedrici tasfiye korunmuştur.

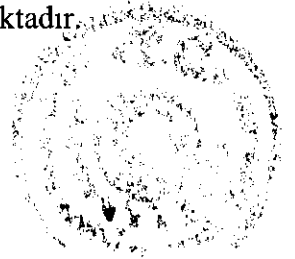
Tasarı ile mevcut Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği'nin yapısı revize edilerek Birliğin sadece aracı kurumların değil sermaye piyasasında faaliyet gösteren tüm aktörlerin temsiline imkân sağlayan bir yapıya dönüşümü sağlanmıştır. Gelişmiş piyasalarda görülen bu yapı, mevcut durumdaki parçalı yapının tek bir noktada toplanarak hem Kurulun üstlenmiş olduğu fonksiyonların daha efektif bir yapıya kavuşturulmasına imkân sağlayacak hem de Birliğin öz denleyici fonksiyonunu artıracaktır.

Tasarıya eklenen bir diğer madde ile, menkul kıymetlerin teminata konu olması işlemlerine ilişkin mevzuatın gözden geçirilmesi olup Menkul kıymetlerin teminata konu olması işlemlerinin hukuki dayanağı UNIDROIT ve AB düzenlemeleriyle uyumlu hale getirilmesi hedeflenmiştir.

5. Kurumsal Yatırımcılara İlişkin Olarak

Tasarı ile yatırım fonu ve yatırım ortaklığı sektörüne ilişkin olarak daha rekabetçi ve AB düzenlemeleri ile uyumlu bir yapıya kavuşturulması amaçlanmaktadır.

AB UCITs Direktifi kapsamında "Fon yönetim şirketi" adı altında yeni bir şirket türü tanımlanmakta ve yatırım fonlarının sadece fon yönetim şirketleri tarafından kurulması düzenlenmektedir. Ayrıca mevcut düzenlemedeki, fon katılma paylarının azami tedavül sayısını belirleyen yarı açık uçlu fon yapısından, tedavül limitinin bulunmadığı tam açık uçlu fon yapısına geçilmektedir. Buna ilave olarak, fon içtüzüklerinin noter onayından geçirilmesi zorunluluğundan vazgeçilerek fon kurucuları açısından önemli bir harcama kalemi ortadan kaldırılmaktadır.

Kolektif yatırım kuruluşlarının portföylerindeki varlıklara ilişkin olarak saklama hizmeti ilk defa AB Düzenlemelerine uygun olarak Tasarıda tanımlanmakta ve portföy saklama hizmetini yürütecek kuruluşların sorumlulukları belirlenmektedir. Yine portföy saklama hizmetinin bu konuda uzmanlaşmış kuruluşlardan alınması ile portföy varlıklarının saklanması, portföyün mevzuata ve esas sözleşmeye uygun yönetilmesine ve fiyat açıklanmasına ilişkin mali sorumluluk, portföy saklama kuruluşlarına devredilmektedir.

“Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklığı” (DSYO) adı altında Türk Hukuku için yeni olan bir şirket türü ihdas edilmektedir. Bu şirket türü AB UCITs Direktifi kapsamında fon ile yatırım ortaklığı modelinin bir bileşimi olarak düzenlenmiş olup, ortaklığın farklı portföylerden oluşacak şekilde yapılmasına imkan vermektedir. DSYO’lar, yatırım fonlarının tüzel kişiliği bulunmaması nedeniyle yatırım yapmakta zorlandığı alanlarda da-özellikle gayrimenkul- faaliyet gösterebilecektir. Bu şekilde yabancı yatırımcıların aşına olduğu bir hukuki yapının ülkemizde de hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

Yatırım fonlarının paylarının ihraç ve itfasının TCMB tarafından günlük alım satım kurları ilân edilen yabancı para cinsinden yapılmasına izin verilebilmesi neticesinde yatırım fonlarının değişik yatırımcı profillerinin ihtiyacına cevap verebilmesi sağlanacaktır.

Son olarak konut finansmanı sistemi ile ilgili tamamlayıcı değişiklikler yapılmaktadır. Konut finansmanına ilişkin mevcut Kanun hükümlerinin birincil piyasaya olumlu yönde etki yaptığı görülmekle birlikte; mevcut düzenlemeler, sistemin, bu kredilere dayalı sermaye piyasası aracı ihraçları vasıtasıyla desteklenmesinde yetersiz kalmıştır. Bu nedenle, gelişmiş/gelişmekte olan ülkelerin konut finansmanı sistemlerinin vazgeçilmez unsurlarından olan ve mevcut Kanun’da sermaye piyasası aracı ihraçlarından elde ettiği kaynaklarla kredi kuruluşlarına uzun vadeli ve ucuz finansman olanağı sağlaması amacıyla tasarlanan ipotek finansmanı kuruluşlarının faaliyet kapsamlarının genişletilmesine yönelik yeni düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre, ipotek finansmanı kuruluşlarının konut finansmanı kuruluşları tarafından ihraç edilebilecek tüm sermaye piyasası araçlarını ihraç etmesi, başka deyişle sermaye piyasasında kredi kuruluşları ile aynı hareket alanına sahip olması sağlanmıştır. Ayrıca, konut finansmanı kuruluşlarının konut finansmanı kapsamında yaptıkları işlemlerle ilgili BSMV, harçlar vb’ne ilişkin muafiyetler ipotek finansmanı kuruluşları için de geçerli olacaktır.

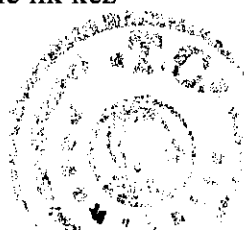
6. Denetim ve Tedbirlere İlişkin Olarak

Kurul’a denetim faaliyetlerine ilişkin önemlilik ve öncelik ilkeleri ile risk değerlendirmelerinde dikkate alınacak ölçütleri ve uygulama esaslarını belirleme ve denetim faaliyetinin, önemlilik ve öncelik ilkeleri ile risk değerlendirmeleri kapsamında oluşturulacak program uyarınca yürütme yetkisi verilmektedir.

Denetimin kapsamı daha detaylı olarak tanımlanmakta ve denetimle görevlendirilenlerin, denetlenenlerin vergi ile ilgili kayıtları dahil olmak üzere tüm defter ve belgeleri ile elektronik ortamda tutulanlar dahil tüm kayıtlarını ve sair bilgi ihtiva eden vasıtalarını, bilgi sistemlerini incelemeye, bunlara erişimin sağlanmasını istemeye ve bunların örneklerini almaya yetkili olduğu belirtilmektedir.

Denetimin etkinliğini sağlayabilmek açısından denetim faaliyetleri sırasında kendilerinden bilgi ve belge talep edilenlerin incelemenin içeriği ve talep edilen belgeler hakkında üçüncü şahıslara bilgi vermelerini engellemek amacıyla bu şahıslara sır saklama yükümlülüğü getirilmiştir. Buna ek olarak, sermaye piyasası kurumlarına veya bu kurumların müşterilerine ait öğrendikleri sır mahiyetindeki bilgileri görevleri dolayısıyla öğrenenlerden bu bilgileri açıklayanlar veya kendileri veya başkaları menfaatine kullananlar için hapis cezası öngörülmüştür.

İzinsiz halka arz yoluyla halkta toplanılan paraların iade edilme imkânı mevcut düzenlemelerde bulunmadığından, sorumlular hakkında suç duyurusunda bulunulsa da para veren vatandaşların mağduriyetlerinin giderilmesi mümkün olamamaktaydı. Yeni düzenleme ile ilk kez

Kuruldan izin almaksızın yapılan halka arz ile toplanan paraların iadesi için usul ve esaslar öngörülmüştür.

Elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilen izinsiz faaliyetlere ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte internet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçlarında büyük artış görülmüş, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin internet aracılığıyla işlendiğinin tespit edilmesi durumunda söz konusu internet sitelerinin faaliyetlerinin engellenebilmesi için düzenleme yapılmıştır. Bu şekilde internet aracılığıyla işlenen suçlarla daha etkin mücadele etmek ve yatırımcıların kötü niyetli şahıslarca istismar edilmesinin önüne geçmek mümkün olacaktır.

Örtülü kazanç aktarımı yaptıkları tespit edilen şahısların aktardıkları tutarı şirkete iade etmeleri gereği açık olarak düzenlenmiştir.

Teknolojik gelişmelere paralel olarak Kurulca istenecek defter ve belgelere elektronik ortamda saklanan kayıtlar da dâhil edilmiştir. Gerçeğe aykırı bağımsız denetim raporu düzenlenmesinin yanı sıra, gerçeğe aykırı değerlendirme ve derecelendirme raporlarının düzenlenmesi de suç kapsamına alınmıştır.

Hukuka aykırı faaliyet veya işlemlerde sorumluluğu tespit edilen yöneticilerin ve çalışanların sahip oldukları lisansları geçici veya sürekli olarak iptal etmeye, haklarında suç duyurusunda bulunulması kararından itibaren yargılama sonuçlanıncaya kadar imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya, hukuka aykırılıkta veya gerçekleştirilen işlemlerde sorumluluğu mahkeme kararıyla tespit edilen yönetim kurulu üyelerini görevden almaya ve yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar yerlerine yenilerini atamaya Kurulun yetkili olması öngörülmüştür.

Sermaye piyasası kurumları ve meslek birlikleri, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 244 üncü maddesinde tanımlanan sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme suçu açısından banka veya kredi kurumu sayılmış böylece uygulanacak yaptırım artırılmıştır.

Ayrıca, sermaye piyasası suçlarıyla ilgili olarak alınacak tedbirler Tasarıda sayma usulü ile belirtilmiştir. Burada yeni bazı tedbirler öngörülmüş, bir kısmında ise fiilen uygulanan konular açıkça yasada belirtilmiştir. Bunun yanında, yine bilgi suiistimali (içeriden öğrenenlerin ticareti) ve piyasa dolandırıcılığı (manipülasyon) suçlarını teşkil ettiğine dair herhangi bir bilgi veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde, yatırım kuruluşları ile Kurulca belirlenecek sermaye piyasası kurumları bu durumu gecikmeksizin Kurula bildirmekle yükümlü kılınmışlardır.

İdari para cezalarının etkin bir şekilde uygulanması konusunda yaklaşık 10 yıllık uygulama deneyimi ile elde edilen tecrübeler bunların düzenlendiği maddeye yansıtılmıştır.

7. Piyasa Suçları ve Yaptırımlara İlişkin Olarak

Tasarıda, AB düzenlemeleri çerçevesinde piyasa suçları ve yaptırımları ile ilgili değişiklikler yapılmış ve bazı yeni suçlar Tasarıda düzenlenmiş, mevcut suçların kapsamı ve bu suçlara bağlanan cezai yaptırımlar ekonomik suça ekonomik ceza esasına göre yeniden kaleme alınmıştır. Bu kapsamda, piyasa suçları ile ilgili olarak mevcut Kanundaki torba düzenlemeler yerine, somut konulara ilişkin hükümler ihdas edilmesi yöntemi benimsenmiştir.

Bilgi suiistimali (içeriden öğrenenlerin ticareti) suçu ile ilgili olarak Tasarıda söz konusu suç AB düzenlemeleri de dikkate alınarak kapsamlı olarak yeniden tanımlanmış ve suçun faili olabilecekler sayılmıştır. Ayrıca, AB Direktifine uyum çerçevesinde, kamuya açıklanmamış bu bilgileri üçüncü kişilere açıklayan veya üçüncü kişilerin bu bilgilere erişimini sağlayanlar veya bu bilgilere dayanarak üçüncü kişilere bu bilginin ilişkili olduğu sermaye piyasası aracını elde etmesi veya elden çıkarması için tavsiye yahut telkinde bulunanlar, üçüncü kişilerin bu tavsiye ve telkinler doğrultusunda işlem yaparak menfaat elde etmeleri durumu da bilgi suiistimali suçu kapsamına alınmıştır.

Bilgi suiistimalinin yaptırımında ise değişikliğe gidilmiştir. Buna göre, iki yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırma öngörülmüş, ancak bu suçtan dolayı adli para cezasına hükmedilmesi halinde, verilecek ceza elde edilen menfaatin iki katından az olamayacağı öngörülerek, ekonomik sonuçları ağırlaştırılmıştır. Ayrıca TCK'da öngörülen yaptırım sistemi ile de uyum sağlanmıştır. Zira, hapis veya adli para cezası öngörüldüğünden, TCK sistemi uyarınca öncelikle adli para cezası uygulanacak, bu para ödenmediği takdirde veya suçun tekrarı halinde hapis cezası gündeme gelecektir. Bu suretle, ekonomik suçlarda caydırıcılığı daha da artıracak bir yaptırım sistemine geçilmesi hedeflenmiştir.

Bunun yanında, Tasarıda, manipülasyon olarak bilinen suç tipi bu defa "Piyasa Dolandırıcılığı," yine içeriden öğrenenlerin ticareti olarak bilinen suç tipi "Bilgi Suiistimalı" olarak düzenlenmiştir. Bu suç tipleri AB direktifi dikkate alınarak yeniden kaleme alınmış, bu çerçevede, sermaye piyasası araçlarının fiyatlarının yanı sıra değerlerini ve yatırım kararlarını etkileyebilme hususları ile emir vermenin de ilgili suç kapsamında olduğu, buna ek olarak, açıklamakla yükümlü oldukları bilgileri açıklamayan ya da zamanında açıklamayanların cezai sorumlulukları Tasarıdaki ilgili maddelere eklenmiştir.

Öte yandan, piyasa dolandırıcılığında etkin pişmanlık hükmü öngörülerek bu suçla elde edilen menfaatin yeniden ekonomiye kazandırılması da temin edilmiştir. Buna göre, soruşturma başlamadan önce piyasa dolandırıcılığı tanımına giren fiillerde bulunanların elde ettikleri menfaatin iki katını Hazineye ödemeleri halinde bu suçtan dolayı cezaya hükmolunmaz. Bu tutarın soruşturma başladıktan sonra Hazineye ödenmesi halinde ise verilecek cezanın yarısı indirilir. Kovuşturma evresinde hüküm verilinceye kadar ödediği takdirde, verilecek ceza üçte biri oranında indirilir. Dikkat edileceği üzere, yapılan ödeme, ilgili hakkında suç duyurusu yapılmamasına değil, yapılan yargılama sonucunda cezaya hükmolunmamasına yol açmaktadır. Bu suretle, söz konusu suçla etkin ve caydırıcı bir şekilde mücadele etmenin yolları genişletilmiş olmaktadır.

Ayrıca, sermaye piyasasında gerçekleşen özellikli bazı işlemler ve durumlar da dikkate alınarak, bilgi suiistimali (içerden öğrenenlerin ticareti) ve piyasa dolandırıcılığı (manipülasyon) sayılmayan haller Tasarıda ayrı bir madde olarak düzenlenmiştir.

2499 sayılı Kanundaki örtülü kazanç aktarımı suçu aynen muhafaza edilmiş ve bu alanda gün geçtikçe artan suiistimallerin uygun cezai müeyyideye bağlanabilmesi amacıyla suç teşkil eden fiillerin tanımı genişletilmiştir. Esasen Türk Ceza Kanununda güveni kötüye kullanma suçu olarak müeyyide altına alınan bu fiiller, sermaye piyasasının özelliklerine uygun ve daha geniş kapsamlı bir biçimde tanımlanarak nitelikli güveni kötüye kullanma suçuna paralel olarak cezaî müeyyideye bağlanmıştır.

Son olarak, Tasarı ile idari para cezalarına ilişkin sistemin de tümüyle gözden geçirildiğini belirtmek gerekir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Kanunun amacına ilişkin bu madde hükmünde, uluslararası piyasalardaki gelişmeler dikkate alınarak ve ülkemiz sermaye piyasasının yıllar içinde gösterdiği değişim paralelinde öne çıkan piyasa işleyiş esasları daha anlaşılır ve kapsamlı bir şekilde sayılmıştır. Diğer yandan piyasanın işleyişinin yanı sıra gelişmesinin sağlanması hususu da Kanunun amaçları arasına dâhil edilerek, ülkemiz sermaye piyasasının uluslararası anlamda rekabet gücünün artırılması amaçlanmış ve uluslararası finans merkezi olma hedefi desteklenmiştir. Yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla piyasanın düzenlenmesi ve denetlenmesi hususu ise temel vizyon olarak korunmuştur.

MADDE 2- Madde ile Kanunun kapsamı açıklanmaktadır.

MADDE 3- Maddede, Kanunda geçen bazı kavramların tanımlarına ve bazı kısaltmaların açılımlarına yer verilmektedir. 2499 sayılı Kanunda yer alan halka arz, ihraççı, menkul kıymetler, sermaye piyasası araçları gibi temel kavramlarda yeni Kanunun sistematiğine, AB mevzuatına ve piyasanın ihtiyaçlarına uyumu teminen önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda izahname, halka arz eden, kamuyu aydınlatma platformu, türev araçlar gibi kavramlar tanımlar kısmına eklenirken; ihraççı, menkul kıymetler gibi kavramlar yeniden tanımlanmıştır. Diğer taraftan özellikle AB düzenlemelerine uyum kapsamında getirilen veya yeniden düzenlenen çeşitli sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarına ilişkin tanımlar ve kullanılan kısaltmalar maddeye eklenmiştir.

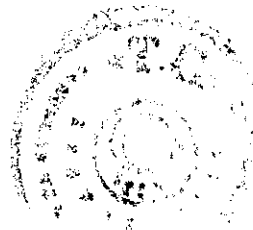
Maddede sermaye piyasası araçları ve yatırım kuruluşu tanımları yenilenerek Avrupa Birliği mevzuatına özellikle de Finansal Araç Piyasaları Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi (MiFID) ile uyum ve ayrıca IFM Stratejisi ve Eylem Planında yer alan bazı eylemlerin gerçekleştirilmesi için yasal altyapı hazırlanması amaçlanmıştır. Özellikle sermaye piyasası araçlarının tanımı, mevcut durumda muhtemel yetki karmaşasının önüne geçilmesi amacıyla, uluslararası düzenleme yaklaşımlarına da paralel olarak tezgâh üstü türev araçları da içerecek şekilde genişletilmiştir.

Tanımlar maddesinde “borsa”lar ifadesi eklenerek, borsaların anonim şirket olarak kurulmalarına yönelik yaklaşım çerçevesinde, Kanuna tâbi borsaların tanımlanması yoluna gidilmiştir.

Benzer şekilde, saklama hizmeti de tanımlanmak suretiyle Kanun kapsamında yürütülen saklamacılık faaliyetine açıklık getirilmiştir.

MADDE 4- Madde ile izahname hazırlama yükümlülüğü düzenlenmektedir. Bu madde ile getirilen en önemli yenilik, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda yer alan sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halka arzı için öngörülen Kurul kaydına alınma sisteminin kaldırılarak yerine izahnamenin Kurulca onaylanması uygulamasına geçilmesidir. Yatırımcıların tam, doğru ve zamanında bilgilendirilmelerinin artan önemi sebebiyle izahnamenin onaylanmasını esas alan bu yaklaşım ile uluslararası finansal piyasalar ile entegrasyonun sağlanması, AB düzenlemelerine uyum sağlanması, piyasanın hızlı gelişimine ayak uydurulabilmesini teminen prosedürlerin hızlandırılması amaçlanmış olup; AB uygulamalarına benzer şekilde izahnamenin gerçeği doğru ve dürüst bir şekilde yansıtması sorumluluğunun ihraççı ve izahnameyi hazırlayanlarda olduğu hususu ön plana çıkarılmıştır.

İzahname ile ilgili AB düzenlemeleri esas alınarak, izahnamenin bir bütün veya parçalı biçimde düzenlenebilmesine olanak sağlanmış ve bu çerçevede özet bölümünün her durumda düzenlenmesi gerektiği ve niteliğine ilişkin belirlemeler yapılmıştır. Ayrıca ortakların ihraççıdan bağımsız olarak paylarını halka arz etmek istemeleri durumunda ihraççının gerekli kolaylığı sağlaması gerektiği düzenlenmiştir.

MADDE 5- Madde ile izahnamenin içeriğine, kapsayacağı belgelere, izahname hazırlanması ve yayınlanmasının gerekmeceği durumlara ilişkin düzenleme yapma yetkisi Kurula verilmektedir. Bu yetki ile özellikle küçük ve orta ölçekli şirketlerin belli tutarın altında sermaye piyasası aracı ihraç ve halka arzlarında kolaylaştırıcı olması açısından yurtdışı uygulamalarına benzer şekilde izahname hazırlama ve yayımlama yükümlülüğüne muafiyet getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 6- Maddede, sermaye piyasası araçlarının Kurul kaydına alınması sistemi yerine getirilen izahnamenin onaylanması uygulaması kapsamında, yapılacak başvuruların Kurul tarafından incelenmesinin kapsamı ve incelemeye ilişkin süreler yeniden düzenlenmektedir. Bu çerçevede Kurulca izahname üzerinde yapılacak incelemenin kapsamı, izahnamede yer alan bilgilerin açık, anlaşılır, birbiriyle tutarlı olması ve Kurulca belirlenen standartlara göre tüm başlıkları kapsadığının incelenmesi ile sınırlı olarak ve izahnamede yer alan bilgilerin doğruluğunun araştırılmasını içermeyecek şekilde belirlenmiş olup, Kanunun diğer maddelerinde izahnamede yer alan bilgilerin doğruluğundan ihraççılar, halka arz edenler ve Kanunda sorumluluğu düzenlenen diğer gerçek ve tüzel kişilerin sorumlu olacağı açıkça düzenlenmiştir. İnceleme kapsamının değişmesine paralel olarak Kurulun başvuru sonuçlandırma süreleri de kısaltılmıştır.

MADDE 7- Madde ile izahnamenin yayımlanması düzenlenmektedir. Maddede kayda alma sistemi yerine getirilen izahname onaylama uygulaması kapsamında izahnamenin onaylanmadan yayımlanamayacağı yaklaşımı esas olarak benimsenmiş, ancak yatırımcıların bilgilendirilmesi ve izahname inceleme sürelerinin uzatılması amacıyla yayımlanmadan da ilan edilebileceği hususunda Kurula yetki verilmiştir. Diğer taraftan, izahnamenin tamamının TTSG’de yayımlanma zorunluluğu kaldırılarak halka arz maliyetlerinin azaltılması ve böylece halka açılmaların teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 8- Madde ile izahnamede değişiklikler yapılmasında uyulacak esaslar düzenlenmektedir. Yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyecek tüm bilgilerin izahnamede yer alması ilkesi çerçevesinde, ortaya çıkan değişikliklerin de en seri şekilde Kurula bildirim, Kurul tarafından onaylanması ve yayınlanması süreçleri bu maddede düzenlenmiştir. Bu kapsamda getirilen en önemli yenilik, yatırımcıların izahnamede yapılan değişikliklerin yayımlanmasından itibaren iki iş günü içinde taleplerini geri alma hakkına sahip olmalarının düzenlenmesidir.

MADDE 9- Madde ile izahname geçerlilik süresi düzenlenmektedir. İzahname onaylama sisteminin uygulanmasında AB düzenlemeleri ile uyumlu bir yapıya geçişin sağlanması açısından, izahnameye ek yapılması ve izahnamenin değiştirilmesi süreçlerinin yeniden düzenlenmesine ek olarak getirilen bu madde ile izahnamenin geçerlilik süresi kavramı ülkemiz mevzuatına kazandırılmıştır. Hızla gelişen sermaye piyasası ve buna bağlı olarak artan ihraçlar nedeniyle, her ihraç öncesinde izahname onay, tescil ve ilan süreçlerinin tekrarlanmasının ve her araç için farklı izahname hazırlanmasının getirdiği ek maliyetlerin azaltılması ve zaman kaybının önlenmesi amacıyla getirilen bu yenilik ile ihraç süreçlerinin hızlandırılması, ihraççılara esneklik sağlanması ve piyasanın daha etkin ve verimli çalışması amaçlanmıştır.

MADDE 10- Madde ile izahnameden sorumlu kişiler düzenlenmektedir. 2499 sayılı Kanunda yalnızca ihraççının ve zarar oluşması durumunda zararın tazmin edilemeyen kısmı için beklenen özeni göstermeyen aracı kuruluşların sorumluluğu öngörülmüşken, yapılan değişiklik ile 6102 sayılı Kanuna paralel bir uygulama benimsenerek, ihraççılar ile birlikte halka arz edenlerin, ihraççının yönetim kurulu üyelerinin, ihraç aracı edinen yatırım kuruluşlarının ve varsa garantörün izahnamede yer alan yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgilerden kaynaklanan

zararlardan kusurları oranında ve şirket yönetimindeki somut konumları çerçevesinde sorumlu olacağı; izahnamede yer alan raporları hazırlayan kuruluşların ise hazırladıkları raporlarda yer alan yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgilerden bu Kanun çerçevesinde sorumluluğunun bulunduğu hususları düzenlenmiştir.

Bunun dışında madde ile bağımsız denetim, derecelendirme ve değerlendirme kuruluşları da izahnamede yer almak üzere hazırladıkları raporlar ile sınırlı olarak sorumlu tutulmuşlardır.

MADDE 11- Madde ile sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmeksizin ihracı düzenlenmektedir. Mevcut sistemde ihracat veya halka arz olunacak sermaye piyasası araçlarının Kurul'a kaydettirilmesi zorunlu iken yapılan değişiklik ile izahname onay sistemi benimsenmektedir. Söz konusu onay sisteminde halka arz edilmeksizin yapılan ihraçlarda izahname düzenlenmeyeceğinden, bu tür ihraçlarda ilgili sermaye piyasası aracının niteliği ve satış şartlarını içeren ihracat belgesinin Kurulumuzca onaylanması öngörülerek, uygulamaya açıklık getirilmektedir. İhracat belgesinde yer alan bilgilerin doğru olmamasından kaynaklanan sorumluluk ise izahname uygulamasına paralel şekilde belirlenmiştir.

MADDE 12- Madde ile sermaye piyasası araçlarının satışı düzenlenmektedir. İhracat edilen pay bedellerinin tamamen ve nakden ödenmesi şartı bu Kanunda da korunmuş olmakla birlikte, yeni eklenen hüküm ile Kurul'a pay bedellerinin nakden ödenmesinin zorunlu olmadığı halleri belirleme yetkisi verilmiştir. Diğer yandan ortaklık ve küçük ortaklar aleyhine haksız kazançlar elde edilmesi ve fiyat dalgalanmalarının önlenmesi amacıyla ihracat olunacak payların, piyasa veya defter değerinin nominal değer üzerinde olması halinde primli fiyattan satılması uygulaması korunurken; maddeye eklenen yeni hüküm ile paylarının piyasa fiyatı veya defter değeri, nominal değerinin altında olan şirketlerin nominal değerinin altında bir fiyatla pay ihracat edebilmesine de Kurulca izin verilmesi imkanı getirilmektedir. Bu hükümler ile özellikle TTK kapsamında sermaye artırımları yapması mümkün olmayan payları nominal değer altında işlem gören borsa şirketlerinin yaşadığı finansal sorunların daha da derinleşmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan halka açık şirketlerin başvurularına ilişkin Kurulda geçen inceleme süreleri dikkate alınarak, 6102 sayılı Kanunun 456 ncı maddesinde yer alan tescil sürelerinin dikkate alınmayacağı düzenlenmiştir. Yine bu kapsamda şirketlerin iç kaynaklarını sermayeye eklemelerinin şirkete herhangi bir fon girişi sağlamadığı ve şirket özkaynaklarında herhangi bir artışa sebep olmadığı gözönünde bulundurularak, bu fonların sermayeye eklenmesinin nakit artırıma ön koşul oluşturmamasının herhangi bir ekonomik mantığı bulunmaması sebebiyle 6102 sayılı Kanunun 462 nci maddesinin üçüncü fıkrasının halka açık ve halka açılmak üzere Kurula başvuran ortaklıklara uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

MADDE 13- Madde ile sermaye piyasası araçlarının kaydıleştirilmesi düzenlenmektedir. Sermaye piyasası araçlarının kaydıleştirilmesine ilişkin hükümler ilk olarak 1999 yılında gerçekleştirilen kanun değişikliği ile sermaye piyasası hukukuna eklenmiştir. 28/11/2005 tarihinde hisse senetleri İMKB'de işlem gören şirketlerin hisse senetleri ile başlayan ve yatırım fonu katılma belgeleri, özel sektör tahvilleri ve finansman bonoları ile devam eden kaydıleştirme uygulamasında yaşanan tecrübeler ışığında maddenin mevcut hali yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 14- Madde ile finansal raporlama ve bağımsız denetime ilişkin esaslar belirtilmektedir. 2499 sayılı Kanunun 16 ncı maddesindeki hükümler çoğunlukla korunmakla beraber finansal tablo ve raporların Türkiye Muhasebe Standartları çerçevesinde Kurulca belirlenen finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanmasından, sunulmasından ve gerçeğe uygunluğu ile doğruluğundan ihracatçı ile kusurları oranında ve şirket yönetimindeki somut konumları çerçevesinde yönetim kurulu üyelerinin sorumlu olacağı düzenlenmiştir. Bu düzenleme, 6102 sayılı Kanundaki sorumluluk yaklaşımına da paraleldir. Bunun dışında, finansal

tablo ve raporların kabulüne ve ilanına ilişkin prensipler Kanunda açıkça düzenlemiştir. Diğer yandan Kurulun bağımsız denetim yapılmasını gerekli görebileceği hususlar, uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçlar ve piyasa ve ilgili diğer mevzuattaki gelişmeler dikkate alınarak gözden geçirilerek yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 15- Madde ile sermaye piyasası araçlarının değerini, piyasa fiyatlarını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki tüm bilgi, olay ve gelişmelerin ihraççılarca veya ilgili taraflarca kamuya açıklanacağı hüküm altına alınmıştır. Bu değişiklik ile özel durum açıklaması yapacak kişilerin ve özel durum açıklamasına konu hususların kapsamı genişletilmiş olup, Kurulun kamunun daha etkin bir şekilde aydınlatılmasını teminen ve AB mevzuatına uyum amacıyla tebliğler ile belirlemiş olduğu esasların Kanunda yer alması sağlanarak hukukî dayanak güçlendirilmiştir.

MADDE 16- Madde ile ortaklıkların halka arz olunmuş sayılma kriterleri belirlenmektedir. 2499 sayılı Kanunda pay sahibi sayısı ikiyüzelliyi aşan anonim ortaklıkların hisse senetleri halka arz olunmuş sayılırken, bu maddede yapılan değişiklikler ile sayı kriteri beşyüze çıkarılmış ve payları borsalarda işlem gören ortaklıklar “halka arz olunmuş sayılma” kapsamına dahil edilmiştir. Payları borsalarda işlem gören ortaklıklar kavramı, borsalardaki kot içi-kot dışı pazar veya platformlar ile payların alım satımına konu olduğu her türlü sistemleri kapsamaktadır.

Getirilen diğer bir yenilik ise payları borsada işlem görmeyen ortaklıklar için olup, bu şirketlere Kurul kaydına alındıktan sonra en geç iki yıl içerisinde paylarının borsalarda işlem görmesi zorunluluğu getirilmiş ve bu zorunluluğa uymayan ortaklıkların paylarının re'sen borsalarda işlem görmesi veya halka açık ortaklık statüsünden çıkmasını teminen, çağrı yapılarak ortak sayısının Kanunda belirtilen sınırın altına düşürülmesi de dahil olmak üzere, gerekli kararları alma konusunda Kurul'a yetki verilmiştir. Getirilen bu yenilik ile bir yandan sadece payları borsada işlem gören anonim ortaklıkların halka açık anonim ortaklık olarak düzenlendiği AB müktesebatına uyum sağlanması amaçlanırken, diğer yandan belirli büyüklükteki ortaklıklara yatırım yapan pay sahiplerinin haklarının korunmasının ekonomik olarak daha anlamlı olduğu göz önünde bulundurulmuş ve kamu kaynaklarının verimli kullanılması amacıyla inceleme, gözetim ve denetimde etkinliğin artırılması ve yatırımcının etkin olarak korunduğu bir yapıya geçilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 17- Madde ile kurumsal yönetim ilkeleri düzenlenmektedir. 6102 sayılı Kanun ile halka açık anonim şirketlerin kurumsal yönetim ilkeleri, yönetim kurulunun buna ilişkin açıklamasının esasları ve şirketlerin bu yönden derecelendirme kural ve sonuçlarının Kurul tarafından belirleneceği hükme bağlanmışsa da, Kanunda bir adım ileri gidilerek mevcut mevzuata uygun şekilde Kurul'a kurumsal yönetim ilkelerini borsada işlem gören şirketler açısından kısmen veya tamamen zorunlu tutma yetkisi verilmiştir. Payları borsada işlem gören halka açık ortaklıkların, piyasa büyüklüğü, halka açıklık oranı, içinde bulunduğu sektörün finansal istikrar ve stratejik bakımdan önemi gibi niteliklerine göre kurumsal yönetim ilkelerinin tamamının veya bir kısmının uygulanmasını zorunlu tutma yetkisi Kurul'a verilmiştir. Zorunlu ilkelere uyulmaması durumunda Kurul'a, işlemlerin hukuka aykırılığının tespiti veya iptali için her türlü teminattan muaf olarak ihtiyati tedbir isteme, dava açma, açılan davada uyum zorunluluğunun yerine getirilmesi sonucunu doğuracak şekilde karar alınmasını isteme hususlarında yetki verilmiştir.

Diğer taraftan özellikle ilişkili taraflarla gerçekleştirilecek işlemlerde, şirketlerin kısa dönem yerine uzun dönem menfaatlerini ve ortaklar arası menfaat dengesini gözetecek bir kontrol unsuru olarak bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun olumlu oyu aranmıştır.

Öte yandan halka açık ortaklıkların bu maddede ve 6102 sayılı Kanunun 1524 üncü maddesinde düzenlenen yükümlülüklerini, MKK tarafından sağlanan elektronik ortam üzerinden yerine getirmeleri sağlanmaktadır.

MADDE 18- Madde ile AB mevzuatına ve 6102 sayılı Kanuna uyum gözetilerek kayıtlı sermaye sistemine(KSS) ilişkin esaslar yeniden düzenlenmiş olup, bu kapsamda yapılan değişikliklerle;

a) Halka açık ortaklıklardan KSS'ye geçmek isteyenlerin esas sözleşme değişikliği ile bu sisteme geçebilecekleri, daha önceden 6102 sayılı TTK kapsamında KSS'ye geçmiş olan şirketlerin ise Kurul izni aranmaksızın bu sistemden faydalanmaya devam edebilecekleri düzenlenmiştir.

b) KSS'de yönetim kuruluna verilen 5 yıllık yetki süresi Kurul'un alt düzenlemelerine ve 6102 sayılı TTK'ya paralel olarak madde metnine eklenmiştir.

c) Rüçhan hakkının sınırlandırılması ve kaldırılması ile buna ilişkin süreler konusunda ilgili TTK hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilerek, yeni pay haklarının kısıtlanmasına ilişkin haklı sebep aranması şartı bertaraf edilmiş olup; getirilen bu istisna ile pay sahipleri arasında eşitlik ilkesi korunarak dışarıdan ortak alınması suretiyle şirkete yeni kaynak girişinin teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

ç) Mevcut uygulamada sadece tavan tutarı değiştiğinde tescil ve ilan edilen sermaye maddesinin, her sermaye artırımını sonrası güncellenmesi sağlanarak; sermayenin belirliliğinin temin edilmesi, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi ve AB mevzuatına tam uyumun sağlanması amaçlanmıştır.

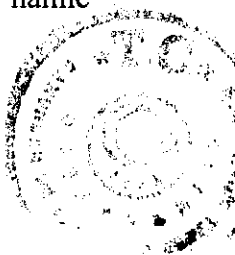
d) Esas sözleşme değişikliği ile kayıtlı sermaye belirlenirken alınan genel kurul kararlarının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca onaylanması hususu ile kayıtlı sermaye dahilindeki sermaye artırımlarında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı aranmayacağı hususları netleştirilerek mevcut uygulamadaki belirsizliklerin giderilmesi hedeflenmiştir.

e) Kayıtlı sermaye sistemini kabul eden şirketlerin pay ile değiştirilebilir tahvil veya paya dönüştürülebilir türev araç ihracı ile pay çıkarılması sonucunu doğuracak işlemler sonrası, ortaklığın çıkarılmış sermayesinin kayıtlı sermayeyi aşamayacağı açıkça düzenlenmiştir.

f) Yönetim kurulunun KSS'de yer alan esaslar çerçevesinde aldığı kararların iptaline ve sistemden çıkmaya ilişkin esaslar ile 6102 sayılı Kanunun 461 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının bu Kanuna tâbi ortaklıklar için saklı tutulduğu hususu düzenlenmiştir.

MADDE 19- Madde ile Kurul'un temettü oranı belirlemesi ve bu oran çerçevesinde halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinde birinci temettü oranının gösterilmesi zorunluluğu uygulaması yerine halka açık ortaklıkların genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde kârlarını dağıtabilecekleri düzenlenmiştir. Böylelikle dağıtılacak kâr payına ilişkin oransal veya asgari tutar şeklinde herhangi bir kısıtlama getirilmeyerek şirketlere finansal yapıları ve yatırım planlarına uygun hareket edebilme esnekliği sağlanmıştır. Bununla birlikte söz konusu serbestinin kötüye kullanımını engellemek ve piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda karar alınabilmesini sağlamak amacıyla Kurul'a sektör ve şirket bazında farklı esaslar belirleme yetkisi verilmiştir.

Halka açık ortaklıklar için bağış ve yardım yapılabilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunması şartı getirilmiş olup, şirketlerin yatırımcıların bilgisi dahilinde bağış ve yardım politikalarını belirlemeleri amaçlanmıştır. Diğer yandan genel kurulca sınırı belirlenecek bu tutara gerektiğinde yatırımcıların ve ortaklıkların malvarlıklarının korunması hususlarını gözeterek Kurul'un üst sınır getirme yetkisi olduğu hükme bağlanmıştır. Yatırımcıların korunması amacıyla Kurul tarafından kâr payı dağıtım uygulamasında dönem içinde yapılan bağışların kâr tutarına eklenerek kâr payının bulunmasına ilişkin yöntem Kanun hükmü hâline getirilmiştir.

Getirilen bir diğer yenilik ise kâr payının ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın mevcut payların tümüne eşit olarak dağıtılacağına hükme bağlanması olup, “dönem sonu” ifadesinin kaldırılmasıyla paylarda eski-yeni ayrımının oluşmasının ve bu durumun neden olduğu yatırımcı mağduriyetlerinin engellenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 20- Madde ile kâr payı avansı düzenlenmektedir. 6102 sayılı Kanunun halka açık ortaklıklara ilişkin Kurul düzenlemelerini saklı tutması sebebiyle ayrı bir maddede düzenlenmesi uygun görülen kâr payı avansına ilişkin hükümler büyük ölçüde korunmuş olup, detay düzenlemeler içeren Kanun maddesi sadeleştirilmiş ve Kurulca yapılacak alt düzenlemeler ile detayların belirlenmesi esası benimsenmiştir.

MADDE 21- Madde ile örtülü kazanç aktarımı yasağı düzenlenmektedir. Özellikle hâlihazırda uygulamada tereddütler oluşmasına neden olabilecek hususlara açıklık kazandırılmış ve halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşlarının ilişkili kişilerle gerçekleştirdikleri işlemlerde belirli ilkelere uygun hareket edip etmediklerini belgelemeleri zorunluluğu getirilmiştir. Bu kapsamda;

a) Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşlarının, ilişkili kişiler ile gerçekleştirdikleri işlemlerde emsallerine uygunluk ilkesinin yanı sıra piyasa teamülleri ve ticari hayatın basiret ve dürüstlük kurallarına da uygun hareket etmeleri gerektiği belirtilmiştir. Yine bu kuruluşların yalnızca kârlarını veya malvarlıklarını azaltarak değil, bunların artmasını engelleyerek de kazanç aktarımında bulunmalarının yasak olduğu açıkça ifade edilmiştir.

b) Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşlarının kendi aleyhine ve ilişkili oldukları kişiler lehine sonuç doğuracak şekilde, pasif bir tutum içerisinde kendilerinden beklenen faaliyetleri yapmamalarının yasak olduğu özellikle vurgulanmıştır.

c) Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşlarının ilişkili taraflarla gerçekleştirdikleri işlemlerde emsallerine, piyasa teamüllerine, ticari hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine uygun hareket edildiğini belgelemeleri ve bu belgeleri sekiz yıl süre ile saklamaları zorunluluğu getirilmiştir.

ç) Kurulun örtülü kazanç aktarımını tespit etmesi halinde, kendilerine örtülü kazanç aktarımı yapılan tarafların Kurulca belirlenecek süre içerisinde örtülü olarak aktarılan tutarı kanunî faizi ile birlikte iade etmek zorunda olduğu ifade edilmiştir.

MADDE 22- Madde ile halka açık ortaklıkların kendi paylarını satın ve rehin alması düzenlenmektedir. 6102 sayılı Kanun ile anonim ortaklıkların kendi paylarını iktisabına ilişkin düzenlemeler getirilmiş olup, Kurul’a yalnızca payları borsada işlem gören ortaklıklar ile sınırlı olmak üzere payların iktisabında şeffaflık ilkeleri ve fiyata ilişkin kurallar yönünden gerekli düzenlemeleri yapma hususlarında yetki verilmiştir. Madde ile borsa şirketi ayrımı yapmadan Kanuna tâbi tüm halka açık ortaklıklar için Kurul’a pay geri alımlarına ilişkin düzenleme yapma yetkisi verilmiş ve olası yetki tartışmalarının önlenmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, halka açık ortaklık paylarının, ortaklığın yanı sıra konsolide bilançosuna dahil edilen ortaklıklar tarafından satın alınması da bu madde hükümleri çerçevesinde değerlendirilecektir.

MADDE 23- Maddede, halka açık ortaklıkların önemli nitelikteki işlemleri sayılmış ve söz konusu işlemlerde uyulacak usûl ve esasları belirleme yetkisi Kurula verilmiştir. Diğer taraftan, önemli nitelikteki işlemler gerçekleştirilirken Kurulca belirlenen esaslara uyulmaması durumunda Kurul’a idari para cezasının yanı sıra işlemin iptalini isteme ve telafi edici tedbirler alma yetkileri verilmiş ve böylece Kurul’un yaptırım gücü artırılarak yatırımcıların daha etkin bir şekilde korunması amaçlanmıştır.

MADDE 24- Madde ile pay sahiplerinin ortaklıktan ayrılma hakkı düzenlenmektedir. AB mevzuatına uyum sağlanması amacıyla halka açık ortaklıklar bakımından ilk kez düzenlenen “ayrılma hakkı” kavramı, önemli kararların alındığı genel kurullara katılamayan veya katılıp da olumsuz yönde oy veren pay sahiplerine belirli şartlar dâhilinde ve adil bir fiyat üzerinden paylarını şirkete satma hakkı vermekte olup, özellikle hâkim ortak tarafından yönetilen şirketlerde azınlık pay sahiplerinin korunması ve paylarını borsada satma imkânı olmayan küçük ortakların sahip olduğu paylar için likidite sağlanması bakımından önemli bir işleve sahiptir.

Diğer yandan uygulamanın başlamasıyla birlikte yaşanacak olası çıkar çatışmaları ve benzeri sorunların hızla çözüme kavuşturulması ve değişen piyasa koşullarına uyum sağlanarak uygulamanın sağlıklı bir şekilde yönlendirilebilmesi için Kurul’a adil bedelin belirlenmesi, ödenmesi, ayrılma hakkının kullanılmasıyla ilgili esaslar ve ayrılma hakkının doğmadığı hâllere ilişkin olarak düzenleme yapma yetkisi tanınmıştır.

MADDE 25- Madde ile halka açık ortaklıklarda, gönüllü ya da önemli nitelikteki işlemler nedeniyle zorunlu pay alım teklifi yapılması ile ilgili usul ve esasların Kurulca belirleneceği ve pay alım teklifinin Kurul tarafından yasaklandığı durumlarda, yasaklanan teklife dayanılarak gerçekleştirilen işlemlerin geçersiz olduğu hükme bağlanmıştır.

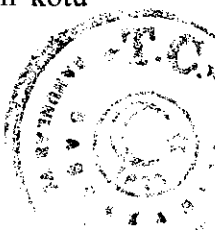
MADDE 26- Madde ile pay alım teklifi zorunluluğu düzenlenmektedir. Halka açık ortaklıklarda gönüllü ya da zorunlu pay alım teklifine ilişkin esaslar 2499 sayılı Kanunda yer alan genel bir yetki maddesi çerçevesinde alt düzenlemeler ile belirlenmiş olup, bu Kanunun sistematığına uyum sağlanması ve hukuki dayanağın güçlendirilmesi amaçlarıyla ilgili Kurul tebliğinde yer alan temel esas ve kavramlar yeniden düzenlenmiştir. Bu çerçevede mevcut uygulama esasları çoğunlukla korunurken, getirilen en büyük yenilik pay alım teklifi zorunluluğuna uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırıma ilişkin olmuştur. Mevcut durumda yalnızca idari para cezası şeklinde olan cezai müeyyidenin, şirketler için çoğu zaman daha az maliyetli olması sebebiyle caydırıcılıktan uzak oluşu, pay sahiplerinin korunması anlamında farklı bir yaptırım ihtiyacını gündeme getirmiş olup; bu kapsamda diğer ülke uygulamalarına paralel şekilde ve ihtiyatî tedbir niteliğinde olmak üzere yükümlülerin pay alım zorunluluğunu yerine getirene kadar sahip olduğu oy haklarının donacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 27- Madde ile AB mevzuatına uyum sağlanabilmesi ve pay sahiplerinin haklarının korunması amacıyla ilk kez “ortaklıktan çıkarma hakkı” ve “satma hakkı” kavramları düzenlenmiştir. Pek çok ülkede pay alım teklifinin uzantısı şeklinde düzenlenen “ortaklıktan çıkarma hakkı” ile pay alım teklifi sonrası belirli bir pay oranına ulaşan kişi ya da grubun, şirketin yapısını değiştirme, halka açıklık statüsünden çıkma gibi niyetlerini küçük yatırımcının haklarını da koruyacak şekilde hayata geçirmesi amaçlanırken; devamında düzenlenen “satma hakkı” ile teklif sonrasında azınlık haline gelen pay sahiplerine, ortaklıkta kalma tercihlerini bir kez daha gözden geçirme imkânı verilerek azınlık pay sahiplerinin korunması amaçlanmıştır.

Diğer yandan, benzer bir düzenleme 6102 sayılı Kanunun 208 inci maddesinde yer almakta olup, halka açık ortaklıklara ilişkin özel düzenlemelerin yapılması ihtiyacı üzerine istisna hükmü konmuştur.

MADDE 28- Madde ile ilk halka arz aşamasında mevcut olan tüm imtiyazların şeffaf ve anlaşılır detayda kamuya açıklanması hususu hükme bağlanarak, sermaye piyasalarının etkin ve şeffaf çalışması prensibi ile uyumlu olarak pay sahiplerinin ortak olacakları şirketlerdeki hak ve menfaatlerini anlamasının önemi vurgulanmıştır.

Ülkemizde çoğunlukla aile şirketlerinin bulunması ve bu şirketlerin özellikle yönetim hakimiyetini kaybetmeme adına çeşitli imtiyazlarla halka açılması sonucu, bu şirketlere sonradan ortak olan yatırımcıların yönetime katılma hakları oldukça sınırlı olmaktadır. Şirketlerin kötü

yönetilmesi ve zarar etmesine karşın yönetim kontrolünün değişmeyeceğinin bilinmesi de mevcut yönetimleri atalet ve rahatlığa sevk etmekte, bu da şirketlerin kötü yönetimini sürekli hale getirmektedir. Bu maddede getirilen yenilik ile 6102 sayılı Kanunda halka açık ortaklıklarda yönetim imtiyazını sınırlandıran maddenin bir adım önüne geçilerek, üst üste beş yıl zarar eden ortaklıklarda yapılacak ilk genel kurul toplantısında imtiyazların kaldırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu düzenleme ile imtiyazsız pay sahiplerinin korunması ilkesi gözetilerek; imtiyaza sahip grupların diğer ortakların da menfaatine uygun davranmasının, belirli pay gruplarının aday gösterdiği yönetim kurulu üyelerinin gözetiminin daha etkin bir şekilde yapılmasının ve nihayetinde etkinsiz yönetimlerin değiştirilerek şirketi daha iyi yönetecek kişilerin göreve gelmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 29- Madde ile genel kurulun toplantıya çağırılma usulleri, ilgili süreler ve toplantı nisaplarının uygulanması esasları yeniden düzenlenmiş olup, genel kurul toplantısına ilişkin ilân süresi üç haftaya çıkarılmıştır. Böylelikle yatırımcıların daha önce genel kurul gündeminden haberdar olmaları ve genel kurula katılımın artırılması amaçlanmıştır.

MADDE 30- Madde ile AB mevzuatına ve 6102 sayılı Kanuna uyum amacıyla ve payları borsalarda işlem gören şirketlerin pay sahiplerinin MKK nezdinde kayden izlendiği dikkate alınarak, hamiline yazılı paylar için depo etme zorunluluğu kaldırılmıştır. Borsa şirketlerinin ortaklarının genel kurula katılımını kolaylaştırıcı hükümler getirilmiştir.

Diğer taraftan payları kayden izlenmeyen halka açık ortaklıkların genel kurullarına katılma hakkı olan pay sahiplerinin, uygulamada ortaya çıkacak sorunları önlemek amacıyla 6102 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde tespit edileceği hususu maddede açıkça belirtilmiştir.

Ortaklık genel kurullarında vekaleten oy kullanma hususu ise Kurul alt düzenlemelerine bırakılmış olup, 6102 sayılı Kanunun temsile ilişkin hükümlerinin halka açık ortaklıklar için uygulanmayacağı belirtilmiştir.

6102 sayılı Kanun ile getirilen genel kurula elektronik ortamda katılım uygulamasının ise payları kayden izlenen anonim ortaklıklar için MKK tarafından sağlanan elektronik ortam üzerinden gerçekleştirileceği hükme bağlanarak uygulamaya yön verilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 31- Madde ile borçlanma aracı niteliğinde sermaye piyasası araçlarına ilişkin limit belirleme yetkisi, halka açık ortaklıklar için Kurul'a, halka açık ortaklıklar dışında kalan ihraççılar için ise ilgili Bakan'a verilmiştir.

MADDE 32- Madde ile sermaye piyasası araçlarının kayda alınması sisteminden izahname ve kamuyu aydınlatma belgelerinin onay sistemi uygulamasına geçildiği için izahname ve diğer kamuyu aydınlatma belgelerinden sorumlu olanlar ile bu sorumluluğa ilişkin tazminat haklarının ve illiyet bağının çok daha detaylı bir şekilde belirlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 33- Madde ile ortaklıkların halka açık statüsünü kazanmaları sonrası durumu Kurul'a bildirmesine ilişkin otuz günlük süre on iş gününe indirilmiş olup, bu düzenleme ile ortaklıkların bir an önce Kurul düzenlemelerine tabi olması ve yatırımcıların etkin bir şekilde korunması amaçlanmıştır.

MADDE 34- Madde ile sermaye piyasası faaliyetleri belirtilmiştir.

MADDE 35- Maddede, sermaye piyasası kurumları sayılmış ve aracı kuruluşlar ifadesi; yatırım kuruluşları olarak değiştirilmiştir. Yeni Kanun uygulamasındaki sistematığın gözetilmesi açısından söz konusu kurumlar "sermaye piyasası kurumları" tanımı altında toplanmıştır.

MADDE 36- Madde ile sermaye piyasası kurumlarının gerek finansal raporlama ve bağımsız denetim, gerekse kurumsal yönetim ilkelerine uyumu konusunda, Kanunun halka açık anonim ortaklıklar için öngördüğü sistemin kıyasen uygulanacağı düzenlenmiştir. Özellikle son dönemde finansal kuruluşlara ilişkin olarak kurumsal yönetim ilkelerinin önem kazanması ile söz konusu kurumların Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde kurumsal yönetim ilkelerine tabi olacakları düzenlenmektedir. Mevcut sistemde, FSB tarafından belirlenmiş olan ücretlendirme politikalarına ilişkin hususların kurumsal yönetim ilkeleri içerisinde değerlendirilerek, bu Kanun kapsamındaki sermaye piyasası kurumları açısından da uyumun öngörülmesi, FSB nezdinde verilen taahhütlerin yerine getirilmesi açısından da önem taşımaktadır.

MADDE 37- Maddede yatırım hizmetleri ve faaliyetleri açıklanmıştır. Madde, temel olarak AB düzenlemelerine uyum sağlaması amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 38- Madde ile MİFİD'e uyum kapsamında, sermaye piyasası faaliyetlerinin yanı sıra yan hizmetler tanımlanmış ve yan hizmetleri sunan yatırım kuruluşlarının bu faaliyetleri Kurul düzenlemeleri kapsamına alınmıştır.

MADDE 39- Madde ile yatırım hizmeti ve faaliyetlerinin, düzenli bir şekilde ticari bir uğraşı veya mesleki faaliyet olarak icra edilmesi durumunda kamu iznine tabi tutulmuştur. Söz konusu faaliyetlerin arızı olarak veya herhangi bir iş ve ya mesleğin icrası sırasında münferit olarak sunulması izin kapsamına alınmamıştır.

MADDE 40- Madde ile yetki belgesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir

MADDE 41- Madde ile daha önce tebliğ ile düzenlenen bazı hususlara ek olarak, yetki belgesi ve faaliyet izninin hangi koşullarda iptal edilebileceği açıkça belirtilmiştir.

MADDE 42- Madde ile yatırım kuruluşlarının üstlenebilecekleri risklere bir limit getirilmesi ve mevcut durumda yatırım kuruluşlarında görev alacak personelin belirli bir eğitim ve bilgi seviyesinde olmasını teminen gerçekleştirilen sınavlar ve ihdas edilen lisans belgelerine ilişkin olarak Kurula yetki verilmektedir.

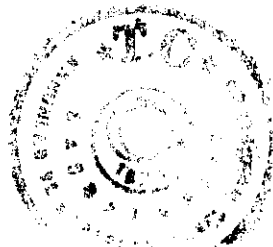
MADDE 43- Madde ile AB düzenlemeleri, sektörde ve piyasada yaşanan gelişmeler, ilgili mevzuatta yapılan değişiklikler, yeni getirilen yatırım hizmetleri ve yan hizmetler tanımı ve pratikte karşılaşılan durumlar da göz önüne alınarak aracı kurumların kuruluşuna ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

MADDE 44- Madde ile kurucularda aranacak şartlar düzenlenmektedir.

MADDE 45- Madde ile yatırım kuruluşlarının faaliyette bulunma şartları düzenlenmektedir.

MADDE 46- Madde ile teminatlar, yatırımcı varlıkları ve kullanım esasları düzenlenmektedir.

MADDE 47- Madde ile teminat sözleşmelerinin niteliğine ilişkin düzenlemeler uluslararası özel hukuka ilişkin UNIDROIT düzenlemeleri kapsamında teminat verenin ve teminat alanın haklarının korunduğu bir şekilde kaleme alınmıştır.

MADDE 48- Madde ile yatırım ortaklıklarının portföyünde yer alabilecek varlıkların tek tek Kanunda belirlenmesi uygulamasına son verilmekte, yatırım yapılabilecek varlıkları belirleme konusunda Kurul yetki almaktadır.

MADDE 49- Maddede yatırım ortaklıklarının kuruluş şartları düzenlenmekte olup, 2499 sayılı Kanun'dan farklı olarak, Kurulca yetkilendirilmiş bir portföy saklama kuruluşunun belirlenmesi kuruluş şartı olarak ilk defa düzenlenmektedir.

MADDE 50- Madde ile değişken sermayeli yatırım ortaklığı düzenlenmektedir.

MADDE 51- Madde ile değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının 6102 sayılı Kanunda düzenlenen anonim şirket yapısından farklı olan özellikleri dikkate alınarak, anılan Kanunda düzenlenen bazı hükümler için bu ortaklıklara istisna tanınmıştır.

MADDE 52- Madde ile AB'nin UCITS düzenlemelerine (2009/65/EC sayılı direktif) paralel olarak, yatırım fonlarının portföy yönetimi alanında uzman kurumlar tarafından yönetilebilmesi ve böylelikle fon sektörünün daha rekabetçi bir yapıya kavuşması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, 2499 sayılı kanunda fon kurucusuna ilişkin olarak düzenlenen yetki ve sorumluluklar, portföy yönetim şirketi için düzenlenmiştir.

MADDE 53- Madde ile 2499 sayılı Kanun'dan farklı olarak, fon portföyünün etkin bir şekilde yönetilebilmesine yönelik bazı işlemlerde fon malvarlığının teminat olarak gösterilebileceği veya fon malvarlığı üzerine rehin konulabileceği açık olarak düzenlenmiştir. Ayrıca, 2499 sayılı Kanun'da yer alan fon malvarlığının ayrılığına ilişkin hükümler yeni kanunda daha detaylı ve açık bir şekilde düzenlenmiş ve fon malvarlığının üçüncü kişilerin fona yönelik tasarrufları karşısında koruma altına alınması amaçlanmıştır.

MADDE 54- Madde ile 2499 sayılı Kanun'da yatırım fonlarına ilişkin olarak yer alan yetkilere ilave olarak, fonların dönüşmesine, katılma paylarının ihracına, fon yönetim ve saklama ücretlerine, fonların izahname ve diğer kamuyu aydınlatma yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi konusunda Kurula yetki verilmiştir.

MADDE 55- Madde ile 2009/65/EC AB direktifi ile uyumlu bir şekilde fonların, fon portföy yöneticiliği alanında uzman kuruluşlar tarafından yönetilebilmesi ve böylelikle fon sektörünün daha rekabetçi bir yapıya kavuşması amaçlanmaktadır.

MADDE 56- Madde ile kolektif yatırım kuruluşlarının portföylerindeki varlıklara ilişkin olarak saklama hizmeti AB düzenlemelerine uygun olarak tanımlanmakta ve portföy saklama hizmetini yürütecek kuruluşların sorumlulukları belirlenmektedir.

Portföy saklama hizmetinin bu konuda uzmanlaşmış kuruluşlardan alınması ile portföy varlıklarının saklanması, portföyün mevzuata ve fon içtüzüğüne uygun yönetilmesine ve fiyat açıklanmasına ilişkin mali sorumluluk, portföy saklama kuruluşlarına devredilmekte olduğundan portföy yönetim şirketlerinin daha düşük bir sermaye ile kurulmasına imkan sağlanmaktadır. Aynı zamanda gerek portföy yönetim şirketlerinin gerekse portföy saklama kuruluşlarının ana faaliyet alanlarında uzmanlaşması teşvik edilmekte ve saklamaya ilişkin görev ve sorumlulukların portföy yönetim şirketinden ayrıştırılması ile fon portföyündeki varlıkların saklama mekanizması daha güvenli bir yapıya kavuşmaktadır. Ayrıca, portföy saklama hizmetini yürüten kuruluş ile portföy yönetim şirketinin birbirinden bağımsız şekilde faaliyet göstermelerine yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

MADDE 57- Madde ile yalnızca birincil piyasada kredi kullandırılması sürecine vurgu yapan konut finansmanı tanımı, bu kredilerin teminatı altında yapılan ikincil piyasa işlemlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

MADDE 58- Madde ile benzer yapı ve işleyişe sahip ipotek ve konut ve varlık finansmanı kavram, kuruluş ve araçlarının birlikte ele alınmasını teminen konut ve varlık finansmanı fonları aynı maddeler içinde düzenlenmiştir. Bu kapsamda, İDMK'lara ilişkin Kanun'da yer alan bazı düzenlemeler Kanun'dan çıkarılmış, bu konulara ilişkin detaylı düzenlemelerin ikincil mevzuatta yapılabilmesi için Kurul'a yetki tanınmıştır. Ayrıca, fon portföyüne sadece gayrimenkul değil, uçak ve gemi gibi varlıklar ile ilgili krediler de dahil edilebilir hale getirilmiş ve konuya ilişkin Alman Kanunu'na paralellik sağlanmıştır.

MADDE 59- Benzer yapı ve işleyişe sahip ipotek ve konut ve varlık finansmanı kavram, kuruluş ve araçlarının birlikte ele alınmasını teminen ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler aynı maddeler içinde düzenlenmiştir. Bu kapsamda İTMK'lara ilişkin Kanun'da yer alan bazı düzenlemeler Kanun'dan çıkarılmış, bu konulara ilişkin detaylı düzenlemelerin ikincil mevzuatta yapılabilmesi için Kurul'a yetki tanınmıştır.

MADDE 60- Madde ile ipotek teminatlı menkul kıymetlerin ipotek finansmanı kuruluşlarının bilançolarına girmeden ihraç edilebilmesine ve ipotek finansmanı kuruluşlarının fon kurmaksızın ipoteğe/varlığa dayalı menkul kıymet ihracı yapmalarına imkan tanınmıştır. Sonuç olarak, ipotek finansmanı kuruluşlarının faaliyet alanı genişletilmiş ve kredi kuruluşlarına ucuz ve uzun vadeli kaynak sağlayabilmesini teminen aktif bir ihraç mekanizmasıyla donatılması amaçlanmıştır.

MADDE 61- Madde kapsamında, 2499 sayılı Kanun'da yer almayan "kira sertifikası" ve "varlık kiralama şirketleri" kavramları ilk kez düzenlenmiş olup, temel olarak ilgili tebliğ ile düzenlenen hüküm ve esaslar Kanun'a taşınmıştır.

MADDE 62- Madde ile sermaye piyasasında derecelendirme, değerlendirme faaliyetleri ve kuruluşları yanı sıra, Kanun'da yer alan sınırlar içerisinde kalmak ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından ilan edilen standartlar ve düzenlemelere uygun olmak koşuluyla bağımsız denetim faaliyeti ve kuruluşları hakkında da düzenleme, gözetim ve denetim yetkisi düzenlenmiştir.

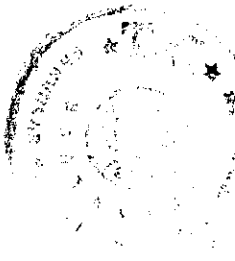
MADDE 63- Madde ile mevzuata aykırı olarak düzenlenen raporu imzalayanlarla birlikte raporu imzaladıkları sırada görev aldıkları kuruluşların da müteselsilen sorumlu olmaları öngörülmüştür.

Diğer taraftan olası zararlar nedeniyle doğabilecek sorumlulukların karşılanması amacıyla mesleki sorumluluk sigortası yaptırılması zorunluluğunun getirilebileceği belirtilmektedir.

MADDE 64- Madde ile bağımsız denetçilerin tespit ettikleri bazı bilgileri Kurul'a bildirim yükümlülüğü düzenlenmektedir.

MADDE 65- Madde ile borsaların anonim şirket olarak kurulmalarına yönelik düzenleme yapılmıştır.

Finans piyasalarının özellikle de bilgi iletişim teknolojilerinde ortaya çıkan gelişmelere bağlı olarak çok hızlı bir şekilde değişmesi ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yoğun rekabet ortamında borsaların varlıklarını sürdürebilmek için organizasyon ve işleyiş yapılarında

değişikliklere gittikleri gözönüne alınarak, borsaların söz konusu rekabet ortamında daha etkin bir şekilde çalışmalarına imkan sağlanması amaçlanmıştır.

Ayrıca, piyasa işleticisi kavramı Kanun kapsamında düzenlenerek, kimi yurtdışı uygulamalarda görülen şekilde, borsaların bir holding çatısı altında faaliyet göstermeleri durumunda, sadece borsaların değil aynı zamanda holding yapının da kamu tarafından yetkilendirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 66- Madde ile teşkilatlanmış diğer pazar yerleri düzenlenmektedir. Finansal piyasalarda yaşanan gelişmeler neticesinde işlemlerin sadece borsalarda değil, borsa benzeri yapılarda da gerçekleştirildiği görülmektedir. Özellikle finansal piyasalarda işlem gören araçların niteliği ve sayısı arttıkça söz konusu araçların işlem gördüğü pazar yerlerinin nitelikleri de farklılık göstermektedir. Bu çerçevede, farklı finansal enstrümanların işlem göreceği farklı yapıların kamu gözetim ve denetimi altına alınması ihtiyacına binaen söz konusu madde ihdas edilmiştir.

MADDE 67- Madde ile borsacılık faaliyeti tanımı ilk kez Türk hukuk sistemine eklenerek, borsaların hangi çerçevede Kurulun gözetim ve denetimine tâbi tutulacağı ayrıntılandırılmıştır.

MADDE 68- Madde ile sermaye piyasası araçlarını ihraç edenlerin kamuyu aydınlatma yükümlülüklerini yerine getirmelerini sağlamaya ve kota aldıkları sermaye piyasası araçlarının kotasyon koşullarına uyduğunu düzenli olarak gözden geçirmeye yönelik gerekli düzenlemeleri yapacakları hükme bağlanmıştır.

MADDE 69- Madde ile borsada işlemlerin durdurulması ve kottan çıkarma düzenlenmiş, işlemlerin durdurulması ve kottan çıkarma kararının kamuya açıklanacağı ve bu konuda Kurulun bilgilendirileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 70- Madde ile borsaların anonim şirket olarak yapılandırılacağı göz önüne alınarak piyasaların daha etkin ve adil işleyebilmesini teminen, 91 sayılı KHK'nın 13 üncü maddesinde yer alan ihtilafların çözümü kanuni alt yapıya kavuşturulmuş, borsaların gözetimine ilişkin sistemin esasları belirlenmiştir.

Bu hüküm özellikle uyuşmazlıkların kısa sürede etkin bir şekilde çözümlenmesine olanak tanıyan tahkim müessesesinin borsa uyuşmazlıklarını da kapsayacak şekilde genişletilmesine olanak sağlamıştır. Bu hüküm İFM projesi ile de uyumludur.

Diğer yandan, borsaların, gözetim görevlerini dışarıdan hizmet alarak yerine getirebileceği, buna karşın hizmet aldıkları görevleri ile ilgili sorumluluklarının ortadan kalkmayacağı düzenlenmiştir.

MADDE 71- Madde ile borsaların borsacılık faaliyetleri ile ilgili olarak yürütecekleri gözetim faaliyeti kapsamında, ihraççılar, borsa üyeleri ve diğer kurumlarla olan işbirliği düzenlenmektedir.

MADDE 72- Maddede, borsalar ve piyasa işleticilerine ilişkin Kurul'un gözetim ve denetim yetkisi düzenlenmektedir.

MADDE 73- Madde ile öncelikle borsaların kendi piyasalarında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak düzenleme yapma yetkisi tanınırken, söz konusu düzenlemelere uyumun kontrolünü yapmak üzere gerekli sistemleri oluşturma yükümlülüğü getirilmiştir.

MADDE 74 - Madde ile Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği” “Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği” olarak yeniden yapılandırılmış ve sermaye piyasalarımızda faaliyet gösteren özellikle yatırım şirketleri ve kolektif yatırım şirketleri olmak üzere Kurulca uygun görülen diğer sermaye piyasası kurumlarının da üye olacağı bir meslek örgütü haline getirilmiştir.

MADDE 75- Madde ile meslek örgütü niteliğindeki Birliğin organları Kanuna dercedilerek organların seçimine ilişkin hukuki alt yapı oluşturulmuştur.

MADDE 76- Takas uygulamaları, son yaşanan finansal kriz sonrasında uluslararası alanda ciddi düzenlemelere tabi tutulan uygulamalar olma niteliğini taşımaktadır. Özellikle takas kurumlarının sistem içerisinde giderek artan ölçüde önemli bir fonksiyon üstlenmeleri, söz konusu kurumları finansal piyasalarda sistemik olarak önemli kuruluş niteliğine taşımış ve kamu otoritelerinin gözetim ve denetim ihtiyacı artmıştır.

Benzer bir yaklaşım kriz sonrasına kadar takas-saklama sistemlerinin kamu gözetim ve denetimine tabi olması hususunda çekimser davranan AB nezdinde de görülmektedir.

Bu kapsamda, madde ile ülkemizde de merkezi takas uygulaması konusunda ilk kez bir hukuki düzenleme getirilerek bu kurumların kuruluşlarından işlem esaslarına kadar geniş bir yelpazede, finansal piyasalarda üstlenmiş oldukları önemli görev nedeniyle, düzenleme, denetim ve gözetimine ilişkin hukuki alt yapı oluşturulmuştur.

MADDE 77- Merkezi karşı taraf, finansal piyasalarda gerçekleştirilen işlemlerin özellikle kredi riskinin bertaraf edilmesi amacıyla son dönemde gerek ulusal gerekse uluslararası alanda üzerinde en çok tartışılan konulardan birisi haline gelmiştir.

Özellikle FSB tarafından Pitsburg Zirvesi’de tezgahüstü türev araç işlemlerinin merkezi karşı tarafa konu edilmesi, ülkemiz açısından da yerine getirilmesi gereken bir karar olarak ortaya çıkmıştır.

Merkezi karşı taraf, finansal piyasalarda tarafların üstlenmiş oldukları yükümlülüklerin yerine getirilmesini garanti ederek, kredi riskinin önlenmesi ve dolayısı ile finansal piyasalardaki sistemik riskin azaltılması anlamında önemli bir mekanizma oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, madde ile merkezi takas uygulamasında olduğu üzere merkezi karşı taraf hizmeti sunacak kuruluşların da, öncelikle merkezi karşı tarafa rolünü üstlenecekleri sermaye piyasası araçlarının belirlenmesi, kuruluşları, faaliyet esasları ve tabi olacakları kurallar düzenleme, gözetim ve denetim altına alınmaktadır.

IFM Projesi kapsamında da yurtdışı uygulamalarla yeknesaklığın sağlanabilmesi amacıyla merkezi karşı tarafın oluşturulmasına ilişkin altyapının tamamlanması yönünde eylem planı oluşturulmuştur.

MADDE 78- Finansal piyasalarda gerçekleştirilen işlemlerin takasının sonlandırılması, sistemin mevcudiyeti ve sürdürülebilirliği anlamında ciddi bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Finansal işlemlerde takasın sonlandırılması, yatırımcıların piyasalara olan güveninin sağlanması ötesinde aynı zamanda sistemik riskin minimize edilmesi anlamında da önemlidir.

Bu çerçevede, madde ile Türk hukukunda ilk kez finansal piyasalarda gerçekleştirilen işlemlerin takasının sonlandırılması garanti altına alınarak buna ilişkin hukuki alt yapı oluşturulmaktadır.

Takasın sonlandırılmasında, özellikle takas kurumlarına bırakılan teminatların kullanılacağı hususu da dikkate alındığında, söz konusu teminatların haciz, rehin ve benzeri hukuki uygulamalara karşı koruma altına alınmaktadır.

MADDE 79- Finansal kriz sonrasında merkezi takas ve karşı tarafın yanı sıra finansal araçlara ilişkin olarak merkezi saklamanın da önemi ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda, madde ile yurtdışı uygulamalara paralel olarak merkezi takas sistemlerinde olduğu gibi merkezi saklama fonksiyonu da düzenleme, gözetim ve denetim altına alınmaktadır.

MADDE 80- Yeni TTK'daki son değişiklikler ve piyasanın ihtiyaçları çerçevesinde söz konusu maddede değişiklik yapılmıştır. Sermaye piyasasının bileşenlerinden biri haline gelen Merkezi Kayıt Kuruluşu kaydileştirme faaliyetinin ötesinde bir kurum olarak bu maddede düzenlenmiştir.

MADDE 81- Kanun ile tedrici tasfiye öncesinde yatırımcıların tazminine ilişkin olarak bir ön ödeme aşaması getirilmekte olup yatırım kuruluşlarının mali yapılarının zayıfladığının tespiti halinde 3 ay içerisinde Kurul tarafından alınacak karar ile tazmin sürecinin başlatılacağı düzenlenmektedir.

Yatırım hizmeti ve faaliyeti sunan bankalar konusunda ise, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun görüşünün aranacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 82- Madde ile "Yatırımcıları Koruma Fonu" "Yatırımcıları Tazmin Merkezi" olarak yeniden düzenlenmiş, söz konusu düzenleme yapılırken Türk Sermaye piyasasının ihtiyaçları ve Avrupa Birliği mevzuatına, Yatırımcı Tazmin Sistemleri Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifine uyum hedeflenmiştir.

MADDE 83- Madde ile sermaye piyasasında işlem yapan yatırımcıların korunmasına yönelik kapsam genişletilerek hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülükleri yerine yatırım hizmet ve faaliyetinden kaynaklanan nakit ödeme veya sermaye piyasası araçları teslim yükümlülükleri kapsama dahil edilerek, sermaye piyasasında işlem yapan yatırımcıların daha güvenli bir ortamda işlem yapabilme imkanı sağlanmaya çalışılmıştır.

MADDE 84- Madde ile tazmin sürecinin en kısa sürede tamamlanması amacıyla çeşitli süreler öngörülerek yatırımcıların etkin tazmin suretiyle mağduriyetlerinin mümkün olan en kısa sürede giderilmesi amaçlanmıştır.

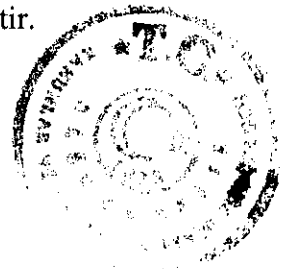
MADDE 85- AB mevzuatına uyum kapsamında yatırımcı tazmin sisteminin yatırım şirketi ya da bankanın tasfiyesi veya iflasına bağlanması uygulamasına son verildiğinden, tedrici tasfiyenin tazmin sisteminden bağımsız olarak düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmış olup, buna paralel olarak madde ile tedrici tasfiyeye ilişkin düzenlemelerde de değişiklik yapılmıştır.

Tedrici tasfiye, yatırım şirketlerinin malvarlığının kaynağının yatırımcılar olduğu ve bu malvarlığının öncelikle yatırımcı alacaklarını karşılamak üzere tahsis edilmesi gerektiği anlayışına dayanmaktadır. Bu usul mali güçlüğü düşen yatırım şirketinden alacaklı olanlar arasında, kanun koyucu tarafından yatırımcılara öncelik verilmesi anlamına gelmektedir. Bu çerçevede, tazmin sistemi kapsamında karşılanamayan yatırımcı alacakları ile YTM'nin yatırımcılara halef olmasından kaynaklanan alacaklarının ödenmesi için tedrici tasfiye mekanizması düzenlenmiştir.

MADDE 86- Madde ile veri depolama kuruluşları düzenlenmiştir.

MADDE 87- Madde ile denetim faaliyeti ve denetim yetkilileri düzenlenmiştir.

MADDE 88- Madde ile denetimin kapsam ve icrası düzenlenmiştir.

MADDE 89- Madde ile gizlilik ve sır saklama konuları düzenlenmiştir.

MADDE 90- Madde ile Kanuna aykırı ihraçlarda uygulanacak tedbirler düzenlenmiştir.

MADDE 91- Madde ile ihraççıların hukuka aykırı işlemleri ile sermayeyi veya malvarlığını azaltıcı işlemlerinde uygulanacak tedbirler düzenlenmiştir.

MADDE 92- Madde ile kayıtlı sermaye sistemini benimseyen ortaklıklarda uygulanacak tedbirler belirlenmiştir.

MADDE 93- Madde ile örtülü kazanç aktarımında uygulanacak tedbirler belirlenmiştir.

MADDE 94- Madde ile Kurulun halka açık ortaklıkların genel kurullarına gözlemci gönderebileceği öngörülmüştür.

Madde 95- Madde ile Sermaye piyasası kurumlarının hukuka aykırı faaliyet veya işlemlerinde uygulanacak tedbirler düzenlenmiştir.

MADDE 96- Madde ile mali durumun bozulması halinde uygulanacak tedbirler belirlenmiştir.

MADDE 97- Madde ile tedrici tasfiye ve iflas durumlarında uygulanacak tedbirler düzenlenmiştir.

MADDE 98- Madde ile izin alınmaksızın sermaye piyasasında faaliyette bulunan kurum, kuruluş ve şahıslara karşı her türlü tedbiri almaya, gerekli görüldüğü takdirde sorumlulara yönelik hukuki ve cezai süreci takip etmeye Kurul yetkili kılınmıştır.

MADDE 99- Madde ile Kanuna aykırı ilan reklam ve açıklamalara ilişkin tedbirler düzenlenmiştir.

MADDE 100- Madde ile bilgi suiistimali ve piyasa dolandırıcılığı incelemelerine ilişkin tedbirler düzenlenmiştir.

MADDE 101- Madde ile bildirim yükümlülüğü düzenlenmiştir.

MADDE 102- İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin olarak uygulamada karşılaşılan sorunların aşılmasını sağlayacak yasal alt yapı oluşturulmuştur.

MADDE 103- Madde ile Piyasa Bozucu Eylemler kavramı bu hüküm ile ilk defa mevzuatımızda yasal bir çerçeveye kavuşmaktadır.

MADDE 104- Madde ile idari para cezalarının uygulanması düzenlenmiştir.

MADDE 105- Bilindiği üzere, sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf bir şekilde çalışması ile yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması açısından içeriden öğrenenlerin ticareti kritik önemi haizdir. Sermaye piyasası araçlarının fiyatının ve değerinin oluşmasında özellikle; söz konusu sermaye piyasası aracı ve ilgili ihraççıyla ilişkin olarak ortaya çıkan bilgiler büyük önem taşımaktadır. Bu bilgilerin şeffaf ve adil bir şekilde tüm yatırımcılara sunulması ilkesi göz önüne

alınmıştır. Maddede düzenlenen suç esasen 2499 sayılı Kanunun 47/A-1 maddesinde düzenlenen suç olup, uluslar arası düzenlemeler ve bu Kanundaki cezai yaptırımların geneline hakim olan ekonomik suça ekonomik ceza yaklaşımı ve piyasamız gerçekleri de dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan düzenleme ile; içsel bilgilere kamuya duyurulmadan önce sahip bulunan kişilerin, bilgiye diğer yatırımcılardan daha önce sahip olma ve bulundukları konumun verdiği avantaj ile haksız menfaat elde etmeleri önlenmesi ve caydırıcılığın temini amaçlanarak, “bilgi suistimali fiili” cezai müeyyideye bağlanmıştır.

Madde ile Avrupa Birliği düzenlemelerinden hareketle içsel bilgi tanımı yapılmış ve İçsel bilgileri kullanmak suretiyle menfaat temin edenler sayma suretiyle belirtilmiştir. Kanunda yapılan yeni düzenleme ile, içsel bilgileri üçüncü bir kişiye açıklayan yahut üçüncü bir kişinin bu bilgilere erişimini sağlayanlar ile içsel bir bilgiye dayanarak üçüncü bir şahsa bu bilginin ilişkili olduğu sermaye piyasası aracını elde etmesi veya elden çıkarması için tavsiye yahut telkinde bulunan kişilerin söz konusu fiilleri de içerden öğrenenlerin ticareti fiili olarak hüküm altına alınmıştır. Yeni düzenleme ile içsel bilgilerin kamuya açıklanmadan önce gerekli şekilde korunması ve bu bilgiler çerçevesinde üçüncü kişiler lehine haksız menfaat sağlanmasının önlenmesi ve caydırıcılık esas alınmıştır.

MADDE 106- Madde ile öteden beri, günlük dilde manipülasyon olarak kullanılan ancak mevzuatta yer almayan bu suç tipi piyasa dolandırıcılığı suçu olarak adlandırılmıştır. 2499 sayılı Kanundan farklı olarak işleme ve bilgiye dayalı piyasa dolandırıcılığı suçları ayrı bir maddede düzenlenmiştir. Suçların cezalarının alt ve üst sınırları tekrar belirlenmiş ancak adli para cezası menfaatin ile ilişkilendirilmiştir.

Bunun dışında maddede etkin pişmanlık hükmü yer almaktadır.

MADDE 107- Madde ile bilgi suiistimali ve piyasa dolandırıcılığı sayılmayan haller düzenlenmiştir.

Madde 108- Bu maddede, Kurul onaylı izahname yayımlanmaksızın sermaye piyasası aracı halka arz eden kişiler ile Kanunda belirtilen sermaye piyasası faaliyetlerini yetkisiz olarak yürüten kişilerin sermaye piyasası üzerindeki olumsuz etkilerini önlemeye yönelik olarak, belirtilen fiiller cezai müeyyideye bağlanmıştır.

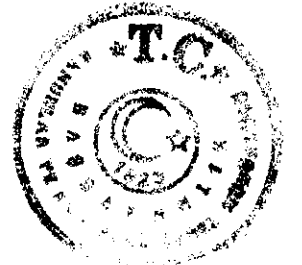
MADDE 109- Yatırım kuruluşları, fon kurulları ve teminat sorumluları, güven ve itibar müesseseleri olmaları ve yatırımcılara ait sermaye piyasası araçlarının bu kuruluşlar tarafından suiistimalinin yoğun olarak gündeme gelmesi nedeniyle; Türk Ceza Kanununda güveni kötüye kullanma suçu olarak müeyyide altına alınan fiiller, sermaye piyasasının özelliklerine uygun ve daha geniş kapsamlı bir biçimde tanımlanarak cezai müeyyideye bağlanmıştır.

MADDE 110- Madde ile bilgi ve belge vermeme ve denetimin engellenmesi hallerinde uygulanacak tedbirler düzenlenmiştir.

MADDE 111- Madde ile Yasal defterlerde, muhasebe kayıtlarında ve finansal tablo ve raporlarda usulsüzlük düzenlenmiştir.

MADDE 112- Madde ile sır saklama yükümlülüğü düzenlenmiştir.

MADDE 113- Madde ile tüzel kişiler hakkında uygulanacak güvenlik tedbirleri düzenlenmiştir.

MADDE 114- Bu Kanuna tabi ortaklık, kuruluş ve kurumların yetkili ve/veya sorumlularının Kanunu ihlal eden fiillerinin cezalandırılmasında, ortaklık ve kurumların her türlü işlem ve faaliyetlerini titizlikle izleyen, inceleyen ve denetleyen Kurulun rolü ve önemi büyüktür. Bu itibarla, Sermaye Piyasası Kanunu'nda belirtilen cezalar bakımından "özel bir kovuşturma usulü" getirilerek; bu Kanunda yer alan suçlar bakımından takibat yapılması Sermaye Piyasası Kurulu'nun Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazılı olarak başvurmasına bağlı kılınmıştır. Katılan sıfatı bakımından ise, kural olarak kamu davasına katılma istemi yargılama makamının olumlu kararına bağlı ise de; Kurul tarafından yapılacak başvuru üzerine kamu davası açılması halinde Kurul'un kendiliğinden katılan sıfatını kazanacağı düzenlenerek, Kurul'un bu Kanunda düzenlenen suçlar bakımından etkinliği arttırılmıştır. Maddede düzenlenen özel kovuşturma usulü ile, gerek Sermaye Piyasası Kanununa aykırı hareket edenlerin cezai kovuşturmasına hız kazandırmak amaçlanmış gerek Sermaye Piyasası Kurulu'nun halka açık şirketler ve diğer sermaye piyasası kurumları nezdindeki etkinliği pekiştirilmiştir.

MADDE 115- Madde ile Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yargılama yapmaya Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği asliye ceza mahkemeleri yetkili kılınmıştır.

MADDE 116- Madde ile Sermaye Piyasası Kurulunun kuruluşu ve bağımsızlığına ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Kurulun merkezi İstanbul olarak belirlenmiştir. Kurul, Kurul Karar Organı ve Başkanlık teşkilatından oluşmakta olup, bu yapılanma ile görev, yetki ve sorumlulukları paylaştırılmıştır.

MADDE 117- Madde ile Sermaye Piyasası Kurulu karar organı düzenlenmiştir.

MADDE 118- Madde ile Kurul Başkan ve üyeleriyle ilgili esaslar belirlenmiştir.

MADDE 119- Madde ile Kurul Başkan ve üyelerinin görev belirlenmiştir.

MADDE 120- Madde ile Kurul Başkan ve üyeleri Kurul meslek personeline yönelik yasaklar düzenlenmiştir.

MADDE 121- Madde ile Kurul Karar Organının görev ve yetkileri belirlenmiştir.

MADDE 122- Madde ile Kurul Karar Organının, en az iki haftada bir defa olmak üzere, gerekli hallerde toplanacağı, toplantıları Başkan'ın yöneteceği ve toplantının gündeminin Başkan tarafından hazırlanarak toplantıdan en az bir gün önce Kurul üyelerine bildirileceği hüküm altına alınmıştır.

MADDE 123- İyi yönetimin temel unsurlarından biri olarak görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde düzenlenmesi gerektiğinden hareketle, Başkanın bu Kanun uyarınca yerine getireceği görevler ile yetkileri açıklığa kavuşturulmuştur. Başkan, Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumlu kılınmıştır. Bu sorumluluk, Kurum çalışmalarının yürütülmesi, denetlenmesi, değerlendirilmesi ve gerektiğinde kamuya duyurulması görev ve yetkilerini kapsamaktadır.

MADDE 124- Başkana görevlerinde yardımcı olmak üzere atanacak Kurum başkan yardımcılarının nitelikleri Kurul Başkan ve üyelerinin taşıması gereken nitelikler ile paralellik sağlanarak düzenlenmiştir.

MADDE 125- Madde ile daha önce Kanunda yer verilmeyen Kurulun organizasyonuna ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Kurul hizmet birimlerinin en az on iki daire başkanlığı olarak oluşturulması öngörülmektedir. Ayrıca Kurul başkanlık danışmanı görevine atanacakların toplam sayısı da Kanun hükmü ile sınırlandırılmıştır.

MADDE 126- Madde ile Kurul tarafından Kanunla verilen görev ve yetkilerin tam ve gereği gibi yerine getirilebilmesi için zorunlu olan Kurul personeli ile ilgili ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir.

MADDE 127- Sermaye piyasası alanında düzenleyici denetleyici otorite olarak olan Sermaye Piyasası Kurulunun görev ve yetki alanını belirginleştirmek açısından bu maddenin ihdasına ihtiyaç duyulmuştur. Anılan madde ile Sermaye Piyasası Kurulunun başlıca görev ve yetkileri belirlenmiştir.

MADDE 128- Hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde, Kurulun sahip olduğu bilgilerin ilgili taraflarca nasıl paylaşılacağı belirgin hâle getirilmiştir.

MADDE 129- Bu madde ile Kurulun bütçesi, harcama ve işlemlerinin denetimi düzenlenmiştir.

MADDE 130- Madde ile ücret ve diğer mali haklar düzenlenmiştir.

MADDE 131- Madde ile Kurul Başkan ve üyelerinin görevden ayrılması düzenlenmiştir.

MADDE 132- Madde ile Kurul Başkan ve üyeleri ile personelinin hukuki ve cezai sorumluluğu düzenlenmiştir.

MADDE 133- Madde ile Kurul kararlarına karşı yargı yolu düzenlenmiştir.

MADDE 134- Madde ile Kurul personelinin sır saklamaya ilişkin sorumlulukları düzenlenmiştir.

MADDE 135- Madde ile saklı tutulan hükümler ve istisnalar düzenlenmiştir.

MADDE 136- Madde ile Kanunun uygulanmasıyla ilgili çeşitli kanunlarda yapılan düzenlemeler yer almaktadır.

MADDE 137- Madde ile değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 1- Madde ile düzenleyici işlemlere ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 2- Madde ile aracı kuruluşlar ve vadeli işlem aracılık şirketlerine ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 3- Madde ile 18/12/1999 tarihinden önce, Kurulca tüm yetki belgeleri iptal edilen aracı kurumların yatırımcılarının sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan

alacaklarının kısmen ödenmesini teminen oluşturulan Özel Fon ile ilgili hükümler düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 4- Madde ile Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 5- Madde ile Türkiye Sermaye Piyasaları ile Türkiye Değerleme Uzmanları Birliklerine ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

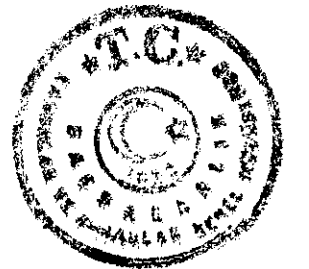
GEÇİCİ MADDE 6- Madde ile Kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 7- Madde ile Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeline ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE 8- Madde ile Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

MADDE 138- Yürürlük maddesidir.

MADDE 139- Yürütme maddesidir.

SERMAYE PİYASASI KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Sermaye piyasası araçları, bu araçların ihracı, ihraççılar, halka arz edenler, sermaye piyasası faaliyetleri, sermaye piyasası kurumları, borsalar ile sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü diğer teşkilatlanmış piyasalar, piyasa işleticileri, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, merkezî takas kuruluşları, merkezî saklama kuruluşları, Merkezî Kayıt Kuruluşu ve Sermaye Piyasası Kurulu bu Kanun hükümlerine tâbidir. Halka açık olmayan anonim ortaklıkların halka arz edilmeyen pay ihraçları, bu Kanun kapsamı dışındadır.

(2) Bu Kanunda ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan ikincil mevzuatta hüküm bulunmayan ve diğer Kanunlarda bu Kanunun uygulanmayacağına belirtildiği hâllerde genel hükümler uygulanır.

Kısaltmalar ve tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Aracı kurum: 37 nci maddenin birinci fıkrasındaki yatırım hizmet ve faaliyetlerinden (a), (b), (c), (e) ve (f) bentlerinde yer alanları münhasıran olmak üzere Kurul tarafından yetkilendirilen yatırım kuruluşunu,

b) Başlangıç sermayesi: Kayıtlı sermayeli anonim ortaklıkların sahip olmaları zorunlu olan asgarî çıkarılmış sermayelerini,

c) Birlik: Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğini,

ç) Borsa: Anonim şirket şeklinde kurulan, sermaye piyasası araçları, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların serbest rekabet şartları altında kolay ve güvenli bir şekilde alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilân etmek üzere kendisi veya piyasa işleticisi tarafından işletilen ve/veya yönetilen, alım-satım emirlerini sonuçlandıracak şekilde bir araya getiren veya bu emirlerin bir araya gelmesini kolaylaştıran, bu Kanuna uygun olarak yetkilendirilen ve düzenli faaliyet gösteren sistemleri ve pazar yerlerini,

d) Çıkarılmış sermaye: Kayıtlı sermayeli anonim ortaklıkların satışı yapılmış paylarını temsil eden sermayelerini,

e) Halka açık ortaklık: Payları halka arz edilmiş olan veya halka arz edilmiş sayılan anonim ortaklıkları,

f) Halka arz: Sermaye piyasası araçlarının satın alınması için her türlü yoldan yapılan genel bir çağrıyı ve bu çağrı devamında gerçekleştirilen satışı,

g) Halka arz eden: Sahip olduğu sermaye piyasası araçlarını halka arz etmek üzere Kurula başvuruda bulunan gerçek veya tüzel kişileri,

ğ) İhraç: Sermaye piyasası araçlarının ihraççılar tarafından çıkarılıp, halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satışı,

h) İhraççı: Sermaye piyasası araçlarını ihraç eden, ihraç etmek üzere Kurula başvuruda bulunan veya sermaye piyasası araçları halka arz edilen tüzel kişileri ve bu Kanuna tâbi yatırım fonlarını,

ı) İlgili Bakan: Başbakan tarafından görevlendirilen Bakanı,

i) İpotekli sermaye piyasası aracı: İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, ipotek finansmanı kuruluşları tarafından ihraç edilen pay dışındaki sermaye piyasası araçları ve konut finansmanından kaynaklanan alacaklara dayalı olarak veya bu alacakların teminatı altında ihraç edilen diğer sermaye piyasası araçlarını,

j) İzahname: İhraççının ve varsa garantörün finansal durum ve performansı ile geleceğe yönelik beklentilerine, faaliyetlerine, ihraç edilecek veya borsada işlem görecektir sermaye piyasası araçlarının özelliklerine ve bunlara bağlı hak ve risklere ilişkin olarak yatırımcıların bilinçli bir değerlendirme yapmasını sağlayacak nitelikteki tüm bilgileri içeren kamuyu aydınlatma belgesini,

k) Kamuyu Aydınlatma Platformu: Mevzuat uyarınca kamuya açıklanması gerekli olan bilgilerin elektronik imzalı olarak iletildiği ve kamuya duyurulduğu elektronik sistemi,

l) Kayıtlı sermaye: Anonim ortaklıkların, esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak kaydıyla, yönetim kurulu kararı ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun esas sermayenin artırılmasına dair hükümlerine tâbi olmaksızın pay çıkarabilecekleri azamî miktarı gösteren, ticaret siciline tescil ve ilân edilmiş sermayelerini,

m) Kolektif yatırım kuruluşları: Yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarını,

n) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,

o) Menkul kıymetler: Para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere;

1) Paylar, pay benzeri diğer kıymetler ile söz konusu paylara ilişkin depo sertifikalarını,

2) Borçlanma araçları veya menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlere dayalı borçlanma araçları ile söz konusu kıymetlere ilişkin depo sertifikalarını,

ö) MKK: Sermaye piyasası araçlarının kaydıleştirilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek, kaydıleştirilen bu araçları ve bunlara bağlı hakları, elektronik ortamda, üyeler ve hak sahipleri itibarıyla kayden izlemek, merkezî saklamasını yapmak ve Kurul tarafından sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulmuş bulunan özel hukuk tüzel kişiliğini haiz Merkezî Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketini,

p) Piyasa işleticisi: Borsayı veya borsanın piyasalarını yöneten ve/veya işleten anonim ortaklıkları,

r) Saklama hizmeti: Sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veya her ne nam altında olursa olsun, sermaye piyasası faaliyetleriyle ilişkili olarak kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçlarına ilişkin hizmetleri,

s) Sermaye piyasası araçları: Menkul kıymetleri, türev araçları veya Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçlarını,

ş) Sermaye piyasası kurumları: 35 inci maddede sayılan kurumları,

t) Türev araçlar: Aşağıda sayılan veya Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer türev araçları:

1) Menkul kıymetleri satın alma veya satma veya birbirleri ile değiştirme hakkı veren türev araçları,

2) Değeri, bir menkul kıymet fiyatına veya getirisine; bir döviz fiyatına veya fiyat değişikliğine; faiz oranına veya orandaki değişikliğe; bir kıymetli maden veya kıymetli taş fiyatına veya fiyat değişikliğine; bir mal fiyatına veya fiyat değişikliğine; Kurulca uygun görülen kurumlarca yayınlanan istatistiklere veya bunlardaki değişikliğe; kredi riski transferi sağlayan, enerji fiyatları ve iklim değişkenleri gibi ölçüm değerleri olan ve bu sayılanlardan oluşturulan bir endeks seviyesine veya seviyedeki değişikliğe bağlı olan türev araçları, bu araçların türevlerini ve sayılan dayanak varlıkları birbirleri ile değiştirme hakkı veren türevleri,

- 3) Döviz ve kıymetli madenler ile Kurulca belirlenecek diğer varlıklar üzerine yapılacak kaldıraçlı işlemleri,
- u) TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,
- ü) Yatırım kuruluşu: Aracı kurumlar ile yatırım hizmeti ve faaliyetinde bulunmak üzere kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumlarını ve bankaları,
- v) YTM: Yatırım kuruluşlarının, yatırım hizmet ve faaliyetinden kaynaklanan nakit ödeme veya sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini yerine getirememeleri hâlinde, Kurulca bu Kanun çerçevesinde alınan tazmin kararını yerine getirmek amacıyla kurulmuş olan kamu tüzel kişiliğine sahip Yatırımcıları Tazmin Merkezini,
- ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Sermaye Piyasası Araçlarının İhracı, Kamunun Aydınlatılması ve İhraççılara İlişkin Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Sermaye Piyasası Araçlarının İhracı

İzahname hazırlama yükümlülüğü

MADDE 4- (1) Sermaye piyasası araçlarının halka arz edilebilmesi veya borsada işlem görebilmesi için izahname hazırlanması ve hazırlanan bu izahnamenin Kurulca onaylanması zorunludur.

(2) İzahnamede yer alan bilgiler yatırımcılar tarafından kolaylıkla anlaşılabilir ve değerlendirilebilecek şekilde sunulur.

(3) İzahnameden sorumlu gerçek kişilerin isimleri ve görevleri ile tüzel kişilerin unvanları, merkezleri ve iletişim bilgileri izahnamede açıkça belirtilir.

(4) İzahname, ihraççıya ve ihraç edilen sermaye piyasası araçlarına ilişkin bilgiler ile bir özet bölümü de içermek üzere bir veya birden fazla belge şeklinde düzenlenebilir. Özet bölümü ihraççıya, varsa garantöre, garantinin niteliğine ve ihraç edilecek sermaye piyasası araçlarına ilişkin temel özellik, hak ve riskleri içerecek şekilde kısa, açık ve anlaşılır ifadelerden oluşur.

(5) Halka arz eden tarafından izahnamenin düzenlenmesi sırasında, ihraççının izahname hazırlanmasında kolaylaştırıcı tedbirleri alması zorunludur.

Kurulun yetkisi

MADDE 5- (1) Kurul, ihraççının ve halka arz edilecek veya borsada işlem görecektir sermaye piyasası araçlarının türü ve niteliğine göre, izahnamede bulunması gereken asgari bilgilere, garantöre ve garantinin niteliğine, izahnameyi oluşturan belgelere, izahnamenin şekline, kamuya duyurulmasına, yayımlanmasına, ilân ve reklamlara, izahnamede önceden yayımlanmış bilgilere atıfta bulunulmasına, satış şartlarına, onaylanan izahnamede değişiklik yapılmasına ve izahname hazırlama ve yayımlanmasından kısmen veya tamamen muafiyete ilişkin usûl ve esasları belirler.

İzahnamenin onaylanması

MADDE 6- (1) Kurul, izahnamede yer alan bilgilerin tutarlı, anlaşılabilir ve Kurulca belirlenen izahname standartlarına göre eksiksiz olduğunun tespiti hâlinde izahnamenin onaylanmasına karar verir. İzahnamenin onaylanması sürecinde yapılacak incelemeye ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir. İzahnamenin ayrı belgelerden oluşması hâlinde, her bir belge ayrıca onaylanır. İzahnamenin onaylanması, izahnamede yer alan bilgilerin doğru olduğunun Kurulca tekeffülü anlamına gelmeyeceği gibi, söz konusu sermaye piyasası araçlarına ilişkin bir tavsiye olarak da kabûl edilemez.

(2) İzahnamenin onaylanmasına ilişkin başvuru, Kurul düzenlemelerine uygun olarak hazırlanmış izahname ve gerekli diğer bilgi ve belgelerin Kurula sunulmasından itibaren on iş günü içinde Kurul tarafından karara bağlanır ve keyfiyet ilgililere bildirilir. İlk halka arzlarda bu süre yirmi iş günüdür.

(3) İzahnamenin onaylanmasına ilişkin başvuruda sunulan bilgi ve belgelerin eksik olması veya ek bilgi ve belgeye ihtiyaç duyulması hâlinde, başvuru tarihinden itibaren on iş günü içinde başvuru sahibi bilgilendirilerek, eksikliklerin Kurulca belirlenecek süre içinde giderilmesi istenir. Bu takdirde, ikinci fıkrada öngörülen süreler, söz konusu eksik veya ek bilgi ve belgelerin Kurula sunulduğu tarihten itibaren işlemeye başlar.

(4) Bu madde çerçevesinde yapılan inceleme neticesinde başvuruların onaylanmaması hâlinde bu durum gerekçesi belirtilerek ilgisine bildirilir.

İzahnamenin yayımlanması, ilân ve reklamlar

MADDE 7- (1) İzahname onaylandıktan sonra Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde yayımlanır, ayrıca ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân edilmez. Ancak, izahnamenin nerede yayımlandığı hususu ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân edilir.

(2) İzahnamenin, onaylanmadan önce Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde ilân edilmesi mümkündür.

(3) İhraca ilişkin ilân, reklam ve açıklamalar izahname ile tutarlı olmalı, gerçeğe aykırı, abartılmış ve yanıltıcı bilgiler içermemelidir.

İzahnamedeki değişiklikler ve yeni hususların izahnameye eklenmesi

MADDE 8- (1) İzahname ile kamuya açıklanan bilgilerde, satışa başlamadan önce veya satış süresi içerisinde yatırımcıların yatırım kararını etkileyebilecek değişiklik veya yeni hususların ortaya çıkması hâlinde durum ihraççı veya halka arz eden tarafından en uygun haberleşme vasıtasıyla derhâl Kurula bildirilir.

(2) Değişiklik gerektiren veya yeni hususların ortaya çıkması hâlinde, satış süreci durdurulabilir.

(3) Değiştirilecek veya yeni eklenecek hususlar bildirim tarihinden itibaren yedi iş günü içinde 6 ncı maddede yer alan esaslar çerçevesinde onaylanır ve 7 nci maddede belirtilen şekilde yayımlanır.

(4) Değişiklik veya yeni hususların yayımlanmasından önce sermaye piyasası araçlarını satın almak için talepte bulunmuş olan yatırımcılar, izahnamede yapılan ek ve değişikliklerin yayımlanmasından itibaren iki iş günü içinde taleplerini geri almak hakkına sahiptirler.

İzahnamenin geçerlilik süresi

MADDE 9- (1) İhraççı veya halka arz edenin, izahnamenin ilk yayımı tarihinden itibaren oniki ay boyunca gerçekleştireceği ihraçlar için, izahnamedeki ek ve değişikliklerin 6 ncı maddede belirtilen esaslar çerçevesinde onaylanması ve 7 nci maddeye uygun şekilde ilân edilmesi yeterlidir. Bu sürenin geçmesinden sonra yapılacak halka arzlarda izahnamenin tümünün onaylanması gereklidir.

İzahnameden sorumlu kişiler

MADDE 10- (1) İzahnamede yer alan yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan; ihraççılar ile halka arz edenler, ihraca aracılık eden lider aracı kurum, varsa garantör müteselsilen; ihraççının yönetim kurulu üyeleri ise kusurlarına ve durumun gereklerine göre zararlar şahsen kendilerine yükletilebildiği ölçüde sorumludur.

(2) Bağımsız denetim, derecelendirme ve değerlendirme kuruluşları gibi izahnamede yer almak üzere hazırlanan raporları hazırlayan kişi ve kurumlar da hazırladıkları raporlarda yer alan yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgilerden bu Kanun hükümleri çerçevesinde sorumludur.

Sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmeksizin ihracı

MADDE 11- (1) Sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmeksizin ihraç edilmesi için, söz konusu araçların niteliği ve satış şartları hakkında bilgileri içeren ihraç belgesinin hazırlanması ve Kurul tarafından 6 ncı maddede yer alan esaslar çerçevesinde onaylanması zorunludur.

(2) Kurul, ihraç belgesine, bu belgenin onaylanmasına ve gerekli gördüğü hâllerde kamuya duyurulmasına ilişkin usûl ve esasları belirler.

(3) İhraç belgesinde yer alan bilgilerin yanlış, yanıltıcı ve eksik olmasından kaynaklanan sorumluluk hakkında 32 nci madde uygulanır.

Sermaye piyasası araçlarının satışı

MADDE 12- (1) İhraç olunan payların bedellerinin tamamen ve nakden ödenmesi şarttır. Kurul, satış süresi içinde satılmayan payların tamamının satın alınacağını ve bedellerinin ödeneceğinin ortaklığa karşı taahhüt edilmesini isteyebilir. Kurul, birleşme, bölünme, hisse değişimi ve benzeri şirket yapılandırmalarında yapılacak sermaye artırımları gibi pay bedellerinin nakden ödenmesinin zorunlu olmadığı durumları belirlemeye yetkilidir.

(2) Kurul, payların piyasa fiyatı veya defter değerinin nominal değerinin üzerinde olması hâlinde, ihraç olunacak payların primli fiyattan satılmasını ve yeni pay alma haklarının primli fiyattan kullanılmasını isteyebilir. Kurul, payların piyasa fiyatı veya defter değerinin nominal değerinin altında olması durumunda, payların nominal değerinin altında bir fiyatla ihraç edilmesine izin verebilir. Buna ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(3) Sermaye piyasası araçlarının satış esnasında alıcıya teslimi şarttır. Kurulun, esas sermaye sisteminde yapılacak ihraçlara, sermaye piyasası araçlarının kaydıleştirilmesine ve takas işlemlerine ilişkin düzenlemeleri saklıdır.

(4) Kurul, sermaye piyasası araçlarının halka satışında, yatırımcıların bunları almalarını kolaylaştırıcı, hak ve yararlarını koruyucu tedbirlerin alınmasını ihraççıdan, halka arz edenlerden, satış yapanlardan ve ilgili borsalardan isteyebilir.

(5) Sermaye artırımını nedeniyle Kurula yapılan başvurularda Kurulda geçen inceleme süresi, 6102 sayılı Kanunun 456 ncı maddesindeki sermayenin tescil edilmesine ilişkin sürenin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

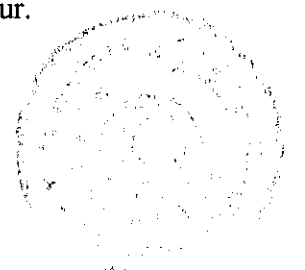
(6) 6102 sayılı Kanunun 346 ncı maddesi ile 462 nci maddesinin üçüncü fıkrası halka açık ve halka açılmak üzere Kurula başvuran ortaklıklara uygulanmaz.

Sermaye piyasası araçlarının kaydıleştirilmesi

MADDE 13- (1) Sermaye piyasası araçlarının senede bağlanmaksızın elektronik ortamda kayden ihracı esastır. Kurul, kayden ihraç edilecek sermaye piyasası araçlarını ve kayden izlenecek hakları belirler; türleri ve ihraççıları itibarıyla kaydıleştirmesine, kayıtların tutulmasına ve üyelik şartlarını kaybeden ihraççıların paylarının kayden izlenmesinin sona erdirilmesine ilişkin usûl ve esasları düzenler.

(2) Kaydi sermaye piyasası araçları, nâma veya hâmiline yazılı olmalarına bakılmaksızın isme açılmış hesaplarda izlenir. Kurul, sermaye piyasası aracının türüne ve ihraççısının veya MKK üyesinin niteliğine göre sermaye piyasası araçlarının hak sahibi ismine hesap açılmaksızın hesapların, toplu olarak tutulmasına karar verebilir.

(3) Kaydi sermaye piyasası araçlarına ilişkin haklar, MKK tarafından izlenir. Kayıtlar, MKK tarafından oluşturulan elektronik ortamda, bu kuruluşun üyelerince tutulur.

(4) Kaydileştirilmesine karar verilen sermaye piyasası araçlarını temsil eden senetlerin Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde teslimi zorunludur. Teslim edilen senetler kendiliğinden hükümsüz hâle gelir. Teslim edilmeyen senetler ise kaydileştirilme kararından sonra borsada işlem göremez, aracı kurumlarca bu senetlerin alım satımına aracılık edilemez ve katılma belgelerinin geri alımı yapılamaz. Kayden izlenmeye başladığı tarihi izleyen yedinci yılın sonuna kadar teslim edilmeyen sermaye piyasası araçları YTM'ye intikal eder, bunların üzerindeki sınırlı aynı haklar kendiliğinden sona ermiş sayılır. Bunlar YTM'nin hesabına geçmesinden itibaren üç ay içinde satılır.

(5) Kayden izlenen sermaye piyasası araçları üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde, MKK'ya yapılan bildirim tarihi esas alınır.

(6) Payların devrinin, 6102 sayılı Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde ortaklıklar tarafından pay defterine kaydında, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın MKK nezdinde izlenen kayıtlar esas alınır.

(7) Kayden izlenen sermaye piyasası araçlarına ilişkin tedbir, haciz ve benzeri her türlü idarî ve adlî talepler münhasıran MKK'nın üyeleri tarafından yerine getirilir. İlgili kanunlar uyarınca elektronik ortamda tebligatı yapılan alacakların takip ve tahsiline ilişkin hükümler saklıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin Esaslar

Finansal raporlama ve bağımsız denetim

MADDE 14- (1) İhraççı, kamuya açıklanacak veya gerektiğinde Kurulca istenecek finansal tablo ve raporları, şekil ve içerik bakımından Türkiye Muhasebe Standartları çerçevesinde Kurulca belirlenen standartlara uygun olarak, zamanında, tam ve doğru bir şekilde hazırlamak ve ibraz etmek zorundadır.

(2) Finansal tablo ve raporların birinci fıkrada yer aldığı şekilde Kurulca belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından, sunulmasından ve gerçeğe uygunluğu ile doğruluğundan ihraççı ile kusurlarına ve durumun gereklerine göre ihraççının yönetim kurulu üyeleri sorumludur. Yönetim kurulunun, bu maddede belirtilen kapsamda hazırlanacak finansal tablo ve raporların kabûlüne dair ayrı bir karar alması gerekir. Ayrıca finansal tablo ve raporlarla ilgili olarak bunları hazırlayan ortaklık yöneticileri ile birlikte sorumlu yönetim kurulu üyelerinin kamuya yapacakları bildirimlerde finansal tablo ve raporların gerçeğe uygunluğu ve doğruluğu konusundaki beyanlarına yer verilmesi zorunludur.

(3) İhraççılar düzenleyecekleri finansal tablo ve raporlardan Türkiye Muhasebe Standartları kapsamında Kurulca belirlenenleri, bu Kanun uyarınca listeye alınan bağımsız denetim kuruluşlarına, Türkiye Denetim Standartları çerçevesinde bilgilerin gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı ilkesine uygunluğu bakımından inceleyerek bir bağımsız denetim raporu almak zorundadırlar.

(4) Kurul, halka arzda, borsada işlem görme başvurusunda, 23 üncü maddede tanımlanan önemli nitelikte işlemlerde ve ortaklığın faaliyetlerini ve finansal durumunu önemli derecede etkileyen olay ve gelişmelerde, işlemin tarafı ortaklıklardan da bu madde hükümlerine göre hazırlanacak bağımsız denetim raporu istemeye yetkilidir.

(5) Kurulca düzenlenmesi istenilen finansal tablo ve raporlar ile bağımsız denetime tâbi olunması durumunda bağımsız denetim raporu, Kurulca belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde kamuya duyurulur.

Kamunun aydınlatılmasında özel durumlar

MADDE 15- (1) Sermaye piyasası araçlarının değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki bilgi, olay ve gelişmeler, ihraççılarca veya ilgili taraflarca kamuya açıklanır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen bilgi, olay ve gelişmelerin kamuya açıklanması, ilgili ihraççıya bildirim, istisnâî hâllerde açıklamanın ertelenmesi veya açıklama yapılmamasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Halka Açık Ortaklıklar

Halka arz olunmuş sayılma

MADDE 16- (1) Payları borsalarda işlem gören ortaklıklar ile pay sahibi sayısı beşyüzü aşan ortaklıkların payları halka arz olunmuş sayılır. Bu ortaklıklar halka açık ortaklık hükümlerine de tâbi olurlar.

(2) Payları borsada işlem görmeyen ortaklıklar, halka açık ortaklık statüsüne kavuştuktan sonra en geç iki yıl içinde paylarının borsalarda işlem görmesi için borsaya başvurmak zorundadırlar. Aksi durumda, Kurul, bu payların borsada işlem görmesi veya ortaklığın halka açık ortaklık statüsünden çıkarılması için, ortaklığın talebini aramaksızın gerekli kararları alır.

Kurumsal yönetim ilkeleri

MADDE 17- (1) Halka açık ortaklıklarda kurumsal yönetim ilkeleri ile kurumsal yönetim uyum raporlarının içeriğine, yayımlanmasına, ortaklıkların kurumsal yönetim ilkelerine uyumlarının derecelendirilmesine ve bağımsız yönetim kurulu üyeliklerine ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Kurul, borsada işlem gören halka açık ortaklıkların, niteliklerine göre, kurumsal yönetim ilkelerine kısmen veya tamamen uymalarını zorunlu tutmaya, buna ilişkin usûl ve esasları belirlemeye, getirilen uyum zorunluluğuna aykırı işlemlerin hukuka aykırılığının tespiti veya iptali için her türlü teminattan muaf olarak ihtiyatî tedbir istemeye, dava açmaya, açılan davada uyum zorunluluğunun yerine getirilmesi sonucunu doğuracak şekilde karar alınmasını istemeye yetkilidir.

(3) Halka açık ortaklıkların ilişkili tarafları ile gerçekleştirecekleri veya ilişkili tarafları doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilecek, Kurulca belirlenecek nitelikteki işlemlere başlamadan önce, yapılacak işlemin esaslarını belirleyen bir yönetim kurulu kararı alması zorunludur. Bu yönetim kurulu kararında işlemin tarafları ve bunlarla ilişkili kişiler oy kullanamazlar. Söz konusu yönetim kurulu kararının uygulanabilmesi için bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun onayı aranır. Bu maddenin yönetim kurulu toplantısında görüşülmesinde, toplantı nisabı aranmaz, toplantı nisabına ilişkin esas sözleşmede yer alan aksine hükümler geçersizdir. Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun söz konusu işlemi onaylamaması hâlinde, bu durum işleme ilişkin yeterli bilgiyi içerecek şekilde kamuyu aydınlatma düzenlemeleri çerçevesinde kamuya duyurulur ve işlem genel kurul onayına sunulur. Söz konusu genel kurul toplantılarında, işlemin tarafları ve bunlarla ilişkili kişilerin oy kullanamayacakları bir oylamada karar alınır. Bu maddenin genel kurul toplantısında görüşülmesinde, toplantı nisabı aranmaz, oy hakkı bulunanların basit çoğunluğu ile karar alınır. Bu fıkrada belirtilen esaslara uygun olarak alınmayan yönetim kurulu ve genel kurul kararları geçerli sayılmaz.

(4) Halka açık ortaklıklar gerek bu maddede gerekse 6102 sayılı Kanunun 1524 üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenlenmiş yükümlülüklerini MKK tarafından sağlanan elektronik ortam vasıtasıyla da yerine getirebilirler.

Kayıtlı sermaye sistemi

MADDE 18- (1) Halka açık ortaklıklar ile paylarını halka arz etmek üzere Kurula başvurmuş olan ortaklıklar, Kuruldan izin almak şartıyla kayıtlı sermaye sistemini kabûl edebilirler. Şu kadar ki, daha önce 6102 sayılı Kanun uyarınca bu sisteme geçmiş olan ortaklıklar için ayrıca Kurul izni aranmaz.

(2) Kayıtlı sermaye sisteminde, yönetim kurulu, 6102 sayılı Kanunun esas sermayenin artırılmasına ilişkin hükümlerine bağlı kalmaksızın esas sözleşmelerinde tespit edilen kayıtlı sermaye tavanına kadar sermayelerini artırmaya yetkilidir. Şu kadar ki, bu yetki genel kurul tarafından en çok beş yıl süre ile verilebilir. Bu yetkinin süresi azamî beş yıllık dönemler itibarıyla genel kurul kararıyla uzatılabilir.

(3) Kayıtlı sermaye sisteminde, çıkarılan paylar tamamen satılarak bedelleri ödenmedikçe veya satılamayan paylar iptal edilmedikçe yeni pay çıkarılamaz.

(4) İmtiyazlı payların varlığı hâlinde bu madde kapsamında yapılacak esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararları, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca 6102 sayılı Kanunun 454 üncü maddesindeki esaslara göre onaylanır. Şu kadar ki, ortaklıkların kayıtlı sermaye tavanı dâhilindeki sermaye artırımlarında ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı aranmaz.

(5) Yönetim kurulunun; imtiyazlı veya nominal değerinin üzerinde veya altında pay çıkarılması, pay sahiplerinin yeni pay alma haklarının sınırlandırılması konularında veya imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı nitelikte karar alabilmesi için esas sözleşme ile yetkili kılınması şarttır. Yeni pay alma hakkını kısıtlama yetkisi, pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanılamaz. 6102 sayılı Kanunun 461 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri halka açık ortaklıklar için uygulanmaz.

(6) Yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, 6102 sayılı Kanunun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde yönetim kurulu üyeleri veya hakları ihlâl edilen pay sahipleri, kararın ilânından itibaren otuz gün içinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.

(7) Sermaye artırımının bu madde hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmesinden sonra, çıkarılmış sermayeyi gösteren esas sözleşmenin sermayeye ilişkin maddesinin yeni şekli yönetim kurulunca tescil ve ilân ettirilir.

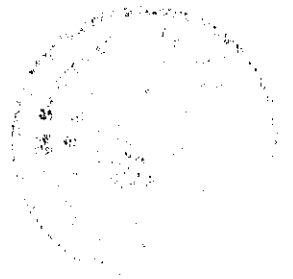
(8) Bu madde uyarınca esas sözleşme ile tanınan yetki çerçevesinde yönetim kurulunca alınan kararlar Kurulca belirlenecek şekilde kamuya duyurulur.

(9) Kayıtlı sermaye sisteminde bulunan halka açık ortaklıklar tarafından pay ile değiştirilebilir tahvil veya paya dönüştürülebilir bir türev araç çıkarılması hâlinde değiştirme veya dönüştürme sonucunda verilecek paylar ile ortaklığın çıkarılmış sermayesinin toplamı kayıtlı sermayeyi aşamaz.

(10) Halka açık ortaklıkların kayıtlı sermaye sistemine geçme, sistemden çıkma, Kurulca çıkarılma ve şarta bağlı sermaye artırımını usûl ve esasları Kurulca belirlenir. Daha önce 6102 sayılı Kanun uyarınca bu sisteme geçmiş olup da sonradan halka açık hâle gelen ortaklıklar da bu fıkra hükmüne tâbidir.

Kâr payı ve bedelsiz pay dağıtımı ile bağış yapılması

MADDE 19- (1) Halka açık ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak dağıtırlar. Kurul halka açık ortaklıkların kâr dağıtım politikalarına ilişkin olarak, benzer nitelikteki ortaklıklar bazında farklı esaslar belirleyebilir.

(2) Kanunen ayrılması gereken yedek akçeler ve esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine ve ortaklık çalışanlarına kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, belirlenen kâr payı ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

(3) Halka açık ortaklıklarda kâr payı, dağıtım tarihi itibarıyla mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.

(4) Halka açık ortaklıkların sermaye artırımlarında, bedelsiz paylar artırım tarihindeki mevcut paylara dağıtılır.

(5) Halka açık ortaklıklar tarafından bağış yapılabilmesi veya pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılabilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunması şarttır. Yapılacak bağışın sınırı halka açık ortaklık genel kurulunca belirlenir. Kurul, bağış tutarına üst sınır getirmeye yetkilidir. Ortaklıkların ilgili malî yıl içinde yapmış olduğu bağışlar, dağıtılabilir kâr matrahına eklenir.

Kâr payı avansı

MADDE 20- (1) Bir hesap döneminde verilecek toplam kâr payı avansı bir önceki yıla ait dönem kârının yarısını aşamaz. Önceki dönemde ödenen kâr payı avansları mahsup edilmeden ilave kâr payı avansı verilmesine ve kâr payı dağıtılmasına karar verilemez.

(2) Kusurlarına ve durumun gereklerine göre zararlar şahsen kendilerine yükletilebildiği ölçüde yönetim kurulu üyeleri ve hazırladıkları raporlarla sınırlı olarak bağımsız denetimi yapanlar, ara dönem finansal tablolarının gerçeği dürüst bir şekilde yansıtmamasından veya mevzuat ile muhasebe ilke ve kurallarına uygun olarak düzenlenmemiş olması nedeniyle dağıtılan kâr payı avansının doğru olmamasından doğan zararlar için ortaklığa, pay sahiplerine, ortaklık alacaklılarına ve ayrıca doğrudan doğruya olmak üzere kâr payı avansının kararlaştırıldığı veya ödendiği hesap dönemi içinde pay iktisap etmiş bulunan kişilere karşı sorumludurlar. Hukukî sorumluluk doğuran hâllerin varlığı hâlinde, pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri tarafından kararın ilânından itibaren otuz gün içinde, 18 inci maddenin altıncı fıkrasına göre iptal davası açılabilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından düzenlenir.

Örtülü kazanç aktarımı yasağı

MADDE 21- (1) Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları ile bunların iştirak ve bağlı ortaklıklarının; yönetim, denetim veya sermaye bakımından doğrudan veya dolaylı olarak ilişkide bulundukları gerçek veya tüzel kişiler ile emsallerine uygunluk, piyasa teamülleri, ticarî hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine aykırı olarak farklı fiyat, ücret, bedel veya şartlar içeren anlaşmalar veya ticarî uygulamalar yapmak veya işlem hacmi üretmek gibi işlemlerde bulunmak suretiyle kârlarını veya malvarlıklarını azaltarak veya kârlarının veya malvarlıklarının artmasını engelleyerek kazanç aktarımında bulunmaları yasaktır.

(2) Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları ile bunların iştirak ve bağlı ortaklıklarının, esas sözleşmeleri veya içtüzükleri çerçevesinde basiretli ve dürüst bir tacir olarak veya piyasa teamülleri uyarınca kârlarını ya da malvarlıklarını korumak veya artırmak için yapmaları beklenen faaliyetleri yapmamaları yoluyla ilişkili oldukları gerçek veya tüzel kişilerin kârlarının ya da malvarlıklarının artmasını sağlamaları da örtülü kazanç aktarımı sayılır.

(3) Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları, ilişkili taraf işlemlerinin emsallerine, piyasa teamüllerine, ticarî hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine uygun şartlarda gerçekleştirilmiş olduğunu belgelemek ve bu durumu tevsik edici bilgi ve belgeleri en az sekiz yıl süre ile saklamak zorundadırlar. Birinci fıkrada belirtilen ilkelere aykırılığın tespitinde izlenmesi gereken usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

(4) Kazanç aktarımının Kurulca tespiti hâlinde halka açık ortaklıklar, kolektif yatırım kuruluşları ile bunların iştirak ve bağlı ortaklıkları, Kurulca belirlenecek süre içinde kendilerine kazanç aktarımı yapılan taraflardan, aktarılan tutarın kanunî faizi ile birlikte malvarlığı veya kârı azaltılan ortaklığa veya kolektif yatırım kuruluşuna iadesini talep eder. Kendilerine kazanç aktarımı yapılan taraflar Kurulca belirlenecek süre içinde aktarılan tutarı kanunî faizi ile birlikte iade etmek zorundadır. Örtülü kazanç aktarımı yasağının ihlâli ile ilgili 93 üncü ve 109 uncu maddeler ile ilgili mevzuatta öngörülen hukukî, cezaî ve idarî yaptırımlar saklıdır.

Ortaklıkların kendi paylarını satın ve rehin alması

MADDE 22- (1) Halka açık ortaklıklar, kendi paylarını, Kurul tarafından belirlenen şartlar çerçevesinde satın alabilir ve rehin olarak kabul edebilirler. Kurul, halka açık ortaklıkların kendi paylarını satın ve rehin almasına ilişkin şartlara, işlem sınırlarına, geri alınan payların elden çıkarılması veya itfası ve bu hususların kamuya açıklanmasına ilişkin usûl ve esasları düzenler.

(2) Halka açık ortaklık paylarının, söz konusu ortaklığın konsolide bilançosuna dâhil edilen ortaklıklar tarafından satın alınması da bu madde hükümlerine tâbidir.

Ortaklıkların önemli nitelikteki işlemleri

MADDE 23- (1) Halka açık ortaklıkların,

- a) Birleşme, bölünme işlemlerine taraf olması, tür değiştirme veya sona erme kararı alması,
- b) Malvarlığının tümünü veya önemli bir bölümünü devretmesi veya üzerinde bir aynî hak tesis etmesi veya kiralaması,
- c) Faaliyet konusunu tümüyle veya önemli ölçüde değiştirmesi,
- ç) İmtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunu değiştirmesi,
- d) Borsa kotundan çıkması,

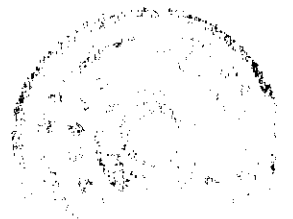
gibi hususlar bu Kanunun uygulanmasında önemli nitelikte işlem sayılır. Kurul, önemli nitelikteki işlemleri, önemlilik ölçüsü de dâhil olmak üzere bu nitelikteki işlemlerde bulunulabilmesi veya kararların alınabilmesi için uyulması zorunlu usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(2) Kurul, birinci fıkra çerçevesinde düzenlenen zorunluluklara uyulmaksızın gerçekleştirilen işlemlerin ortadan kaldırılmasına yönelik Kurul kararının tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde işlem öncesi durumun aynen sağlanmaması hâlinde idarî para cezası verebilir ve bu işlemlerin iptali için 6102 sayılı Kanunun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde dava açabilir.

Ayrılma hakkı

MADDE 24- (1) 23 üncü maddede belirtilen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılıp da olumsuz oy kullanan ve muhalefet şerhini toplantı tutanağına işleyen pay sahipleri, paylarını halka açık ortaklığa satarak ayrılma hakkına sahiptir. Halka açık ortaklık bu payları pay sahibinin talebi üzerine, söz konusu önemli nitelikteki işlemin kamuya açıklandığı tarihten önceki otuz gün içinde borsada oluşan ağırlıklı ortalama fiyatların ortalamasından satın almakla yükümlüdür.

(2) Pay sahibinin 23 üncü maddede belirtilen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin genel kurul toplantısına katılmasına haksız bir biçimde engel olunması, genel kurul toplantısına usûlüne uygun davet yapılmaması veya gündemin usûlüne uygun bir biçimde ilân edilmemesi hâllerinde, genel kurul kararlarına muhalif kalma ve muhalefet şerhini tutanağa kaydettirme şartı aranmaksızın birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Birinci fıkrada yer alan hususların görüşüleceği genel kurul toplantısının gündeminde, bu kararlara muhalefet oyu kullanacak pay sahiplerinin ortaklıktan ayrılma hakkının bulunduğu hususu ile bu hakkın kullanılması durumunda payların ortaklık tarafından satın alınacağı bedel yer alır.

(4) Ayrılma hakkının doğmadığı hâller ile bu hakkın kullanımına ve payları borsada işlem görmeyen ortaklıklarda satım fiyatının hesaplanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Pay alım teklifi

MADDE 25- (1) Halka açık ortaklıklarda, gönüllü ya da önemli nitelikteki işlemler nedeniyle zorunlu pay alım teklifi yapılması ile ilgili usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Pay alım teklifinin Kurul tarafından yasaklandığı durumlarda, yasaklanan teklife dayanılarak gerçekleştirilen işlemler geçersizdir.

Pay alım teklifi zorunluluğu

MADDE 26- (1) Halka açık ortaklıklarda yönetim kontrolünü sağlayan payların veya oy haklarının iktisap edilmesi hâlinde diğer ortakların paylarını satın almak üzere teklif yapılması zorunludur. Pay alım teklifinde bulunulmasına ve pay alım teklifinde bulunma zorunluluğundan muafiyete ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Ortaklığın oy haklarının yüzde ellisinden fazlasına tek başına veya birlikte hareket ettikleri kişilerle beraber, doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması, yönetim kurulu üye sayısının salt çoğunluğunu seçme veya genel kurulda söz konusu sayıdaki üyelikler için aday gösterme hakkını veren imtiyazlı paylara sahip olunması, yönetim kontrolünün elde edilmesi olarak kabul edilir. Ancak, imtiyazlı payların mevcudiyeti nedeniyle yönetim kontrolünün elde edilemediği hâller bu madde kapsamında değerlendirilmez.

(3) Ortaklığın pay sahipliğinde herhangi bir değişiklik olmasa bile, 23 üncü maddenin birinci fıkrasında Kurulca belirlenmesi öngörülen usûl ve esaslar ile 29 uncu maddenin altıncı fıkrasındaki usûl ve esaslara uyulmadan, bazı ortakların kendi aralarında yapacakları özel antlaşmalarla yönetim kontrolünü ele geçirmeleri de bu madde kapsamında değerlendirilir.

(4) Kurul, faaliyet konusu imtiyaz verilen bir işi görmek olup da bu imtiyazı kaldırılan veya 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen halka açık ortaklıkların pay sahiplerinin korunması amacıyla, imtiyazın geri alınmasına veya 5411 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin uygulanmasına neden oldukları tespit edilen hâkim ortak olan gerçek ve tüzel kişilere pay alım teklifi zorunluluğu getirebilir.

(5) Kurul, yatırım ortaklıklarının yatırım ortaklığı niteliklerinin değiştirilmesine veya yitirilmesine neden olacak esas sözleşme değişikliklerine izin verilebilmesi için pay alım teklifi zorunluluğu getirebilir.

(6) Pay alım teklifinde bulunma zorunluluğu doğan gerçek ve tüzel kişiler ile bunlarla birlikte hareket edenlerin sahip olduğu oy hakları, Kurulca belirlenecek süre içerisinde bu zorunluluğun yerine getirilmemesi hâlinde kendiliğinden donar. Söz konusu paylar, genel kurul toplantı nisabında dikkate alınmaz.

Ortaklıktan çıkarma hakkı ve satma hakkı

MADDE 27- (1) Pay alım teklifi sonucunda veya birlikte hareket etmek de dâhil olmak üzere başka bir şekilde sahip olunan payların halka açık ortaklığın oy haklarının Kurulca belirlenen orana veya daha fazlasına ulaşması durumunda, paya sahip olan bu kişiler açısından azınlıkta kalan pay sahiplerini ortaklıktan çıkarma hakkı doğar. Bu kişiler, Kurulca belirlenen süre içinde, azınlıkta kalan ortakların paylarının iptalini ve bunlar karşılığı çıkarılacak yeni payların kendilerine satılmasını ortaklıktan talep edebilirler. Satım bedeli, 24 üncü madde çerçevesinde belirlenir.

(2) Birinci fıkrada yer alan şartlar çerçevesinde ortaklıktan çıkarma hakkının doğduğu durumlarda, azınlıkta kalan pay sahipleri açısından satma hakkı doğar. Bu pay sahipleri Kurulca belirlenen süre içinde, paylarının adil bir bedel karşılığında satın alınmasını oy haklarının Kurulca belirlenen orana veya daha fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişilerden ve bunlarla birlikte hareket edenlerden talep edebilirler.

(3) 6102 sayılı Kanunun 208 inci maddesi halka açık ortaklıklara uygulanmaz.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

İmtiyazlı paylar

MADDE 28- (1) Ortaklıkların sermaye piyasası araçlarının ilk halka arzında mevcut tüm imtiyazların şeffaf ve anlaşılır detayda kamuya duyurulması zorunludur.

(2) Kurulun belirlediği esaslar çerçevesinde, faaliyetlerinin makûl ve zorunlu kıldığı hâller saklı kalmak kaydıyla, mevzuata uygun olarak hazırlanmış finansal tablolarına göre üst üste beş yıl dönem zararı eden halka açık ortaklıklarda, oy hakkına ve yönetim kuruluna aday göstermeye ilişkin imtiyazlar Kurul kararı ile kalkar. Söz konusu imtiyazlı payların kamu kurum ve kuruluşlarına ait olması hâlinde bu hüküm uygulanmaz.

Genel kurul toplantılarına ilişkin esaslar

MADDE 29- (1) Halka açık ortaklıklar genel kurullarını, toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, ortaklığın internet sitesi ve Kamuyu Aydınlatma Platformu ile Kurulca belirlenen diğer yerlerde yayımlanan ilânla çağırmak zorundadırlar. Bu çağrı, ilân ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az üç hafta önce yapılır. Bu fıkra ile ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Nâma yazılı ihraç edilmiş olup borsada işlem gören paylar hakkında 6102 sayılı Kanunun 414 üncü maddesinin birinci fıkrası uygulanmaz.

(3) Halka açık ortaklıkların genel kurul toplantılarında, ortaklık merkezinin yurt dışına taşınması ile bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar hariç olmak üzere, bu Kanunda veya esas sözleşmelerinde açıkça oran belirtilmek suretiyle daha ağır nisaplar öngörülmediği takdirde, 6102 sayılı Kanunun 418 inci maddesi uygulanır. Esas sözleşmelerde, 6102 sayılı Kanundaki hükmün içeriği yazılmaksızın yalnızca 6102 sayılı Kanuna veya ilgili madde numarasına atıf yapılmış olması aksine hüküm sayılmaz. Altıncı fıkra hükmü saklıdır.

(4) Halka açık ortaklıkların genel kurullarında gündeme bağlılık ilkesine uyulmaksızın Kurulun görüşülmesini veya ortaklara duyurulmasını istediği hususların genel kurul gündemine alınması zorunludur.

(5) 6102 sayılı Kanunun 411 inci maddesinde azlığa tanınmış bulunan gündeme madde ekletme hakkı, halka açık ortaklıklarda gündem maddelerine ilişkin karar taslaklarının görüşmeye sunulmasını da kapsar.

(6) Halka açık ortaklıklarda yeni pay alma haklarının kısıtlanmasına, kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kuruluna yeni pay alma haklarını kısıtlama yetkisinin verilmesine, sermaye azaltımına ve 23 üncü maddenin birinci fıkrasına göre belirlenen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin kararların genel kurulca kabûl edilebilmesi için, esas sözleşmelerinde açıkça oran belirtilmek suretiyle daha ağır nisaplar öngörülmediği takdirde, toplantı nisabı aranmaksızın, ortaklık genel kuruluna katılan oy hakkını haiz payların üçte ikisinin olumlu oy vermesi şartı aranır. Ancak, toplantıda sermayeyi temsil eden oy hakkını haiz payların en az yarısının hazır bulunması hâlinde, esas sözleşmede açıkça daha ağır nisaplar öngörülmedikçe, toplantıya katılan oy hakkını haiz payların çoğunluğu ile karar alınır. Bu işlemlerde, 6102 sayılı Kanunun 436 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre taraf olan ortaklar bu işlemlerin onaylanacağı genel kurul toplantılarında oy kullanamazlar. Bu fıkra ile belirtilen nisapları hafifleten esas sözleşme hükümleri geçersizdir.

Genel kurul toplantısına katılım ve oy kullanma

MADDE 30- (1) Halka açık ortaklık genel kuruluna katılma ve oy kullanma hakkı, pay sahibinin paylarını herhangi bir kuruluş nezdinde depo etmesi şartına bağlanamaz.

(2) Payları kayden izlenen halka açık ortaklıkların genel kurul toplantılarına, yönetim kurulu tarafından MKK'dan sağlanan genel kurul toplantı tarihinden azamî iki gün önceki tarihi taşıyan pay sahipleri listesi dikkate alınarak oluşturulan hazır bulunanlar listesinde adı yer alan pay sahipleri katılabilir. Bu listede adı bulunan hak sahipleri kimliklerinin tespitini sağlayacak bir belgeyi göstererek genel kurula katılırlar.

(3) Payları kayden izlenmeyen halka açık ortaklıkların genel kurul toplantılarına katılma hakkı olan pay sahiplerinin tespitinde, 6102 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(4) Halka açık ortaklıkların genel kurullarında oy kullanma hakkına sahip olanlar, bu haklarını vekil tayin ettikleri kişiler aracılığıyla da kullanabilirler. Ancak, payları kayden izlenmeyen halka açık ortaklıklarda hâmiline yazılı payların zilyetliğinin devri veya bunlara mutasarrıf olduğunu gösteren belgelerin temlik yoluyla da, genel hükümler çerçevesinde oy kullanılabilir. Saklama hizmeti sunanların, saklama hizmeti sundukları paylara ilişkin oy haklarını vekil sıfatıyla kullanmaları hâlinde de bu fıkra hükmü uygulanır. Çağrı yoluyla vekalet toplanmasına ve vekâleten oy kullanmaya ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir. 6102 sayılı Kanunun 428 inci maddesi bu Kanun kapsamında uygulanmaz.

(5) Payları kayden izlenen anonim ortaklık genel kurullarına elektronik ortamda katılım, MKK tarafından sağlanan elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilir.

Borçlanma aracı niteliğindeki sermaye piyasası araçlarının ihraç limiti ve yetkisi

MADDE 31- (1) İhraççıların ihraç edebilecekleri borçlanma aracı niteliğindeki sermaye piyasası araçlarının toplam tutarı, Kurulca belirlenecek limiti geçemez. Kurul, ihracın, ihraç edilen borçlanma aracının ve ihraççıların niteliğine göre farklı limitler belirleyebilir.

(2) 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklı kalmak ve 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 51 inci maddesi ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen limitler hariç olmak üzere diğer kanunlarda belirlenen ihraç limitleri uygulanmaz.

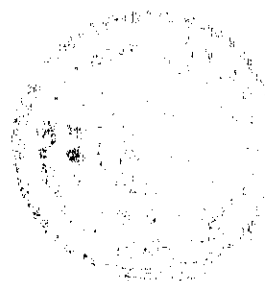
(3) Borçlanma aracı niteliğindeki sermaye piyasası aracı ihraç yetkisi, esas sözleşme ile yönetim kuruluna süreli veya süresiz olarak devredilebilir.

Kamuyu aydınlatma belgelerinden doğan sorumluluk

MADDE 32 - (1) 10 uncu madde çerçevesinde, aynı maddede sorumlu olduğu belirtilen kişiler ile mevzuat uyarınca izahname, pay alım tekliflerinde hazırlanan bilgi formu, özel durum açıklaması, birleşme ve bölünme işlemlerinde hazırlanacak duyuru metinleri, borsada işlem görme duyurusu ve finansal raporlar gibi Kurulca kamuyu aydınlatma amacı ile düzenlenmesi öngörülen sair kamuyu aydınlatma belgelerini imzalayanlar veya bu belgeler kendi adına imzalanan tüzel kişiler bu belgelerde yer alan yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan müteselsilen sorumludur.

(2) Bağımsız denetim, derecelendirme ve değerlendirme kuruluşları gibi kamuyu aydınlatma belgelerinde yer alan veya bu belgelere dayanak olmak üzere hazırlanan raporları hazırlayan kişi ve kurumlar da bu Kanun hükümleri çerçevesinde sorumludur.

(3) Kamuyu aydınlatma belgelerinde yer alan bilgilerin yanlış, yanıltıcı veya eksik olması konusunda bilgi sahibi olmadığını ve bu bilgi eksikliğinin kast veya ağır ihmallerinden kaynaklanmadığını ispatlayan kişiler sorumlu olmaz.

(4) Yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgiler içeren izahnamenin geçerlilik süresi boyunca; diğer kamuyu aydınlatma belgelerinin ise kamuya açıklandığı tarihten hemen sonra, ilk halka arzdan veya borsada satın alınan veya satılan sermaye piyasası araçlarının, gerçeğe uygun bilginin ortaya çıktığı tarihten hemen sonra borsada satılması veya satın alınması üzerine yatırımcıların malvarlıklarında zarar meydana gelmesi hâlinde bu maddeye göre ileri sürülecek tazminat talepleri açısından kamuyu aydınlatma belgesi ile zarar arasında illiyet bağı kurulmuş sayılır.

(5) Kamuyu aydınlatma belgelerinin yanlış, yanıltıcı veya eksik olmasından kaynaklanan tazminat talebi,

a) Sermaye piyasası araçlarının alım veya satımının, kamuyu aydınlatma belgesine dayanmaması,

b) Sermaye piyasası araçlarının alım veya satımının kamuyu aydınlatma belgelerinde yer alan bilgilerin yanlış, yanıltıcı veya eksik olduğu bilinmesine rağmen yapılması,

c) Kamuyu aydınlatma belgelerinde yer alan, yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgilere ilişkin düzeltmenin, yatırım kararının verilmesinden veya bu belgeye dayanarak işlem yapılmasından önce ilân edilmiş olması,

ç) Kamuya açıklanan belgede yer alan bilgiler yanlış, yanıltıcı veya eksik olmasaydı dahi yatırımcıların zarara uğrayacak olmaları

hâlinde reddedilir.

(6) Kamuyu aydınlatma belgelerinden doğan tazminat talebi, dördüncü fıkradaki zararın meydana geldiği tarihten itibaren altı ay içinde zamanaşımına uğrar.

(7) Kamuyu aydınlatma belgelerinden doğan sorumluluğu hafifleten ya da kaldıran anlaşmalar, hüküm veya ifadeler geçersizdir.

Diğer ortak hükümler

MADDE 33- (1) Ortaklıklar, sermaye piyasası araçlarının herhangi bir şekilde halka satıldığını veya halka açık ortaklık statüsünün kazanıldığını öğrendikleri tarihten itibaren on iş günü içinde Kurula bildirmek zorundadırlar.

(2) Halka açık ortaklıkların esas sözleşmelerinin değiştirilmesi için Kurulun uygun görüşünün alınması zorunludur.

(3) Kurul, bu Kanun kapsamına giren ihraçları, ihracın büyüklüğü, yönelik olduğu yatırımcılar, verilen garantiler, ihraç ve ihraççıyla ilgili olarak sunulan bilgiler, ilgili sermaye piyasası araçlarının borsada işlem görmesi ya da ihraç sırasında kullanılacak satış yöntemi gibi nitelik ve şartları göz önünde bulundurarak, bu Kanundan kaynaklanan yükümlülüklerden kısmen veya tamamen muaf tutabilir.

(4) Pay sahibi sayısı sebebiyle halka açık sayılan ortaklıklardan, 16 ncı madde uyarınca paylarının borsada işlem görmesini istemeyenler, pay sahibi tam sayısının en az üçte ikisinin olumlu oyu veya toplam oyların dörtte üçü ile alınacak bir genel kurul kararı ile bu Kanun kapsamından çıkabilir. Bu durumda Kanunun kapsamından çıkma kararına olumlu oy kullanmayan pay sahiplerine 24 üncü madde uyarınca ayrılma hakkı tanınır. 16 ncı maddenin ikinci fıkrası uyarınca Kurulca resen halka açık ortaklık statüsünden çıkarılacak ortaklıkların hâkim ortaklarına diğer paylar için pay alım teklifinde bulunma zorunluluğu getirilebilir. Buna ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

(5) İhraççılar ve halka açık ortaklıklar, 16 ncı maddede belirtilen sayıdan daha fazla ortağa sahip olsalar dahi, bilanço ve sermaye büyüklüğü, faaliyetlerinin devamlılığı, ortak olmanın belirli özellikleri taşıyan kişilerle sınırlı tutulması, sermayenin ortaklar arasındaki dağılımı gibi şartların varlığı hâlinde resen veya talep üzerine bu Kanundan kaynaklanan yükümlülüklerden kısmen veya tamamen muaf tutabileceği gibi tamamen bu Kanun kapsamından da çıkarılabilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Sermaye Piyasası Kurumları ve Faaliyetleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Sermaye piyasası faaliyetleri

MADDE 34- (1) Sermaye piyasası faaliyetleri, sermaye piyasası kurumlarının bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri, bu Kanun kapsamına giren yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile bunlara ek olarak sunulan yan hizmetlerden oluşur.

Sermaye piyasası kurumları

MADDE 35- (1) Bu Kanuna göre faaliyette bulunabilecek sermaye piyasası kurumları aşağıda gösterilmiştir:

- a) Yatırım kuruluşları.
- b) Kolektif yatırım kuruluşları.
- c) Sermaye piyasasında faaliyette bulunacak bağımsız denetim, değerlendirme ve derecelendirme kuruluşları.
- ç) Portföy yönetim şirketleri.
- d) İpotek finansmanı kuruluşları.
- e) Konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları.
- f) Varlık kiralama şirketleri.
- g) Merkezî takas kuruluşları.
- ğ) Merkezî saklama kuruluşları.
- h) Veri depolama kuruluşları.
- ı) Kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumları.

Ortak hükümler

MADDE 36- (1) Sermaye piyasası kurumlarının finansal tablo ve raporlarının hazırlanması ile açıklanmasına ilişkin olarak 14 üncü madde kıyasen uygulanır.

(2) Kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin olarak 17 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları sermaye piyasası kurumlarına kıyasen uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yatırım Hizmetleri ve Faaliyetleri

Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri

MADDE 37- (1) Bu Kanun kapsamına giren yatırım hizmetleri ve faaliyetleri şunlardır:

- a) Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin alınması ve iletilmesi.
- b) Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin müşteri adına ve hesabına gerçekleştirilmesi.
- c) Sermaye piyasası araçlarının kendi adına ve hesabına veya kendi adına ve müşteri hesabına alım ve satımı.
- ç) Portföy yöneticiliği.
- d) Yatırım danışmanlığı.
- e) Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunularak satışa aracılık edilmesi.
- f) Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunmaksızın satışa aracılık edilmesi.

g) Çok taraflı alım-satım sistemlerinin ve borsa dışı diğer teşkilatlanmış pazar yerlerinin işletilmesi.

ğ) Sermaye piyasası araçlarının müşteri namına saklanması ve yönetimi ile portföy saklanması.

h) Kurulca belirlenecek diğer hizmet ve faaliyetlerde bulunulması.

Yan hizmetler

MADDE 38- (1) Yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketlerinin yapabilecekleri yan hizmetler şunlardır:

a) Sermaye piyasaları ile ilgili danışmanlık hizmetleri sunulması.

b) Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile sınırlı olarak kredi ya da ödünç verilmesi ve döviz hizmetleri sunulması.

c) Sermaye piyasası araçlarına ilişkin işlemlerle ilgili yatırım araştırması ve finansal analiz yapılması veya genel tavsiyede bulunulması.

ç) Aracılık yükleniminin yürütülmesi ile ilgili hizmetlerin sunulması.

d) Borçlanma veya başka yollardan finansman sağlanmasında aracılık hizmeti sunulması.

e) Servet yönetimi ve finansal planlama yapılması.

f) Kurulca belirlenecek diğer hizmet ve faaliyetlerde bulunulması.

Faaliyet izni alma zorunluluğu

MADDE 39- (1) Yatırım hizmetlerinin ve faaliyetlerinin düzenli uğraşı, ticarî veya meslekî faaliyet olarak icra edilebilmesi için Kuruldan izin alınması zorunludur. Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ancak yatırım kuruluşları tarafından yerine getirilebilir. Şu kadar ki yatırım ortaklıkları ile portföy yönetim şirketlerine ilişkin hükümler saklıdır.

(2) Yan hizmetler, yatırım kuruluşları ve portföy yönetim şirketlerince ayrıca bir yetki belgesine tâbi olmaksızın Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde yapılır.

(3) Kurul, sermaye piyasası aracı bazında, bir veya birden fazla yatırım hizmet ve faaliyet türü için de izin verebilir. Kurul, yatırım kuruluşlarını yatırım hizmet ve faaliyet türleri ve sermaye yapıları itibarıyla gruplandırabilir.

(4) Faaliyet izni başvuruları, gerekli belgelerin Kurula eksiksiz olarak sunulmasından itibaren azamî altı ay içinde Kurul tarafından karara bağlanır ve keyfiyet ilgililere bildirilir.

(5) Özel kanunları ile yetkili kılınmış olsalar dahi bu Kanunda sayılan şartları taşımayan ve Kurulca izin verilmeyen kişi ve kuruluşlar yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinde bulunamazlar.

(6) Kurul yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetlerin sunulabilmesi için meslekî sorumluluk sigortası yaptırılmasını zorunlu tutabilir.

(7) Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetlerin sunulmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Yetki belgesi

MADDE 40- (1) Yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinde bulunmak üzere Kurulca izin verilenlere, icra edecekleri yatırım hizmetleri ve faaliyetlerini gösteren yetki belgesi verilir. Bir yetki belgesi ile bir veya birden fazla yatırım hizmeti ve faaliyetinde bulunma izni verilebilir.

(2) Yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinde bulunmak üzere Kuruldan izin almayanlar ile aldıkları izinler iptal olanlar, bu hizmet ve faaliyetlerde bulunamayacakları gibi esas sözleşmelerinde, ticaret unvanlarında veya ilân ve reklamlarında bu hizmetler ve faaliyetlerde bulundukları intibakı uyandıracak hiçbir kelime veya ibare kullanamazlar.

Yetki belgesi ve faaliyet izninin iptali

MADDE 41- (1) Kurul, bu Kanun kapsamında vermiş olduğu yetki belgesi ve faaliyet izinlerini, bu Kanundaki ilgili diğer hükümler saklı kalmak kaydıyla, aşağıdaki hâllerde iptal edebilir:

a) Faaliyette bulunma yetkisinden açıkça feragat edilmesi veya faaliyet izninin verildiği tarihten itibaren bir yıl süreyle ilgili izin kapsamında herhangi bir faaliyette bulunulmaması.

b) Faaliyet izninin yanlış veya yanıltıcı beyanlarda bulunularak ya da hukuka aykırı diğer yollarla alınmış olması.

c) Faaliyet izninin alınması sırasında aranan şartların kaybedildiğinin Kurulca tespitinden itibaren üç ay içinde bu şartların yeniden sağlanamaması.

(2) Faaliyet izinlerinin tamamı iptal edilenlerin, sona erme kararı almaları veya en geç üç ay içinde esas sözleşmelerindeki ticaret unvanı ile amaç ve faaliyet konuları da dâhil olmak üzere ilgili hükümleri yatırım hizmetleri ve faaliyetleri kapsamayacak şekilde değiştirmeleri zorunludur.

Malî sorumluluk sınırlarına ve çalışanlara ilişkin esaslar

MADDE 42- (1) Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetler itibarıyla yüklenilebilecek malî sorumluluğun azamî sınırı ve yatırım kuruluşlarındaki yöneticiler ile bu hizmetleri ve faaliyetleri yürütmekle görevlendirilecek personelde aranacak asgarî şartlar Kurulca belirlenebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yatırım Kuruluşları

Kuruluş şartları

MADDE 43- (1) Aracı kurumların kuruluşuna Kurulca izin verilebilmesi için;

a) Anonim ortaklık şeklinde kurulmaları,

b) Paylarının tamamının nâma yazılı olması,

c) Paylarının nakit karşılığı çıkarılması,

ç) Sermayelerinin Kurulca belirlenen miktardan az olmaması,

d) Esas sözleşmelerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemelerde yer alan hükümlere uygun olması,

e) Kurucularının bu Kanunda ve ilgili düzenlemelerde belirtilen şartları haiz olması,

f) Ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması,

gerekir.

(2) Bankalar dışındaki diğer yatırım kuruluşları için de birinci fıkradaki şartlar aranır. Kurul bu kuruluşlar için ilave şartlar öngörebilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Kuruculara ilişkin şartlar

MADDE 44- (1) Aracı kurumların kurucu ortaklarının;

a) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre müflis olmaması, konkordato ilân etmiş olmaması ya da hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmiş olmaması,

b) Faaliyet izinlerinden biri Kurulca iptal edilmiş kuruluşlarda, bu müeyyideyi gerektiren olayda sorumluluğu bulunan kişilerden olmaması,

c) Bu Kanunda yazılı suçlardan kesinleşmiş mahkûmiyetinin bulunmaması,

ç) 14/1/1982 tarihli ve 35 sayılı Ödeme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankerlerin İşlemleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve eklerine göre kendileri veya ortağı olduğu kuruluşlar hakkında tasfiye kararı verilmemiş olması,

d) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkûm olmaması,

e) Gerekli malî güç ve işin gerektirdiği dürüstlük ve itibara sahip bulunması,

şarttır. (a) bendinde belirtilen şartlar, iflasın kaldırılmasına, kapatılmasına veya konkordato teklifinin tasdikine ilişkin kararın, (b) bendinde yer alan şartlar ise buna ilişkin kararın kesinleşme tarihinden itibaren on yıl geçmesi hâlinde, bu fıkranın uygulamasında dikkate alınmaz.

(2) Aracı kurumların tüzel kişi kurucu ortaklarının da doğrudan veya dolaylı olarak şartları Kurulca belirlenecek önemli etkiye sahip ortakların da birinci fıkrada yer alan şartları taşıması zorunludur.

(3) Aracı kurumların dönüşüm işlemleri ile esas sözleşme değişikliklerinde Kurulun uygun görüşünün, pay devirlerinde Kurul izninin alınması zorunludur ve bunlara ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir. Bu fıkra uyarınca yapılan düzenlemelere aykırı olarak gerçekleştirilen devirler pay defterine kaydolunmaz ve bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür.

(4) Aracı kurumların bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerini yürütmek için dışarıdan hizmet alımına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(5) Bankalar dışındaki diğer yatırım kuruluşlarının kurucularında aranacak şartlar Kurulca belirlenir.

Faaliyette bulunulmasına ilişkin şartlar

MADDE 45- (1) Yatırım kuruluşlarının yükümlülükleri, yatırım hizmet ve faaliyetleri ile yan hizmetlerin sunumu sırasında uyacakları ilke ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Yatırım kuruluşu yöneticilerinin 44 üncü maddenin birinci fıkrasındaki malî güç şartı dışındaki şartlar ile Kurulca belirlenecek tecrübe ve eğitim şartlarını taşımaları zorunludur.

(3) Borsada işlem yapacak yatırım kuruluşlarının, ilgili borsadan işlem yapma yetkisi almaları zorunludur.

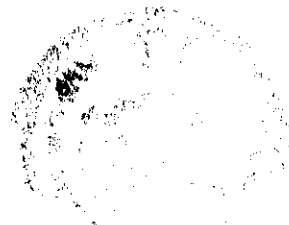
(4) Kurul, yatırım kuruluşlarının yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinin icrası esnasında yatırımcılara sağlanacak korumanın belirlenmesi amacıyla yatırımcıları sınıflandırmaya yetkilidir.

(5) Yatırım kuruluşları, faaliyetleri nedeniyle oluşabilecek riskleri de dikkate alacak şekilde sundukları yatırım hizmet ve faaliyetlerine uygun, yatırımcı hak ve yararlarını gözeterek ve bu hizmet ve faaliyetlerden doğan yatırımcı şikâyetlerinin takibi ve sonuçlanmasını sağlamak üzere gerekli iç kontrol birim ve sistemlerini oluşturmakla yükümlüdürler.

Teminatlar, yatırımcı varlıkları ve kullanım esasları

MADDE 46- (1) Kurul, yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinde bulunacaklara teminat yatırma veya bulundurma zorunluluğu getirebilir.

(2) Yatırım kuruluşları, yatırımcılardan kredili sermaye piyasası aracı işlemleri, sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemleri veya açığa satış işlemleri ile diğer yatırım hizmet ve faaliyetleri ve yan hizmetler nedeniyle teminat verilmesini isteyebilirler. Borsalar ile takas ve saklama kuruluşları, yatırım kuruluşları ve yatırımcılardan yatırım hizmetleri ve faaliyetleri kapsamında teminat verilmesini isteyebilirler.

(3) Bu maddede düzenlenen teminatların türü, miktarı, kullanım alanı ve şekli ile yatırılması ve serbest bırakılmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(4) Bu maddede düzenlenen teminatlar tevdi amaçları dışında kullanılamaz, üçüncü kişilere devredilemez, kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyatî tedbir konulamaz.

(5) Yatırımcıların her ne surette olursa olsun yatırım kuruluşları nezdinde bulunan nakit ve sermaye piyasası araçları, yatırım kuruluşlarının malvarlıklarından ayrı izlenir. Söz konusu varlıklar, yatırımcıların yazılı açık izni olmaksızın, tevdi edilen kurumlar tarafından tevdi amacı dışında kendilerine veya üçüncü kişilere menfaat sağlayacak şekilde kullanılamazlar.

(6) Yatırımcıların her ne surette olursa olsun yatırım kuruluşları nezdinde bulunan nakit ve sermaye piyasası araçları yatırım kuruluşlarının borçları nedeniyle, yatırım kuruluşlarının malvarlığı ise yatırımcıların borçları nedeniyle kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, yatırımcıların ayrıca yazılı ön izni olmaksızın rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyatî tedbir konulamaz.

Sermaye piyasası araçlarını konu alan teminat sözleşmeleri

MADDE 47- (1) MKK nezdinde kayden izlenen sermaye piyasası araçlarını konu alan teminat sözleşmeleri yazılı şekilde yapılır. Bu teminat sözleşmelerine konu sermaye piyasası araçlarının mülkiyeti, sözleşmeye bağlı olarak teminat alana kanunî usûllere göre devredilebileceği gibi teminat verende de kalabilir. Sözleşmede bu konuda bir hüküm bulunmaması hâlinde teminat konusu sermaye piyasası araçlarının mülkiyeti teminat alana geçmemiş sayılır.

(2) Mülkiyetin teminat alana devredildiği teminat sözleşmelerinde; teminat alan, teminat sözleşmesinin kurulduğu anda teminat konusu sermaye piyasası araçlarının mülkiyet hakkına, kanunî usûllere uyarak devri sonucu sahip olur. Teminat sözleşmesinin sona ermesi ile teminat alan, teminat konusu sermaye piyasası araçlarının veya eşdeğerinin mülkiyetini teminat verene iade eder.

(3) Mülkiyetin teminat verende kaldığı teminat sözleşmelerinde; teminat konusu sermaye piyasası aracının satışı da dâhil olmak üzere ne kapsamda kullanılabileceği hususunda taraflar aralarında anlaşır. Teminat sözleşmesinin sona ermesi ile teminat alan teminat konusu sermaye piyasası araçlarını veya bu araçları kullanmış ise eşdeğerini teminat verene iade eder.

(4) Temerrüt hâlinde ya da kanun veya sözleşme hükümlerinde öngörülen sebeplerle, teminattan alacağın karşılanması söz konusu olduğunda; herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, süre verme, adlî veya idarî merciden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın,

a) Mülkiyetin teminat alana devredildiği sözleşmelerde; teminat alan, teminat konusu sermaye piyasası araçlarını, taraflar arasındaki sözleşmede aksinin öngörülmemiş olması kaydıyla, bunlar borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda kote ise bu piyasalardaki değerlerinden aşağı olmamak üzere, satarak satım bedelinden alacağını karşılama veya bu araçların değerini borçlunun yükümlülüklerinden mahsup etme hakkına sahiptir.

b) Mülkiyetin teminat verende kaldığı teminat sözleşmelerinde; teminat alan, teminat konusu sermaye piyasası araçlarını, bunlar borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda kote ise bu piyasalardaki değerlerinden aşağı olmamak üzere, satarak satım bedelinden alacağını karşılama veya bu araçları mülkiyetine geçirerek değerini borçlunun yükümlülüklerinden mahsup etme hakkına sahiptir. Teminat alanın bu şekilde teminat konusu sermaye piyasası araçlarını mülkiyetine geçirebilmesi için taraflar arasındaki teminat sözleşmesinde, bu hakkın kullanılabileceğinin ve sermaye piyasası aracı borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda kote değil ise değerlemenin ne şekilde yapılacağının açıkça öngörülmüş olması gerekmektedir.

c) (a) ve (b) bentlerinin uygulanmasında temerrüt hâlinde doğan hakların kullanılmasında, borsaya veya teşkilatlanmış diğer piyasalara kote olan teminat konusu sermaye piyasası araçları bakımından vade tarihindeki en yüksek değeri esas alınır. Teminat alanın haklarını kullanması ile alacağını karşıladıktan sonra arta kalan değer teminat verene iade edilir.

(5) Teminat alan ya da veren hakkında, adli veya idari makamlarca malvarlığının yeniden yapılandırılması veya benzer mahiyette bir karar ya da tasfiye kararı verilmesi hâlinde, teminat olarak verilen sermaye piyasası araçları ile teminat alan ve verenin hakları, bu karardan etkilenmez ve ilgili yeniden yapılandırma veya tasfiye makamına karşı da geçerli olur. Bu hüküm, anılan nitelikteki kararların verilmesinden sonra aynı gün gerçekleşen işlemler bakımından da teminatın söz konusu karardan önce verilmiş ve teminat alanın iyiniyetli olması kaydıyla geçerlidir.

(6) Bu madde hükümleri, hüküm ve sonuçları özel kanunlarla düzenlenen teminat sözleşmeleri ve teminat hükümleri hakkında uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kolektif Yatırım Kuruluşları

Yatırım ortaklıkları

MADDE 48- (1) Yatırım ortaklıkları, sermaye piyasası araçları, gayrimenkul, girişim sermayesi yatırımları ile Kurulca belirlenecek diğer varlık ve haklardan oluşan portföyleri işletmek amacıyla, paylarını ihraç etmek üzere kurulan sabit veya değişken sermayeli anonim ortaklıklardır.

(2) Yatırım ortaklıklarının; kuruluşuna ve kurucularına, anonim ortaklıkların yatırım ortaklığına dönüşümüne, yatırım ortaklığı statüsünden çıkmalarına, asgarî halka açıklık oranına, faaliyet esaslarına, türlerine ve pay devirlerine, izahnameye ve izahnamenin yayımlanmasına, portföyünde bulunan varlıkların ve hakların değerlemesine ve varlıkların saklanmasına, portföy sınırlamalarına, yönetim ilkelerine, sermaye artırımlarına ve azaltımlarına, imtiyazlı pay ihracına, kâr dağıtımına ve paylarını geri almalarına, tasfiye ve sona ermelerine ilişkin usûl ve esaslar ile tâbi olacakları diğer yükümlülükler Kurulca belirlenir.

(3) Yatırım ortaklıklarının esas sözleşme değişikliklerinde Kurulun uygun görüşünün alınması zorunludur.

Yatırım ortaklıklarının kuruluş ve faaliyet şartları

MADDE 49- (1) Yatırım ortaklıklarına kuruluş izni verilebilmesi için;

- a) Kayıtlı sermayeli anonim ortaklık şeklinde kurulmaları,
- b) Başlangıç sermayelerinin Kurulca belirlenen miktardan az olmaması,
- c) Paylarının nakit karşılığı çıkarılması ve pay bedellerinin kuruluş sırasında tam ve nakden ödenmesi,
- ç) Ticaret unvanlarında “Yatırım Ortaklığı” ibaresinin bulunması,
- d) Esas sözleşmelerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemelerde yer alan hükümlere uygun olması,
- e) Kurulca yetkilendirilmiş bir kuruluşun portföy saklama hizmetini yürütmek üzere belirlenmiş olması,

f) Kurulca belirlenecek diğer şartları taşıması, zorunludur. Değişken sermayeli yatırım ortaklıklarına ilişkin hükümler saklıdır.

(2) Yatırım ortaklıklarının kurucularına 44 üncü madde; yöneticilerine 45 inci maddenin ikinci fıkrası; çalışanlarına ise 42 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır.

(3) Yatırım ortaklıklarının kuruluşuna ilişkin şartlar, yatırım ortaklığına dönüşümde de aranır.

(4) Yatırım ortaklıkları, esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak kaydıyla ve Kurulun onayını almak şartıyla bir portföy yönetim şirketinden hizmet alabilir.

(5) Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluşlarında ve sermaye artırımlarında, Kurulca portföye alınması uygun görülen varlıklar aynı sermaye olarak konulabilir. Bu varlıkların değerlemesine ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir. Gayrimenkul yatırım ortaklıkları aynı sermaye karşılığı ihraç edecekleri payları Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde halka arz edebilirler.

(6) Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının, azamî oranı Kurulca belirlenecek miktarda varlıklarının toptan satışında 6102 sayılı Kanunun 408 inci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi ile bu Kanunun 23 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.

Değişken sermayeli yatırım ortaklıkları

MADDE 50- (1) Değişken sermayeli yatırım ortaklıkları, sermayesi her zaman net aktif değerine eşit olan yatırım ortaklıklarıdır. Net aktif değer ise varlıkların toplamından borçların toplamının düşülmesi suretiyle bulunan tutarı ifade eder.

(2) Değişken sermayeli yatırım ortaklığının payları, yatırımcı payları ile nâma yazılı olması zorunlu olan kurucu paylarından oluşur. Değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının paylarının itibarî değeri bulunmaz. Kurucu payları, sermaye taahhüdünü yerine getirmek suretiyle değişken sermayeli yatırım ortaklığını kuranlara tahsis edilir. Kurucu payları kuruluştan sonra da Kurulun izni ve genel kurul kararıyla mevcut kurucu ortaklara veya üçüncü kişilere tahsis edilmek üzere ihraç edilebilir. Kurucu paylarının devri ve itfası Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde Kurul iznine tâbidir. Kurul onayı alınmaksızın gerçekleştirilen kurucu pay devirleri pay defterine kaydolunmaz ve bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Yatırımcı payları, sahibine idarî haklar vermez.

(3) Değişken sermayeli yatırım ortaklıkları, bu Kanundaki hükümlere uygun olarak, pay ihraç eder ve ihraç olunan payları itfa eder. Değişken sermayeli yatırım ortaklıkları, pay sahibinin talebi üzerine payları itfa etmek ve ortaklık sermayesinde buna karşılık gelen pay bedelini geri ödemekle yükümlüdür. Payların itfa edilmesine ilişkin usûl ve esaslar esas sözleşmede gösterilir.

(4) Değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının kurucu paylarının değerinin Kurulca belirlenen tutarların altına düşmesi yahut malî durumlarının yükümlülüklerini karşılayamayacak kadar zayıflaması hâlinde, yönetim kurulu, bu durumu gecikmeksizin Kurula bildirir. Yönetim kurulu, bildirim takiben, gerekli önlemleri almak üzere genel kurul derhâl toplantıya çağırır ve en geç otuz gün içinde genel kurul toplanır. Kurucu paylarının belirlenen tutara artırılamaması veya malî durumdaki zayıflığın giderilememesi hâlinde, Kurul, değişken sermayeli yatırım ortaklıkları hakkında tasfiye dâhil her tür tedbiri almaya yetkilidir.

(5) Yatırım ortaklıkları, değişken sermayeli yatırım ortaklıklarına dönüşebilirler. Söz konusu dönüşüm prosedürüne, dönüşüme ilişkin genel kurul toplantı ve karar nisaplarına, dönüşüm nedeniyle ortaklara pay alım teklifi yapılmasına ve teklif fiyatının belirlenmesine, mevcut ortakların hak ve yükümlülüklerinin korunmasına ve diğer hususlara ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

(6) Değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının faaliyet ve yönetim ilkeleri ile portföyünde bulunan varlıkların ve hakların değerlemesine, varlıklarının saklanması, portföy sınırlamalarına, izahnameye ve izahnamenin yayımlanmasına, paylarının ihraç, satış, itfa ve itfasının durdurulmasına, tasfiye ve sona ermelerine ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Değişken sermayeli yatırım ortaklıklarında uygulanmayacak hükümler

MADDE 51- (1) Değişken sermayeli yatırım ortaklıklarında, 6102 sayılı Kanunun; anonim şirketlerde esas sermayeye, asgarî sermaye miktarına, esas sözleşmenin asgarî içeriğine, aynı sermaye taahhütlerine, nominal değere, ortaklığın kendi paylarını iktisap veya rehin olarak kabûl etmesine, sermaye artırımı ve azaltımı usûlüne, pay taahhüdü ve ödenmesine, pay devrine ilişkin kısıtlamalarına, kâr-zarar hesabı ve kârın dağıtımına, yedek akçelere ve tasfiyeye ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Yatırım fonları

MADDE 52 - (1) Bu Kanun hükümleri uyarınca tasarruf sahiplerinden fon katılma payı karşılığında toplanan para ya da diğer varlıklarla, tasarruf sahipleri hesabına, inançlı mülkiyet esaslarına göre Kurulca belirlenen varlık ve haklardan oluşan portföy veya portföyleri işletmek amacıyla portföy yönetim şirketleri tarafından fon içtüzüğü ile kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan malvarlığına yatırım fonu adı verilir.

(2) Yatırım fonlarının kuruluş izni alabilmesi için, kurucunun portföy saklama hizmetini yürütmek üzere Kurulca yetkilendirilmiş bir kuruluş ile anlaşmış olması ve fon içtüzüğünün Kurulca onaylanması gereklidir. Yatırım fonu kuruluş başvuruları, gerekli belgelerin Kurula eksiksiz olarak sunulmasından itibaren iki ay içinde Kurul tarafından karara bağlanır ve keyfiyet ilgililere bildirilir.

(3) Portföy yönetim şirketi, fonu, yatırım fonu katılma payı sahiplerinin haklarını koruyacak şekilde temsil eder, yönetir veya yönetimini denetler. Portföy yönetim şirketi yatırım fonuna ait varlıklar üzerinde kendi adına ve fon hesabına mevzuat ve fon içtüzüğüne uygun olarak tasarrufla bulunmaya ve bundan doğan hakları kullanmaya yetkilidir.

(4) Portföy yönetim şirketi ile katılma payı sahipleri arasındaki ilişkilere bu Kanunda, ilgili mevzuatta ve fon içtüzüğünde hüküm bulunmayan hâllerde 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 502 ilâ 514 üncü maddeleri hükümleri kıyasen uygulanır.

(5) Yatırım fonu portföyünde bulunan taşınmazlar, taşınmaza dayalı haklar ve taşınmaza dayalı senetler tapu kütüğüne fon adına tescil edilir. Tapuda fon adına yapılacak işlemler, portföy yönetim şirketi ile portföy saklama hizmetini yürüten kuruluş yetkililerinin müşterek imzalarıyla gerçekleştirilir.

(6) Kurul, fon katılma paylarının alım-satımının TCMB tarafından günlük alım satım kurları ilân edilen yabancı para birimleri üzerinden yapılmasına izin verebilir. Bu kapsamda yapılacak izin başvurularının değerlendirilmesinde TCMB ve Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.

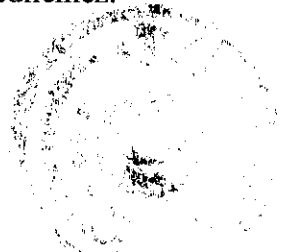
Fon malvarlığının ayrılığı

MADDE 53- (1) Fonun malvarlığı, portföy yönetim şirketi ve portföy saklama hizmetini yürütecek kuruluşun malvarlığından ayrıdır.

(2) Fon malvarlığı, fon hesabına olması ve fon içtüzüğünde hüküm bulunması şartıyla kredi almak, türev araç işlemleri, açığa satış işlemleri veya fon adına taraf olunan benzer nitelikteki işlemlerde bulunmak haricinde teminat gösterilemez ve rehnedilemez. Fon malvarlığı portföy yönetim şirketinin ve portföy saklama hizmetini yürüten kuruluşun yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi başka bir amaçla tasarruf edilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, üzerine ihtiyatî tedbir konulamaz ve iflas masasına dâhil edilemez.

(3) Fon malvarlığının tasfiyesi durumunda yalnızca katılma payı sahiplerine ödeme yapılabilir.

(4) Portföy yönetim şirketlerinin üçüncü kişilere olan borçları ve yükümlülükleri ile yatırım fonlarının aynı üçüncü kişilerden olan alacakları birbirlerine karşı mahsup edilemez.

Yatırım fonlarında Kurula tanınan diğer yetkiler

MADDE 54- (1) Kurul;

- a) Fonun kuruluşuna, fon türleri itibarıyla portföylerde bulundurulabilecek varlıklara ve portföy sınırlamalarına, değerlendirme esaslarına, fon kârının tespiti ve dağıtımı ile fonun faaliyet ve yönetim ilkelerine, birleşmesine, dönüşmesine, sona ermesine ve tasfiyesine,
- b) Fon içtüzüğü ile yönetim ve saklama sözleşmelerinin düzenlenmesine, kapsamına, değiştirilmesine, tescil ve ilânına, katılma paylarının değerine, ihraç ve geri alım fiyatlarının hesaplanmasına ve ilânına, alım-satım ilkelerine, fon yönetim ve saklama ücretlerine,
- c) Katılma paylarının ihracına,
- ç) Fonların izahname ve diğer kamuyu aydınlatma yükümlülüklerine, ilişkin usûl ve esasları belirler.

Portföy yönetim şirketi

MADDE 55- (1) Portföy yönetim şirketi, ana faaliyet konusu yatırım fonlarının kurulması ve yönetimi olan anonim ortaklıktır. Portföy yönetim şirketinin kurulması ve faaliyete geçmesi için Kuruldan izin alınması zorunludur. Buna ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir. Portföy yönetim şirketlerinin kuruluş başvuruları, gerekli belgelerin Kurula eksiksiz olarak sunulmasından itibaren altı ay içinde Kurul tarafından karara bağlanır ve keyfiyet ilgililere bildirilir.

(2) Portföy yönetim şirketlerinin kuruluşuna 43 üncü madde, kurucularına 44 üncü madde, yöneticilerine 45 inci maddenin ikinci fıkrası, çalışanlarına ise 42 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır.

(3) Portföy yönetim şirketlerinin hizmet verdiği kişi ve kuruluşların portföylerinde yer alan saklamaya konu olabilecek varlıklar Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde portföy saklama hizmeti veren kuruluşlar nezdinde saklanır.

(4) Portföy yönetim şirketlerinin ortaklarına, pay devirlerine, asgarî sermayesine ve sermaye yeterliliğine, yatırım fonu kurmalarına ve yönetmelerine, ana faaliyet konusunun yanı sıra portföy yöneticiliği ve yatırım danışmanlığı faaliyetleri ile bunların dışında yapabilecekleri sermaye piyasası faaliyetlerine ve faaliyetleri nedeniyle teminat yatırma zorunluluklarına ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir. Portföy yönetim şirketleri tarafından yatırılan teminatlar rehnedilemez, kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, kullanılma amaçları dışında tasarruf edilemez, üçüncü kişilere devredilemez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyatî tedbir konulamaz.

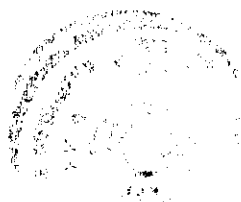
(5) Portföy yönetim şirketlerinin dönüşüm işlemleri ile esas sözleşme değişikliklerinde Kurulun uygun görüşünün alınması zorunludur.

(6) Portföy yönetim şirketleri, faaliyetlerini yürütürken yönetimlerindeki fonların, katılma payı sahiplerinin ve diğer müşterilerinin çıkarlarını gözetmekle yükümlüdürler.

Portföy saklama hizmeti ve bundan doğan sorumluluk

MADDE 56- (1) Portföy saklama hizmeti;

- a) Yatırım fonları hesabına katılma paylarının ihraç ve itfa edilmesi işlemlerinin mevzuat ve fon içtüzüğü hükümlerine uygunluğunun,
- b) Değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının paylarının ihraç ve itfa edilmesi işlemlerinin mevzuat ve esas sözleşme hükümlerine uygunluğunun,
- c) Yatırım fonu veya değişken sermayeli yatırım ortaklığı birim katılma payı veya birim pay değerinin mevzuat ile fon içtüzüğü veya esas sözleşme hükümleri çerçevesinde belirlenen değerlendirme esaslarına göre hesaplanmasının,
- ç) Mevzuat ile fon içtüzüğü veya esas sözleşme hükümlerine aykırı olmamak şartıyla, portföy yönetim şirketi, değişken sermayeli yatırım ortaklığı ve yatırım ortaklığı talimatlarının yerine getirilmesinin,

d) Kolektif yatırım kuruluşlarının varlıklarıyla ilgili işlemlerinden doğan edimlerine ilişkin bedelin uygun sürede aktarılmasının,

e) Kolektif yatırım kuruluşlarının gelirlerinin mevzuat ile fon içtüzüğü veya esas sözleşme hükümlerine uygun olarak kullanılmasının,

f) Kolektif yatırım kuruluşlarının varlık alım-satımlarının, portföy yapısının, işlemlerinin mevzuat, fon içtüzüğü veya esas sözleşme hükümlerine uygunluğunun, sağlanmasını içerir.

(2) Bu madde kapsamında portföy saklama hizmetini yürüten kuruluş, yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle yatırım fonlarında portföy yönetim şirketi ve katılma payı sahiplerine, yatırım ortaklıklarında ise ortaklığa verdiği zararlardan sorumludur.

(3) Portföy yönetim şirketi veya yatırım ortaklığı, portföy saklama hizmetini yürüten kuruluştan; saklama hizmetini yürüten kuruluş da portföy yönetim şirketi veya yatırım ortaklığından, bu Kanun hükümlerinin ihlali nedeniyle doğan zararların giderilmesini talep etmekle yükümlüdür. Pay veya katılma payı sahiplerinin dava açma hakkı saklıdır.

(4) Portföy saklama hizmetini yürüten kuruluş, saklamasında bulunan varlıkların tümünü veya bir kısmını portföy saklama hizmeti yürüten diğer kuruluşlar nezdinde saklayabilir. Bu hâlde, portföy saklama hizmetini veren tüm kuruluşlar müteselsilen sorumludur.

(5) Kurul, kolektif yatırım kuruluşlarının portföylerinde yer alan varlıklardan uygun görülenlerin, merkezî saklama veya merkezî takas kuruluşu nezdinde ilgili kolektif yatırım kuruluşu adına açılan hesaplarda izlenmesi zorunluluğunu öngörebilir. Portföy saklama hizmetini yürüten kuruluşun yükümlülükleri bu durumda da devam eder.

(6) Portföy saklama hizmetini yürüten kuruluş ile portföy yönetim şirketi aynı tüzel kişi olamaz. Portföy saklama hizmetini yürüten kuruluş ve portföy yönetim şirketi görevlerini yerine getirirken birbirlerinden bağımsız ve sadece katılma payı sahiplerinin menfaatleri doğrultusunda hareket etmekle yükümlüdürler.

(7) Portföy saklama hizmetini yürüten kuruluş ve fon portföyüne varlık alım-satımına aracılık hizmeti veren yatırım kuruluşunun yöneticileri ile bu kuruluşları temsil ve ilzama yetkili kişiler, portföy yönetim şirketinde ortak, yönetici ya da temsilci olamazlar. Portföy yönetim şirketinin ortakları, yöneticileri ile bu şirketleri temsil ve ilzama yetkili kişiler de saklama hizmetini yürüten kuruluştaki yönetici ya da temsilci olamazlar.

(8) Kurul, fon portföylerinde yer alan varlıkların nitelikleri, ihracı, ihracın yönelik olduğu yatırımcılar, portföy yönetim şirketlerinin ve yatırım ortaklıklarının sermaye yapıları ve ihracın niteliklerine göre saklama hizmeti için farklı esaslar belirleyebilir veya saklama zorunluluğundan muafiyet getirebilir.

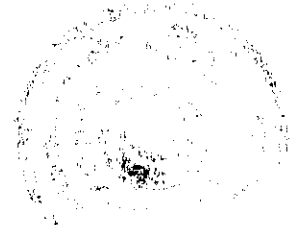
BEŞİNCİ BÖLÜM

Konut ve Varlık Finansmanı ile İpotek Finansmanı Kuruluşları

Konut ve varlık finansmanı

MADDE 57- (1) Konut finansmanı, konut edinmeleri amacıyla tüketicilere kredi kullandırılması, konutların finansal kiralama yoluyla tüketicilere kiralınması, sahip oldukları konutların teminatı altında tüketicilere kredi kullandırılması ve bu kredilerin yeniden finansmanı amacıyla kredi kullandırılmasıdır. Konut finansmanı kuruluşları, konut finansmanı fonları ve ipotek finansmanı kuruluşlarının bu kredilere ve alacaklara dayalı veya bunların teminatı altındaki işlemleri de bu kapsamdadır.

(2) Konut finansmanı kuruluşları, konut finansmanı kapsamında doğrudan tüketiciye kredi kullandıran ya da finansal kiralama yapan bankalar ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından konut finansmanı faaliyetinde bulunması uygun görülen finansal kiralama şirketleri ve finansman şirketleridir.

(3) Konut finansmanı kuruluşları tarafından, konut edinme amacının yeterli bilgi ve belgeyle tespit edilmesi ve kullandırılan kredinin veya yapılan finansal kiralamanın ipotek veya Kurulca uygun görülen teminatlar ile güvence altına alınması zorunludur.

(4) Varlık finansmanı, konut finansmanı kapsamındakiler dâhil Kurulca uygun görülen varlıklara dayalı sermaye piyasası araçlarının ihracıdır.

(5) Kurul, konut ve varlık finansmanı kapsamında her aşamada Kurulca belirlenen nitelikleri haiz değerlendirme kuruluşları tarafından değerlendirme yapılmasını zorunlu tutabilir.

(6) Hazine Müsteşarlığı, konut ve varlık finansmanına ilişkin sigorta sözleşmeleri ile ilgili usûl ve esasları; Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ise konut finansmanı kapsamındaki kredilerin veya alacakların yeniden finansmanına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Konut ve varlık finansmanı fonları

MADDE 58 - (1) Konut finansmanı fonu, ipotekle dayalı menkul kıymetler karşılığında toplanan paralarla, ipotekle dayalı menkul kıymet sahipleri hesabına; varlık finansmanı fonu, varlığa dayalı menkul kıymetler karşılığında toplanan paralarla, varlığa dayalı menkul kıymet sahipleri hesabına inançlı mülkiyet esaslarına göre fon içtüzüğü ile kurulan ve tüzel kişiliği olmayan malvarlığıdır. İpotekle ve varlığa dayalı menkul kıymetler, ilgili fonların veya ipotek finansmanı kuruluşlarının portföyündeki varlıklar karşılık gösterilerek ihraç edilen sermaye piyasası araçlarıdır.

(2) Bu maddede yer alan fonların malvarlığı, fon hesabına olması ve fon içtüzüğünde hüküm bulunması şartıyla kredi almak, türev araç işlemleri, açığa satış işlemleri veya fon adına taraf olunan benzer nitelikteki işlemlerde bulunmak haricinde teminat gösterilemez ve rehnedilemez. Fonun malvarlığı, kurucunun, fona hizmet sağlayanların ve fon portföyüne alacaklarını veya varlıklarını devredenlerin malvarlığından ayrıdır. Fon malvarlığı, ipotekle veya varlığa dayalı menkul kıymetler itfa edilinceye kadar; kurucunun, fona hizmet sağlayanların ve fon portföyüne alacak veya varlıklarını devredenlerin yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi başka bir amaçla tasarruf edilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, ihtiyatî tedbir konulamaz ve iflâs masasına dâhil edilemez.

(3) Fon kurulu, ipotekle veya varlığa dayalı menkul kıymetlerin sahiplerinin haklarını koruyacak şekilde fonu temsil eder ve yönetir. Fon portföyüne alınan varlıkların kayıtlarının doğruluğundan ve bu varlıkların korunması ve saklanması fon kurulu sorumludur.

(4) Kurucu, fon kurulu ve ihraç edilen ipotekle veya varlığa dayalı menkul kıymetlerin sahipleri arasındaki ilişkilere bu Kanunda, ilgili mevzuatta ve fon içtüzüğünde hüküm bulunmayan hâllerde 6098 sayılı Kanunun 502 ilâ 514 üncü maddeleri hükümleri kıyasen uygulanır.

(5) İpotekle teminat altına alınmış bir varlığın fon portföyüne alınması hâlinde, bu varlığın fona devredildiği hususu ilgili sicilde beyanlar hanesine kaydedilir. Kurul, bu hâlde, ipotekle veya mülkiyetin; fon adına ilgili sicile tescil ettirilmesini zorunlu tutabilir.

(6) Fonun kuruluşu, kurucuları, faaliyet şartları, yönetimi ve sona ermesi ile ipotekle veya varlığa dayalı menkul kıymet ihracına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(7) İpotek finansmanı kuruluşları, konut veya varlık finansmanı fonu kurmaksızın ipotekle veya varlığa dayalı sermaye piyasası aracı ihraç edebilir. Bu ihraçlara ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler

MADDE 59- (1) İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler, ihraççıların genel yükümlülüğü niteliğinde olan ve teminatlar karşılık gösterilerek ihraç edilen sermaye piyasası araçlarıdır.

(2) İhraççılar, ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerin teminatı olan varlıkları, diğer varlıklarından ayrı olarak izlemekle yükümlüdür. Kurul, teminat varlıklara ilişkin kayıtların ihraççının yanı sıra ayrı bir kuruluş nezdinde de tutulmasını zorunlu tutabilir.

(3) İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler itfa edinceye kadar; teminat varlıklar, ihraççının yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi teminat amacı dışında tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, iflâs masasına dâhil edilemez, ayrıca bunlar hakkında ihtiyatî tedbir kararı verilemez.

(4) İhraççının ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerden kaynaklanan yükümlülüklerini vadesinde yerine getirememesi, yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi, faaliyet izninin kaldırılması veya iflâsı hâlinde teminat varlıklardan elde edilen gelir, öncelikle ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymet sahiplerine ve teminat varlıkların riskten korunması amacıyla yapılmış olan sözleşmelerin karşı taraflarına yapılacak ödemelerde kullanılır. Alacağı teminat varlıklarla karşılanmayan ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymet sahipleri ve teminat varlıkların riskten korunması amacıyla yapılmış olan sözleşmelerin karşı tarafları, ihraççının diğer malvarlığına başvurabilir.

(5) İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerin ihraççıları, ihracı, ihraç limiti, ihraç şartları, teminat varlıkların türleri ve nitelikleri, ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler ile teminat varlıklar arasındaki teminat uyumu, teminat varlıklara ilişkin kayıtların tutulması, teminat sorumlusunun sahip olması gereken nitelikler ve sorumlulukları, YTM'ye hizmetleri karşılığında teminat varlıklardan ödeme yapılması hâlinde bu ödemenin hesaplanmasına ilişkin usûl ve esaslar ile ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerle ilgili diğer hususlar Kurulca belirlenir.

İpotek finansmanı kuruluşları

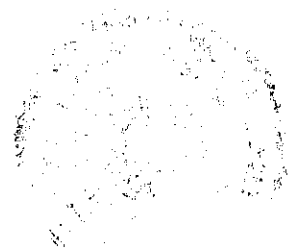
MADDE 60- (1) İpotek finansmanı kuruluşları, konut ve varlık finansmanı kapsamında, türleri ve nitelikleri Kurulca belirlenen varlıkların devralınması, devredilmesi, devralınan varlıkların yönetimi ve varlıkların teminat olarak alınması ve Kurulca uygun görülen diğer faaliyetlerin yerine getirilmesi amacıyla kurulan anonim ortaklıklardır.

(2) İpotek finansmanı kuruluşlarının sermayelerinin nakden ve her türlü muvazaadan âri olarak ödenmiş olması ve Kurulca belirlenen miktardan az olmaması; kurucuları ile sermayelerinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden payların sahiplerinin 5411 sayılı Kanunda banka kurucu ortakları için aranan şartları taşımaları zorunludur.

(3) Birinci fıkrada belirtilen varlıkların teminat gösterilmesi suretiyle ipotek finansmanı kuruluşlarından kaynak temin edilmesi hâlinde, kaynak temin edilen kurumun yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi durumunda dahi teminat gösterilen varlıklar, başka bir amaçla tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere üçüncü şahıslar tarafından haczedilemez, ihtiyatî tedbir kararı verilemez ve iflâs masasına dâhil edilemez. Kurul, teminat gösterilen varlıklara ilişkin kayıtların ayrı bir kuruluş nezdinde de tutulması zorunluluğu getirebilir.

(4) Birinci fıkra kapsamında teminat olarak alınan varlıklar 59 uncu madde kapsamında ihraç edilecek ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerin teminatı olarak kabul edilebilir. Şu kadar ki, ihraç yapısı, ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler, kaynak temin edilen kurumun genel yükümlülüğünde kalacak şekilde oluşturulur.

(5) İpotek finansmanı kuruluşlarının; kuruluşuna, kurucularına, ortaklarına, yönetim ve organizasyon yapısına, faaliyet ilke ve esaslarına, faaliyet izin esaslarına, ipotekli sermaye piyasası aracı ihracına ve tâbi olacakları diğer yükümlülüklerle ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Kira sertifikası ve varlık kiralama şirketleri

MADDE 61- (1) Kira sertifikaları, her türlü varlık veya hakkın finansmanını sağlamak amacıyla varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen ve sahiplerinin bu varlık veya haklardan elde edilen gelirlerden payları oranında hak sahibi olmalarını sağlayan, nitelikleri Kurulca belirlenen sermaye piyasası araçlarıdır. Kira sertifikalarının ihraç ve satışına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Varlık kiralama şirketleri münhasıran kira sertifikası ihraç etmek üzere kurulan anonim ortaklıklardır.

(3) Varlık kiralama şirketi, Kurul tarafından uygun görüş verilen esas sözleşmesinde belirtilen faaliyetler dışında herhangi bir ticarî faaliyetle uğraşamayacağı gibi sahip olduğu varlıklar ve haklar üzerinde esas sözleşmesinde izin verilenler hariç olmak üzere, üçüncü kişiler lehine hiçbir aynî hak tesis edemez ve bunları kira sertifikası sahiplerinin menfaatlerine aykırı bir şekilde kiralayamaz veya devredemez. Kira sertifikaları itfa edilinceye kadar, varlık kiralama şirketinin portföyünde yer alan varlıklar ve haklar, ihraççının yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi teminat amacı dışında tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, iflâs masasına dâhil edilemez, ayrıca bunlar hakkında ihtiyatî tedbir kararı verilemez.

(4) İhraççının kira sertifikalarından kaynaklanan yükümlülüklerini vadesinde yerine getirememesi, yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi, faaliyet izninin kaldırılması veya iflâsı hâlinde portföyündeki varlıklardan elde edilen gelir öncelikle kira sertifikası sahiplerine yapılacak ödemelerde kullanılır. Bu durumda Kurul kira sertifikası sahiplerinin haklarının korunmasını teminen gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

(5) Varlık kiralama şirketlerinin kuruluşuna, esas sözleşmelerine, faaliyet esaslarına, devralabilecekleri varlık ve hakların türleri ile niteliklerine, bunlara ilişkin kayıtların tutulmasına, yönetim ilkelerine, tasfiye ve sona ermelerine, YTM'ye hizmetleri karşılığında varlık kiralama şirketinin portföyündeki varlıklardan ödeme yapılması hâlinde bu ödemenin hesaplanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

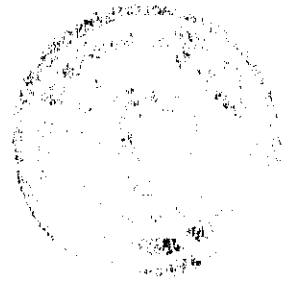
ALTINCI BÖLÜM

Bağımsız Denetim, Derecelendirme ve Değerleme Kuruluşları

Faaliyet esasları

MADDE 62- (1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşlarından bu Kanun uyarınca bağımsız denetim faaliyetinde bulunacaklardan istenilecek ilave şartlar Kurul tarafından belirlenir ve bu şartları haiz bağımsız denetim kuruluşlarına ilişkin liste kamuoyuna açıklanır. Kurul, listede yer alan bağımsız denetim kuruluşlarının bu Kanun kapsamındaki bağımsız denetim faaliyetlerine ilişkin yapacağı kalite kontrol ve denetim çalışmaları neticesinde standart ve mevzuata aykırılıkları tespit edilenleri listeden çıkarmaya yetkilidir. Kurul, yapacağı kalite kontrol ve denetim çalışmalarının sonuçlarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumuna bildirir.

(2) Kurul, bu Kanun hükümlerine tâbi kuruluşların bilgi sistemleri denetimi, derecelendirme ve değerlendirme faaliyetlerinin güvenli ve bağımsız şekilde yürütülmesi ve bunu teminen kalite güvence sistemlerinin oluşturulması ile kamu yararını da gözetmek suretiyle uluslararası standartlara uyumunun sağlanması amacıyla düzenleme, gözetim ve denetim yapar. Bu kuruluşların yetkilendirilmesi, yönetici ve çalışanlarının lisanslanması ve bu kuruluşlar hakkındaki sicil bilgileri ile bu bilgilerin kamuya açıklanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Sorumluluk

MADDE 63- (1) Bağımsız denetim kuruluşları, görevlerinin kapsamıyla sınırlı olmak üzere, denetledikleri finansal tablo ve raporların mevzuata uygun olarak denetlenmemesi nedeniyle doğabilecek zararlardan raporu imzalayanlarla birlikte sorumludur. Bağımsız denetim kuruluşları ile derecelendirme ve değerlendirme kuruluşları, faaliyetleri neticesinde düzenledikleri raporlarda yer alan yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgiler dolayısıyla neden oldukları zararlardan sorumludurlar.

Yükümlülük

MADDE 64- (1) Bir yatırım kuruluşunda veya kolektif yatırım kuruluşunda finansal tablo denetimi ya da bu Kanun ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde belirlenen başka bir görevi ifa eden bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçiler, bu şirkette veya bunlarla sermaye ve yönetim açısından ilişkili olan kuruluşlardan biri nezdinde görevlerini yerine getirirken bilgi sahibi olduğu şirketle ilgili olarak;

a) Bu Kanun ve ilgili mevzuattaki yetkilendirme ve faaliyet şartlarına ilişkin hükümleri ihlâl eden,

b) Şirketin faaliyetlerinin sürekli ve düzenli bir şekilde yürütülmesini engelleyebilecek,

c) Olumsuz görüş veya görüş bildirmekten kaçınma gerektiren,

her türlü durumu Kurula derhâl bildirmekle yükümlüdür.

(2) Bağımsız denetim kuruluşlarınca bu madde kapsamında Kurula yapılan bildirimler, bilginin açıklanmasına ilişkin bir kanun ya da sözleşme hükmünün ihlâli anlamına gelmediği gibi, bildirim yapan kişiler bakımından hukukî ve cezaî sorumluluk da doğurmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Sermaye Piyasalarında Borsalar, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği ve Diğer Kurumlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Borsalar

Borsalar ve piyasa işleticileri

MADDE 65- (1) Borsaların ve piyasa işleticilerinin kuruluşuna Kurulun uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu tarafından izin verilir. Bu kuruluşların faaliyete geçmesi Kurulun iznine tâbidir.

(2) Kuruluş izni verilebilmesi için, Borsalar ve piyasa işleticilerinin;

a) Anonim şirket şeklinde kurulmaları,

b) Paylarının tamamının nâma yazılı olması,

c) Paylarının nakit karşılığı çıkarılması,

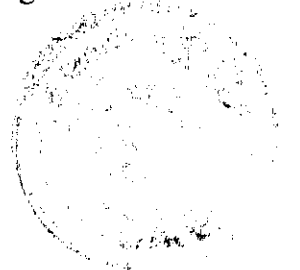
ç) Sermayelerinin Kurulca belirlenen miktardan az olmaması,

d) Kurucularının veya borsa veya piyasa işleticisi üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak önemli etkiye sahip olan ortaklarının 44 üncü maddede yer alan şartları taşımaları,

e) Esas sözleşmelerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemelerde yer alan hükümlere uygun olması,

gerekir.

(3) Kuruluş ve faaliyet izni başvuruları borsa, piyasa işleticisi veya borsa adına piyasa işleticisi tarafından yapılabilir. Borsalar ve piyasa işleticilerinin kurulmasına izin verilirken, yurt içi ve yurt dışı finansal piyasaların genel durumu ile sistemik risk unsurları göz önünde bulundurulur.

(4) Kuruluşuna izin verilen borsanın kuruluş izninin alınmasını takiben en geç bir yıl içinde Kuruldan faaliyet izni almak üzere başvuruda bulunulması şarttır. Faaliyet izin başvuruları, başvuru sırasında aranan bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak Kurula sunulmasından itibaren altı ay içinde Kurul tarafından karara bağlanır ve keyfiyet ilgililere bildirilir. Kuruluş izninden itibaren bir yıl içinde Kurula başvuruda bulunmayan veya başvurusunun sonucunda kendilerine faaliyet izni verilmesi uygun görülmeyen kuruluşun kuruluş izni iptal olur. Bu süre, zorunlu şartların varlığı veya başvuruda bulunulmamasının kuruluş izni alan kuruluşa hasredilemeyecek sebeplerin varlığı hâlinde, Kurul tarafından bir yıl uzatılabilir. Kurulca verilen faaliyet izninin iptalinde 41 inci madde hükmü uygulanır.

(5) Borsalar, piyasaların işletilmesi ve/veya yönetilmesi için bir ya da birden fazla piyasa işleticisi ile anlaşma yapabilirler. Bu anlaşma Kurul onayı olmaksızın hüküm ifade etmez. Kurul onayı üzerine piyasa işleticileri borsa ile yapılan anlaşma çerçevesinde borsanın sahip olduğu hakları kullanır ve borsa için bu Kanunda ve ilgili mevzuatta öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmesini temin ederler.

(6) Borsa veya piyasa işleticilerinin yöneticilerinin 44 üncü maddenin birinci fıkrasındaki malî güç şartı dışındaki şartları ve buna ek olarak Kurulca tespit edilecek tecrübe ve eğitim şartlarını taşımaları zorunludur. Borsa veya piyasa işleticisinin yöneticilerinde değişiklik meydana gelmesi hâlinde, durum derhâl Kurula bildirilir. Borsa veya piyasa işleticisi yöneticilerinin görevlerinin devamı esnasında bu Kanunda ya da ilgili mevzuatta belirtilen şartları taşımadıklarının tespiti ya da anılan şartları kaybetmeleri durumunda Kurulca görevden ayrılmaları talep edilir ve atamaya yetkili borsa organları tarafından bu talep yerine getirilir.

(7) Borsaların ve piyasa işleticilerinin esas sözleşme değişiklikleri, pay devirleri veya pay devri söz konusu olmasa dahi doğrudan veya dolaylı kontrol devri sonucunu doğuran her türlü işlem Kurulun iznine tâbidir. Kurulun izin vermediği esas sözleşme değişiklikleri, pay devirleri veya kontrol devri sonucunu doğuran işlemler borsa veya piyasa işleticisi üzerinde idarî açıdan hüküm doğurmaz. Bu hükme aykırı pay devirleri ortaklık pay defterine kaydolunmaz ve bu şekilde yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(8) Borsalar, kendi bünyelerindeki piyasalarda faaliyet gösteren sermaye piyasası kurumlarının, sermaye piyasası araçları borsada işlem gören ihraççıların ve emir veren veya işlem yapan gerçek ya da tüzel kişilerin borsa kurallarına uyumunu düzenli ve etkin olarak izlemek ve ihlalleri önlemek için gerekli usûl ve esasları belirler. Borsalar kendi kurallarının ağır ihmal ve kasıtlı ihlâl edilmesi hâlinde Kurula bildirimde bulunurlar.

(9) Bu Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, borsaların kuruluşuna, sermaye yapılarına, yönetim organlarının oluşumuna, bu Kanun kapsamında yürütecekleri borsacılık faaliyetleri ile bu faaliyetlerin denetimine, faaliyetlerinin geçici ve sürekli olarak durdurulmasına ve piyasa işleticisine ilişkin ilke ve esaslar Kurul tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. Söz konusu hususlar, ilgili borsa tarafından hazırlanarak Kurul tarafından onaylanan bir yönetmelikle de belirlenebilir.

(10) Bu Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, borsalar özel hukuk hükümlerine tâbi olup, bu Kanunla verilen görev ve yetkileri kendi sorumlulukları altında bağımsız olarak yerine getirirler ve kullanırlar. Borsalar, bütçelerini ve personel kadrolarını esas sözleşmelerinde belirtilen organları aracılığıyla kendileri belirler. Borsalar, bunların bağlı olduğu ortaklık ve iştirakleri ile piyasa işleticileri, idarî ve malî konularda kamu idaresini veya kamu sermayeli şirket, işletme, teşebbüs ve kuruluşları ilgilendiren mevzuat hükümlerine, kısıtlamalarına ve uygulamalarına tâbi tutulamaz.

(11) Borsalara karşı açılacak davalar adli yargıda görülür. Borsaların 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre çalışan personel ile ihtilaflarında iş mahkemeleri görevlidir.

(12) Borsa başkanı ve yönetim kurulu üyeleri ve üst yönetimi hakkında, bu Kanunda yer alan faaliyetleri nedeniyle soruşturma yapılabilmesi Kurulun yazılı iznine bağlıdır.

Teşkilatlanmış diğer pazar yerleri

MADDE 66- (1) Borsalar dışında sermaye piyasası araçlarının alıcı ve satıcılarını bir araya getiren, alım ve satımına aracılık eden, bunlar için sistemler ve platformlar oluşturan ve bunları işleten alternatif işlem sistemlerinin, çok taraflı işlem platformlarının ve teşkilatlanmış diğer piyasaların kuruluşuna, yetkilendirilmesine, sermayelerine, bunlarda işlem görecekt sermaye piyasası araçlarına, rekabet şartlarına ve bu kuruluşların çalışma ilkelerine ilişkin usûl ve esaslar Kurulca çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir. Kurul, bunların gözetim ve denetim merciidir.

Borsacılık faaliyetlerine ilişkin esaslar

MADDE 67- (1) Sermaye piyasası araçlarının, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işlem görmesini sağlamak üzere;

- a) Kota alınma, kottan çıkarılma ile borsada işlem görme ve işlem görmenin durdurulması,
 - b) Emirlerin iletilmesi ve eşleştirilmesi,
 - c) Gerçekleştirilen işlemlere ilişkin yükümlülüklerin zamanında yerine getirilmesi,
 - ç) Borsada işlem yapma yetkisi verilmesi,
 - d) Disiplin düzenlemelerinin yürütülmesi,
 - e) Borsa gelirleri ile bunların tahsili,
 - f) Uyuşmazlıkların çözülmesi,
 - g) Borsa, borsanın pay sahipleri ve/veya piyasa işleticisi arasındaki muhtemel çıkar çatışmalarının önüne geçilmesi,
 - ğ) Borsaların işletim, denetim ve gözetim sistemleri,
 - h) Piyasa oluşturma, işletme ve yönetilmesi,
- konularına ilişkin usûl ve esaslar, ilgili borsa tarafından hazırlanan ve Kurulca onaylanan yönetmeliklerle belirlenir.

(2) İlgili türev ürünlerin işlem gördüğü borsalar hariç olmak üzere;

- a) Kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların işlem gördüğü borsalarda işlem yapma yetkisi verilmesine ilişkin esaslar ile yetki verilenlerin yükümlülüklerinin belirlendiği yönetmelik için Hazine Müsteşarlığının,
 - b) Enerji ürünlerinin işlem gördüğü borsalarda işlem yapma yetkisi verilmesine ilişkin esaslar ile yetki verilenlerin yükümlülüklerinin belirlendiği yönetmelik için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun,
- görüşleri alınır.

(3) Borsalar bu Kanunla ve diğer mevzuatla kendilerine verilen yetki ve görevlerle ilgili olarak düzenlemeler yapmaya ve bunları uygulamaya, bu düzenlemelere tâbi kurum ve kuruluşlar nezdinde bunlara uygun hareket edilip edilmediğini ve kendilerine gönderilen bilgilerin doğru olup olmadığını denetlemeye görevli ve yetkilidir.

Borsada kotasyon

MADDE 68- (1) Sermaye piyasası araçları ancak bu Kanuna dayanılarak çıkarılan düzenlemelerde yer alan şartların sağlanması hâlinde borsa kotuna alınabilir.

(2) Borsalar, kota alınan sermaye piyasası araçlarını ihraç edenlerin kamuyu aydınlatma yükümlülüklerini yerine getirmelerini sağlamaya yönelik düzenlemeler yaparlar. Borsalar, kamuya açıklanacak bilgilere erişim konusunda Kurulca belirlenen kurallara uymak zorundadırlar.

(3) Borsalar ve piyasa işleticileri, kotta bulunan sermaye piyasası araçlarının kotta kalma şartlarına uyduğunu düzenli olarak gözden geçirmeye yönelik gerekli düzenlemeleri yaparlar.

(4) Bir borsa kotunda bulunan bir sermaye piyasası aracı, bu Kanun ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde başka bir borsada da kota alınabilir.

İşlemlerin durdurulması ve kottan çıkarma

MADDE 69- (1) Borsa veya piyasa işleticisi, kendi düzenlemelerinde öngörülen şartların oluşması hâlinde, ilgili sermaye piyasası aracının işlem görmesini durdurabileceği gibi kottan da çıkarabilir. Bu durum derhâl Kurula bildirilir ve kamuya açıklanır.

(2) Kurulun sermaye piyasası araçlarının borsada işlem görmesini durdurma ve borsa kotundan çıkarma yetkisi saklıdır.

Uyuşmazlıkların çözümü ve borsa işlemlerinin gözetimi

MADDE 70- (1) Yatırım kuruluşlarının kendi aralarında veya müşterileriyle 67 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan borsa işlemlerinden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesine ilişkin usûl ve esaslar borsa yönetim kurullarınca belirlenir. Anılan yönetim kurulu kararlarının ilişkin olduğu tutarın 83 üncü maddenin beşinci fıkrasında yer alan tutardan fazla olması hâlinde bu karara karşı Kurula itirazda bulunulabilir.

(2) Borsalar işlemlerin güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil, dürüst ve rekabetçi bir şekilde gerçekleşmesinin sağlanması ve bu Kanuna aykırılık olacak şekilde gerçekleştirilen işlemlerin tespit edilmesi amacıyla bünyelerinde gerekli gözetim sistemini kurarlar ve her türlü önleyici tedbirleri alabilirler. Borsalar gözetim konusunda kendilerine Kurulca verilecek diğer görevleri de yerine getirirler.

(3) Borsalar ikinci fıkra kapsamındaki görevlerini dışarıdan hizmet alarak yerine getirebilir. Hizmet alınacak kurumların faaliyet konuları arasında ikinci fıkroda yer alan hususlar yer alır. Bu kurumların faaliyet ve denetlenmesine ilişkin esaslar Kurulca belirlenir. Bu kurumlar tek bir borsaya hizmet sağlayabilecekleri gibi birden fazla borsaya da bu hizmeti verebilirler. Borsaların bu kurumlardan hizmet almaları görevleri ile ilgili sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

İşbirliği

MADDE 71- (1) Borsalar, borsacılık faaliyetleri ile ilgili olarak gerekli gördükleri hususlarda bünyelerindeki piyasalarda faaliyette bulunmakla yetkilendirilmiş sermaye piyasası kurumları, sermaye piyasası araçları borsalarda işlem gören ihraççılar, kurucular ile emir veren veya işlem yapan gerçek ve tüzel kişilerden bilgi ve belge istemeye ve inceleme yapmaya yetkilidirler. Bilgi ve belge istenen taraflar, borsaların görev alanına giren hususlarda özel mevzuatında yer alan gizlilik ve sır saklamaya ilişkin hükümlere dayanarak bilgi vermekten imtina edemezler.

(2) Bu Kanunda düzenlenen suçlar ile piyasa bozucu eylemlerin önlenmesi, gözetimi veya denetimi ile bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulanması amacıyla, Kurulca belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde, borsalar ve diğer ilişkili kurumlar gerekli her türlü teknik destek alıp verme, yardım ve bilgi paylaşımında bulunmakla yükümlüdürler. Borsalar, gözetim ve denetim faaliyetleri kapsamında, yabancı borsalar ve uluslararası kuruluşlar ile karşılıklılık ilkesi çerçevesinde işbirliği ve bilgi paylaşımında bulunma yetkisine sahiptirler. Bu kapsamda yapılan işlem ve eylemler bu Kanun ve diğer kanunlarda yer alan sır saklama yükümlülüğüne ve gizlilik kurallarına aykırılık oluşturmaz.

Borsa ve piyasa işleticilerinin malî ve bilgi sistemleri denetimi

MADDE 72- (1) Kurul, borsaların ve piyasa işleticilerinin borsacılık faaliyetlerinin düzenleme, gözetim ve denetim merciidir. Kurul, bu kapsamda gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini, her türlü bilgi ve belgenin talebi üzerine veya düzenli olarak gönderilmesini ve her türlü teknik desteğin verilmesini borsalar ve piyasa işleticileri ile ilgili diğer kurumlardan isteyebilir.

(2) Borsaların ve piyasa işleticilerinin malî denetimi Kurulca ilân edilen listede yer alan bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılır.

(3) Borsaların ve piyasa işleticilerinin bilgi sistemleri denetimine ve bu denetimi yapacak kuruluşlara ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Diğer hususlar

MADDE 73- (1) Borsalar, sistemlerinin güvenli bir şekilde yönetilebilmesi için gerekli düzenlemeleri yapar ve önlemleri alırlar. Borsalar, gerekli iç kontrol birim ve sistemlerini oluşturmakla yükümlüdürler.

(2) Borsalar ve takas kuruluşları nezdinde Kurulca yapılan düzenlemeler uyarınca takas risklerinin önlenmesi amacıyla tutulan teminatlar ile oluşturulan garanti fonundaki varlıklar, amaçları dışında kullanılamaz, kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, idarî mercilerin tasfiye kararlarından etkilenmez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyatî tedbir konulamaz

(3) Kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin olarak 17 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları, borsalara, piyasa işleticilerine ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerine kıyasen uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, Merkezî Takas Kuruluşları, Merkezî Saklama Kuruluşları ve Merkezî Kayıt Kuruluşu

Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği

MADDE 74- (1) Yatırım kuruluşları, portföy yönetim şirketleri, kolektif yatırım kuruluşları ve Kurulca uygun görülen sermaye piyasası kurumları, tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine üye olmak için başvurmak zorundadırlar. İlgili kuruluş, sermaye piyasası kurumu niteliğini kazandığı andan itibaren üç ay içinde gerekli başvuruyu yapmakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğe uyulmaması hâlinde, Kurul, bu kurumlar hakkında faaliyetlerinin durdurulması ve yetkilerinin iptali dâhil her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

(2) Birlik;

a) Sermaye piyasalarının ve üye kuruluşların faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere araştırmalar yapmak,

b) Birlik üyelerinin dayanışma ve sermaye piyasası ile mesleğin gerektirdiği özen ve disiplin içinde çalışmalarına yönelik meslek kurallarını oluşturmak,

c) Haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almak,

ç) Kendisine mevzuatla verilen ve Kurulca belirlenen konularda düzenlemeler yapmak, yürütmek ve denetlemek,

d) Birlik statüsünde öngörülen disiplin cezalarını vermek,

e) Üye kuruluşları temsilen ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak,

f) Ulusal ve uluslararası meslekî gelişmeleri, kanunî ve idarî düzenlemeleri izleyerek bu konuda üyeleri aydınlatmak,

g) Üyelerinin bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözümüne ilişkin gerekli altyapıyı kurmak ve yönetmek,

ğ) Kurulca belirlenen diğer işleri yerine getirmek,

ile görevli ve yetkilidir.

(3) Birlik, yapacağı düzenlemelerde ve alacağı kararlarda, bu Kanuna ve ilgili mevzuata uymakla yükümlüdür.

Organları ve statüsü

MADDE 75- (1) Birliğin zorunlu organları, genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kuruludur.

(2) Birliğin organlarının seçiminin yapılacağı genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, seçimlere katılacak Birlik üyelerini ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek seçim kurulu başkanı hâkime tevdi edilir. Hâkim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar, bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi, gizli oy ve açık tasnif esasına göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip, sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki işgünü içinde seçimlere yapılacak her türlü itiraz hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Kurul, bu Kanunun uygulanması açısından itiraz hakkına sahip olup, Kurul tarafından yapılan itiraz da aynı şekilde incelenir ve karara bağlanır.

(3) Birliğin organları, gelirleri, giderleri ve çalışma esasları, üyeliğe kabûl, üyelikten geçici ve sürekli çıkarma esasları, Kurulun önerisi ve ilgili Bakanlığın uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Statüsünde düzenlenir. Birlik, Statünün yürürlüğe girmesiyle tüzel kişilik kazanır. Kurul, Birliğin talebi üzerine ya da resen gerekli görülen hâllerde Statüde değişiklik yapılmasını ilgili Bakanlığa teklif edebilir.

(4) 74 üncü maddede belirlenen tüm Birlik üyelerinin, Birlik yönetim kurulunda temsil edilmeleri esastır. Bu esası teminen izlenmesi gereken aday olma ve aday gösterme usûlleri Birlik Statüsünde belirtilir.

(5) Birlik üyelik aidatları, Statüde belirlenen süre içinde ödenmediği takdirde, Birlik tarafından icra yoluyla tahsil olunur. Birlik aidatlarının ödenmesine dair kararlar 2004 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde yazılı resmi belge niteliğindedir.

(6) Üyeler, Birlik Statüsüne ve Birlikçe alınacak kararlara uymakla yükümlüdür.

(7) Birliğin her türlü işlem ve hesapları Kurul tarafından denetlenir. Birliğin yetkili organlarınca alınan kararlara karşı, kararın ilgiliye tebliğini izleyen on işgünü içinde Kurul nezdinde itiraz edilebilir. İtiraza ilişkin olarak Kurulca verilecek kararlar kesindir.

Merkezî takas kuruluşları

MADDE 76- (1) Merkezî takas kuruluşları, borsalarda ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerinde işlem gören sermaye piyasası araçlarının teslimi, bedellerinin ödenmesi ve bu işlemlere ilişkin teminat yükümlülüklerinin ifası ile ilgili işlemleri yürüten anonim ortaklık şeklindeki özel hukuk tüzel kişiliğini haiz kurumlardır. Merkezî takas kuruluşlarının kuruluşuna Kurulun teklifi üzerine ilgili Bakan tarafından izin verilir. Bu kuruluşların faaliyete geçmesi Kurulun iznine tâbidir. Merkezî takas kuruluşlarının sermayesine, yönetim ve teşkilat yapısına, bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri ile faaliyetlerinin geçici ve sürekli durdurulmasına, denetimine, gözetimine, finansal raporlama standartlarına, finansal tablolarının bağımsız denetimine ve diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliğine ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir. Bu Kanuna göre kurulan merkezî takas kuruluşları, ilgili mevzuata göre yetkilendirilmek kaydıyla, bu fıkra da belirtilen işlemleri lisanslı depolar tarafından düzenlenen ürün senetleri konusunda da yürütebilir.

(2) Merkezî takas kuruluşlarında üyelik, teminat, takas esasları, disiplin, sermaye, yönetim ve teşkilat yapısı, gelir ve diğer konulardaki düzenlemeler Kurulca veya Kurulun uygun görmesi hâlinde ilgili merkezî takas kuruluşları tarafından hazırlanan ve Kurulca onaylanan yönetmeliklerle belirlenir. Takas sistemi, üyelik, temerrüt işlemleri, takas güvenliğini sağlamak amacıyla merkezî takas kuruluşuna verilen teminatlar ve merkezî karşı taraf olarak sorumluluk üstlenilen durumlar için üyelerin katılımı ile oluşturulacak garanti

fonlarının kuruluş, işletim ve kullanımına ilişkin usûl ve esaslar, merkezî takas kuruluşları tarafından hazırlanan ve Kurulca onaylanan yönetmelikle düzenlenir.

(3) Kurul, merkezî takas kuruluşlarının takas hizmetleri verebilecekleri borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerlerini belirler. Merkezî takas kuruluşlarının takas hizmeti verebilecekleri borsaların belirlenmesinde borsaların uygun görüşleri alınır. Kurulun uygun görmesi hâlinde merkezî takas kuruluşları, TCMB tarafından oluşturulanlar hariç olmak üzere sermaye piyasaları dışında kurulmuş ve kurulacak diğer piyasaların da takas, ödeme ve teminat işlemlerini yerine getirebilir. Ayrıca Kurul, borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri dışında gerçekleştirilen sermaye piyasası araçları ile ilgili işlemlerin takasının merkezî takas kuruluşu nezdinde yerine getirilmesini zorunlu tutabilir.

(4) Kurul, bu madde kapsamındaki merkezî takas kuruluşlarının düzenleme, gözetim ve denetim merciidir. Kurul, merkezî takas faaliyetlerine ilişkin olarak gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini, her türlü bilgi ve belgenin talebi üzerine veya düzenli olarak gönderilmesini merkezî takas kuruluşları ile bu kuruluşların üyelerinden isteyebilir.

(5) 44 üncü madde merkezî takas kuruluşlarına da uygulanır.

(6) Merkezî takas kuruluşları, iş ve işlemleri ile ilgili olarak gerekli gördükleri hususlarda üyelerinden bilgi ve belge istemeye ve inceleme yapmaya yetkilidirler. Üyeler, merkezî takas kuruluşlarının görev alanına giren hususlarda özel mevzuatında yer alan hükümlere dayanarak bilgi vermekten imtina edemezler.

Merkezî karşı taraf

MADDE 77- (1) Kurul, merkezî takas kuruluşlarının, alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek takasın tamamlanmasını taahhüt ettikleri merkezî karşı taraf uygulamasını, piyasalar veya sermaye piyasası araçları itibarıyla zorunlu tutabilir. Borsalar veya teşkilatlanmış diğer pazar yerleri de nezdinde işlem gören sermaye piyasası araçlarıyla ilgili merkezî karşı taraf uygulamasına geçmek üzere Kurula başvurabilirler.

(2) Takas kuruluşlarının merkezî karşı taraf görevini üstlendiği takas işlemlerinde malî sorumluluğu, tesis edilecek limitler dâhilinde ve üyelerden alınacak teminatlar ile diğer garantiler çerçevesinde belirlenir.

(3) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek merkezî takas kuruluşlarının üyelerinden alacağı teminatlar ile bünyelerinde yer alacak garanti fonuna ilişkin esaslar, ilgili takas kuruluşunun önerisi üzerine Kurul tarafından belirlenir.

(4) Merkezî karşı taraf uygulamasına tâbi sermaye piyasası araçlarında takas üyeliğine ve üyelik türlerine ilişkin şartlar, üyelerin yükümlülükleri ile sermaye, iç denetim ve risk yönetim sistemlerine ilişkin asgarî hususları da içerecek şekilde, Kurulun onayı alınmak suretiyle ilgili takas kuruluşu tarafından düzenlenir.

(5) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek merkezî takas kuruluşlarının ilgili sermaye piyasası araçlarında üstlenmiş oldukları malî riskler ile diğer risklere uyumlu olarak yeterli düzeyde sermaye bulundurması, bilgi işlem altyapısı ile iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerini kurması ve idame ettirmesi zorunludur. Bu kuruluşların iç denetim birimleri, risk yönetim ve bilgi işlem altyapılarının güvenilirliğini ve yeterliliğini asgarî altı aylık dönemler itibarıyla kontrol etmek ve sonuçlarını Kurula bildirmekle yükümlüdürler. Kurul, söz konusu kontrolün daha sıklıkla yapılmasına karar verebilir ve söz konusu hususlara ilişkin bağımsız denetim yapılmasını isteyebilir. Ayrıca Kurul, merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluşun malî yeterliliğinin stres testleri de dâhil olmak üzere öngöreceği yöntemlerle değerlendirilmesini istemeye, gerekli görmesi hâlinde kredi derecelendirmesi yapılmasını talep etmeye yetkilidir.

(6) Kurul, finansal istikrarın korunmasını teminen sistemik öneme sahip olan bu kuruluşlara ve üyelerine ilişkin sermaye de dâhil olmak üzere ek yükümlülükler getirebilir.

(7) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluş tarafından alınan teminatlar ile hesap sahiplerinin malvarlıklarının bu kuruluşun malvarlığından ayrı izlenmesi esastır. Takasın yerine getirilmesine ilişkin işlemler hariç olmak üzere merkezî karşı taraf hizmeti veren kuruluş söz konusu teminat veya varlıkları tevdi amaçları dışında kullanamaz. Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluş bu fıkraya uyumun sağlanmasını teminen gerekli önlemleri alır.

(8) Merkezî karşı taraf hizmeti verecek kuruluşların, her işlemde işlemin tarafları ile ayrı ayrı sözleşme yapması zorunlu değildir.

Takas kesinliği ve rehin hakkı

MADDE 78- (1) Sermaye piyasası araçlarının takas talimat ve işlemleri ile ödeme işlemleri, merkezî takas kuruluşlarının üyelerinin faaliyetlerinin geçici ya da sürekli olarak durdurulması, idarî ve adlî merciler nezdinde tasfiye işlemlerine başlanması durumu da dâhil olmak üzere, yargı mercilerinin kararları dışında geri alınamaz ve iptal edilemez.

(2) Üye kuruluşların gerek kendilerine, gerek müşterilerine ve gerekse üçüncü kişilere ait malvarlığı değerlerini teminat gösterdiği hâllerde, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 988 ilâ 991 inci maddeleri teminat konusu kaydî sermaye piyasası araçları üzerindeki mülkiyet veya sınırlı aynî hak iktisabına da uygulanır. Teminat konusu malvarlığı değerleri üzerinde yatırım kuruluşlarının herhangi bir sebeple tasarruf yetkisinin bulunmaması merkezî takas kuruluşunun iyi niyetle aynî hak iktisabına engel olmaz. Teminat konusu malvarlığı değerleri üzerinde üçüncü kişilerin istihkak ya da sınırlı aynî hak iddiaları merkezî takas kuruluşuna karşı ileri sürülemez.

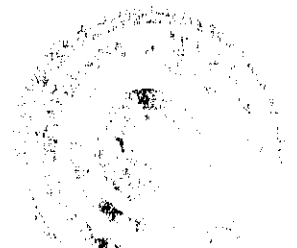
(3) Merkezî takas kuruluşunun, takas ve merkezî karşı taraf olarak yerine getirdiği işlemleri nedeni ile teminat olarak aldığı malvarlığı değerleri üzerindeki hak ve yetkileri hiçbir şekilde sınırlandırılmaz. Üye kuruluşa veya teminatı tesis eden kişiye konkordato mühleti tanınması, konkordatosunun tasdiki, iflastan sonra konkordato veya malvarlığının terki suretiyle konkordato süreci içine girmesi, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması, iflası, iflasının ertelenmesi veya 2004 sayılı Kanun çerçevesindeki diğer takip prosedürleri ya da bu Kanunun tedricî tasfiye ile ilgili hükümleri merkezî takas kuruluşunun söz konusu teminatlar üzerindeki hak ve yetkileri kullanmasını hiçbir şekilde sınırlandıramaz.

Merkezî saklama kuruluşları

MADDE 79- (1) Merkezî saklama kuruluşları, sermaye piyasası araçlarının merkezî saklanması ve bunlara ilişkin hakların kullanımı hizmetlerini veren anonim ortaklık şeklindeki özel hukuk tüzel kişiliğini haiz kurumlardır. Merkezî saklama kuruluşlarının kuruluşuna Kurulun uygun görüşü üzerine ilgili Bakan tarafından izin verilir, bu kuruluşlarının faaliyete geçmesi ise Kurul iznine tâbidir. Bu kuruluşların sermayesine, kâr dağıtımına, yönetim ve teşkilat yapısına, bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri ile faaliyetlerinin geçici ve sürekli durdurulmasına, denetimine, gözetimine, finansal raporlama standartlarına, finansal raporlarının bağımsız denetimine ve diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliğine ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

(2) Merkezî saklama kuruluşlarında üyelik, teminat, saklama esasları, disiplin, gelir ve diğer konulardaki düzenlemeler Kurulca veya Kurulun uygun görmesi hâlinde ilgili merkezî saklama kuruluşları tarafından hazırlanan ve Kurulun onayladığı yönetmeliklerle belirlenir.

(3) Kurul, merkezî saklama kuruluşlarının, merkezî saklamacı olarak faaliyet gösterebilecekleri sermaye piyasası araçları türlerini belirler. Kurul, belirli sermaye piyasası araçlarının bir veya birden fazla merkezî saklama kuruluşunda saklanmasını zorunlu tutabilir. Kurulun uygun görmesi hâlinde merkezî saklama kuruluşları, sermaye piyasaları dışında kurulmuş ve kurulacak diğer piyasaların da saklama işlemlerini yerine getirebilir. Kaydileştirilen sermaye piyasası araçlarının merkezî saklama kuruluşu MKK'dır.

(4) Kurul, bu madde kapsamındaki merkezî saklama kuruluşlarının denetim ve gözetim merciidir. Kurul, merkezî saklama faaliyetlerine ilişkin olarak gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini, her türlü bilgi ve belgenin talebi üzerine veya düzenli olarak gönderilmesini merkezî saklama kuruluşları ile bu kuruluşların üyelerinden isteyebilir.

(5) 44 üncü madde merkezî saklama kuruluşlarına da uygulanır.

Merkezî Kayıt Kuruluşu

MADDE 80- (1) Merkezî Kayıt Kuruluşu, sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek, kaydileştirilen bu araçları ve bunlara bağlı hakları, elektronik ortamda, üyeler ve hak sahipleri itibarıyla kayden izlemek, bu araçların merkezî saklamasını yapmak üzere kurulmuş, özel hukuk tüzel kişiliğini haiz anonim şirkettir.

(2) MKK'nın kuruluş, faaliyet, üyelik, çalışma ve denetim esasları, gelirleri ve kâr payı dağıtım esasları Kurul tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

(3) MKK, birinci fıkrada yer alan görevlerin yanı sıra aşağıda sayılan faaliyetleri de yerine getirir:

a) 6102 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuatta yer alan kurumsal yönetim ilkelerine şirketlerin uyumunu sağlamaya yönelik olarak şirketler ile ortaklarının ve yatırımcılarının iletişiminin sağlanabileceği elektronik bir platform oluşturmak.

b) Sermaye piyasalarına ilişkin verilerin tek bir noktada toplanmasını sağlamaya yönelik elektronik bir veri bankası oluşturmak, Kurulun belirleyeceği ilkeler çerçevesinde verilerin kullanımını sağlamak.

c) Kurul tarafından sermaye piyasası ve ilgili mevzuat çerçevesinde verilen diğer görevleri ve düzenlemelerin gerektirdiği işlemleri yapmak.

ç) İlgili mevzuata göre yetkilendirilmek kaydıyla, lisanslı depolar tarafından düzenlenen ürün senetlerinin kaydileştirilmesine, bunların ve bunlara bağlı hakların elektronik ortamda kayden izlenmesine ilişkin işlemleri yürütmek ve bunlara ilişkin platform oluşturmak.

(4) Kurul tarafından çıkarılan düzenlemeler çerçevesinde MKK, iş ve işlemleri ile ilgili olarak gerekli gördüğü hususlarda üyelerinden bilgi ve belge istemeye ve inceleme yapmaya yetkilidir. Üyeler, MKK'nın görev alanına giren hususlarda özel mevzuatında yer alan hükümlere dayanarak bilgi vermekten imtina edemezler.

(5) MKK ve üyeleri, kayıtların yanlış tutulmasından dolayı hak sahiplerinin uğrayacağı zararlardan kusurları oranında sorumludur.

(6) Kurul, MKK'nın gözetim ve denetim merciidir. Kurul, sermaye piyasası araçlarının kayden izlenmesi ile gerekli gördüğü diğer hususların yerine getirilmesini, her türlü bilgi ve belgenin yazılı ya da elektronik ortamda, talebi üzerine veya düzenli olarak gönderilmesini MKK ile bu kuruluşun üyelerinden isteyebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Kurumlar

Yatırımcıların tazmini

MADDE 81- (1) Kurul, yatırım kuruluşlarının sermaye piyasası faaliyetinden kaynaklanan nakit ödeme veya sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini yerine getiremediğinin veya kısa sürede yerine getiremeyeceğinin tespit edilmesi hâlinde yatırımcıların tazmin kararı alır. Bu karar, durumun tespitinden itibaren üç ay içinde alınır. Kurulun, bu Kanun kapsamındaki tedbir yetkileri saklıdır.

(2) Kurulca bankalar hakkında birinci fıkra uyarınca tazmin kararı verilebilmesi için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görüşü alınır. Bankacılık mevzuatı uyarınca mevduat veya katılım fonu olarak kabûl edilen nakit ödeme yükümlülüklerine, bu Kanunun yatırımcıların tazminine ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Yatırımcıları Tazmin Merkezi

MADDE 82- (1) Yatırımcıların bu Kanundaki şartlar çerçevesinde tazmini amacıyla kamu tüzel kişiliğini haiz, YTM kurulmuştur. YTM, Kurul tarafından çıkarılacak bir yönetmelik çerçevesinde Kurul tarafından idare ve temsil olunur. YTM tarafından yürütülecek iş ve işlemlerin Kurul personeli ve bu iş için istihdam edilecek personel tarafından yerine getirilmesi esastır. Buna ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

(2) Yatırım kuruluşlarının YTM'ye katılması zorunludur. Yatırım kuruluşlarının YTM'ye katılımlarına, bunların giriş aidatı, yıllık aidat ve ek aidat ödeme zorunluluklarına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. Bu yönetmelikte, aidat tutarının belirlenmesinde, kuruluşların tür ve risk durumlarına göre farklı esaslar da öngörülebilir.

(3) YTM tarafından gerekli görülmesi hâlinde, Kurulca hakkında yatırımcıları tazmin kararı verilen kuruluşun ödemelerinin durmasına ve tüm mal varlığı üzerinde sadece YTM tarafından tasarruf edilebilmesine karar verilebilir. Bu hüküm bankalar açısından, sermaye piyasası faaliyetlerinden kaynaklanan nakit ödeme ve sermaye piyasası aracı teslim yükümlülükleri açısından uygulanır.

(4) Yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinden kaynaklanan her türlü emanet ve alacaklar, hesap sahibinin yaptığı en son talep, işlem veya herhangi bir şekilde verdiği yazılı talimat tarihinden, yatırım fonu ve değişken sermayeli yatırım ortaklıkları için ise tasfiye tarihinden başlayarak on yıl içinde talep ve tahsil edilmemesi hâlinde YTM'ye gelir kaydedilir. Bununla ilgili usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(5) YTM'nin mal varlığı, amacı dışında kullanılamaz, teminat gösterilemez, kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerine ihtiyatî tedbir konulamaz.

(6) YTM'nin bu Kanun kapsamında yapacağı işlemler harçtan, düzenleyeceği kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır. YTM'nin bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri dolayısıyla 13/6/2006 tarihli 5520 sayılı Kurumlar Vergisi kanunu açısından iktisadî işletme oluşmuş sayılmaz.

Tazminin kapsamı

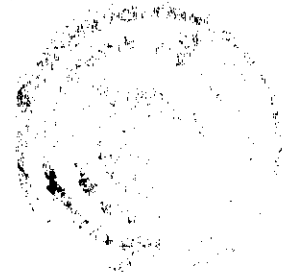
MADDE 83- (1) Tazminin kapsamını, yatırımcılara ait olan ve yatırım hizmeti ve faaliyeti veya yan hizmetler ile bağlantılı olarak yatırım kuruluşu tarafından yatırımcı adına saklanan veya yönetilen nakit ödeme veya sermaye piyasası araçlarının teslim yükümlülüklerinin yerine getirilmemesinden kaynaklanan talepler oluşturur.

(2) Yatırımcıları tazmin kararı verilen kuruluşların yatırımcıları, bu madde kapsamında tazmin talep etme hakkına sahiptir. Yatırımcıların yatırım danışmanlığı veya piyasadaki fiyat hareketlerinden kaynaklanan zararları tazmin kapsamında değildir.

(3) 105 inci ve 106 ncı maddelerde yer alan suçlardan veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçundan mahkûm olan yatırımcılara ait talepler, söz konusu eylemlerle ilgili alacaklarla sınırlı olmak üzere, tazmin kapsamı dışındadır. Söz konusu suçlardan dolayı hakkında suç duyurusunda bulunulan kişilere yapılacak ödemeler anılan suçlara ilişkin soruşturmanın başlamasından mahkeme kararının kesinleşmesine kadar durur.

(4) Aşağıda sayılan kişi ve kurumlar tazmin edilmez:

a) Yatırımcıları tazmin kararı verilen yatırım kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri, yöneticileri ve şahsen sorumlu ortakları, yüzde beş veya daha fazla paya sahip ortakları, denetim kurulu üyeleri veya ilgili yatırım kuruluşları ile aynı grup içinde yer alan diğer şirketlerde benzer konumda olan kişiler ile bu kişilerin eş ve ikinci dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile bu kişiler adına hareket eden üçüncü kişiler.

b) Yatırımcıları tazmin kararı verilen yatırım kuruluşları ile aynı grupta yer alan diğer şirketler.

c) Bu fıkranın (a) bendinde sayılan gerçek ve tüzel kişilerin yüzde yirmibeş veya daha fazla paya sahip olduğu şirketler.

ç) Yatırım kuruluşlarının malî sıkıntıya düşmesine neden olan veya finansal durumunun bozulmasına önemli etkileri olan olaylarda sorumluluğu bulunan veya bu olaylardan menfaat sağlayan kişiler.

(5) Hak sahibi her bir yatırımcıya ödenecek azamî tazmin tutarı yüzbin Türk Lirasıdır. Kurulun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından bu tutar değiştirilebilir. Bu sınır, hesap sayısı, türü ve para birimine bakılmaksızın, bir yatırımcının aynı kuruluştan olan taleplerinin tümünü kapsar. YTM tarafından ödenecek azamî tutarın üzerinde kalan tutarın başka bir yatırımcıya ödenmesi amacıyla devredilmiş olması hâlinde devralana YTM tarafından ödeme yapılmaz.

Tazmin süreci

MADDE 84- (1) Yatırımcılar tazmin taleplerini YTM'ye yazılı olarak yaparlar. Tazmin talebinde bulunma hakkı, tazmin kararının ilânından itibaren bir yıl sonra zamanaşımına uğrar.

(2) YTM, tazmine hak kazanan yatırımcıları mümkün olan en kısa sürede tazmin etmek üzere gerekli hazırlıkları yapmak ve hak sahiplerini ve tazmin tutarlarını belirledikten sonra üç ay içinde ödemeleri gerçekleştirmekle yükümlüdür. Zorunlu hâllerde bu süre, Kurulun onayıyla en fazla üç ay daha uzatılabilir.

(3) Yatırımcıların tazmin talepleri, yatırım kuruluşunca karşılanmayan nakit ödeme ve sermaye piyasası araçlarının iade yükümlülükleri üzerinden hesaplanır. Yatırımcılar adına saklanan sermaye piyasası araçları hak sahiplerine öncelikle dağıtılır. Bu sermaye piyasası araçları, bulundukları her bir hesap bazında ve özellikle yerine getirilmemiş takas yükümlülükleri için mahsup edilir. Tazmin tutarı, kanunî ve akdî şartlar uyarınca yatırım kuruluşunun mahsup ve benzeri talepleri de dikkate alınarak belirlenir. Yatırımcı alacaklarının hesaplanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

(4) Kurul, tazmin sürecinin tamamlanmasından sonra, YTM'nin bildirimi üzerine tazmin sürecini kapatma kararı verir. YTM, tazmin sürecinin sonuçlarını, yatırımcıları tazmin kararı alınanların tedricî tasfiyesinin veya iflasının istenmesinin yararlı olup olmayacağına ilişkin gerekçeli önerisiyle birlikte Kurula sunar. Tedricî tasfiye veya iflas kararı, tazmin sürecinin işleyişini engellemez. YTM, yatırımcıların haklarına, ödediği tazmin tutarı kadar halef olur.

(5) Yatırımcıları kısmen veya tamamen tazmin edilenlerin yeniden yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinde bulunabilmeleri için, mevzuatta aranan diğer şartlar saklı kalmak üzere, tazminden doğan ve YTM tarafından yapılan tüm ödeme ve giderlerini, anapara ve kanunî faizi de dâhil olmak üzere ödemeleri zorunludur.

(6) Bu Kanunun diğer maddelerinde düzenlenen hususlar saklı kalmak kaydıyla, tazmin kararının bildirimi ve ilânı, tazmin sürecinin işletilme usûlü, haklarında tazmin kararı alınan kuruluşların YTM'ye karşı olan yükümlülükleri, bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde uygulanacak yaptırımlar, yurtiçi ve yurtdışında bulunan şubelerdeki yatırımcılara sağlanacak korumaya ilişkin esaslar, haklarında tazmin kararı alınanların yatırımcıları bilgilendirme yükümlülükleri, YTM'nin hak ve yükümlülükleri, YTM varlığının değerlendirilmesine ilişkin hususlar, YTM'nin malî tablo, defter ve raporları ile diğer hususlara ilişkin usûl ve esaslar genel hükümler çerçevesinde Kurulca çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir.

Tedrici tasfiye

MADDE 85- (1) 81 inci madde uyarınca yatırımcıları tazmin kararı verilenler hakkında Kurul, bankalar hariç olmak üzere, tazmin sürecinin kapanmasına ilişkin kararı ile birlikte tedrici tasfiye kararı da verebilir. Bu durumda tedrici tasfiye işlemleri YTM tarafından yürütülür.

(2) Tedrici tasfiyenin amacı, tedrici tasfiyesine karar verilenlerin mal varlığını aynen veya nakde çevirmek suretiyle elde edilen bedeli tahsis ederek, 84 üncü maddede düzenlenmiş olan tazmin süreci kapsamında yatırımcıların tazmin edilmeyen bakiye alacakları ile YTM'nin yatırımcılara halef olmasından kaynaklanan alacaklarının ödenmesidir. Tedrici tasfiye karar ve işlemlerinde; 6102 sayılı Kanun, 2004 sayılı Kanun ve diğer mevzuatın tasfiye ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Tedrici tasfiyeye ilişkin usûl ve esaslar Kurulca hazırlanan bir yönetmelikle belirlenir.

(3) Kurulca haklarında tedrici tasfiye kararı verilenlerin kanunî organlarının görev ve yetkileri, tedrici tasfiye kararından tasfiye sonuçlanıncaya kadar, YTM tarafından yerine getirilir. Yapılan işlemlerden tescili gerekli olanlar, YTM'nin talebi üzerine harca tâbi olmaksızın tescil ve ilân olunur. Tedrici tasfiyenin sonuçlandığının ilân edildiği tarihte başkaca bir işleme gerek kalmaksızın, tedrici tasfiye kararı tarihinden önceki kanunî organları görev ve yetkilerini yeniden üstlenirler.

(4) Hakkında tedrici tasfiye kararı verilenlerin ödemeleri durur ve tüm mal varlığı üzerinde, sadece YTM tarafından tasarruf edilebilir. YTM, tedrici tasfiyeye tâbi ilgililerin aktif ve pasifini tespit eder. İlgililerin tedrici tasfiye kararının verilmesinden sonra vadesi gelen sözleşmelerinden doğan hak ve borçları da, vadeleri itibarıyla belirlenir. Mevzuat uyarınca verilmiş teminatlar da aktifin hesabında dikkate alınır. Tazmin ile tasfiye süreci arasındaki süreçte uygulanacak temerrüt faizi Kurulca belirlenir. Tedrici tasfiye kararı verilmesi hâlinde, bu tasfiyenin kapatılması kararına kadar iflas kararı verilemez. Tedrici tasfiye kararı verilenler hakkında 2004 sayılı Kanun ve 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında takip yapılmaz, evvelce başlamış takipler durur; bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez.

(5) YTM, tasfiye kapsamında yer alan gerçek hak sahiplerini ve bunların alacak ve borç tutarlarını tazmin sürecinde elde edilen bilgi ve belgelere dayanarak tespit eder. YTM'nin yatırımcılara halef olmasından kaynaklanan alacakları ile tasfiye giderleri de YTM alacağı olarak dikkate alınır. Haklarında tedrici tasfiye kararı verilenlerin aktiflerinden nakit olanlar doğrudan doğruya, olmayanlar ise paraya çevrilmek suretiyle, bu alacakların ödenmesinde kullanılır. Aktiflerden öncelikle müşteri alacakları ödenir. Müşteri alacaklarının tamamının karşılanamaması hâlinde garameten ödeme yapılır. Bu alacaklar tamamen karşılandıktan sonra artan kısımdan, öncelikle garameten kamu alacakları ve kalandan YTM'nin 84 üncü madde kapsamında yaptığı ödemeler ve tasfiye giderleri nedeniyle doğan alacağı ödenir. Bakiye, diğer alacaklılara tahsis edilir. Haklarında tedrici tasfiye kararı verilenlerin nakit dışındaki malvarlığının paraya çevrilmesine ve garamaten yapılacak ödeme usûl ve esaslarına ilişkin diğer hususlar Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(6) Haklarında tedrici tasfiye kararı verilenlerin yönettiği portföylerin yönetiminin, bir başka kuruluşa devrine Kurulca karar verilebilir.

(7) YTM, gecikmeksizin, tazmin kararı ile birlikte hakkında tedrici tasfiye kararı verilenlerin yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakları ile tüzel kişi ortaklarının sermayesinin yüzde beşinden fazlasına sahip gerçek kişi pay sahiplerinin kendilerine, eşlerine ve velayet altındaki çocuklarına ait taşınmaz mal ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır mal, hak ve alacaklarını ve menkul kıymetlerini ve her türlü kazanç ve gelirlerini; ayrıca, tedrici tasfiye kararının ilânından önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz mal, haczi caiz taşınır mal, hak, alacak ve menkul değerleri gösterir birer mal beyannamesi vermelerini ister. Bu fıkra

hükümlerine göre istenen mal beyannamesinin en geç yedi gün içinde YTM'ye verilmesi zorunludur. YTM, yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının malvarlıkları üzerine teminat aranmaksızın ihtiyatî tedbir, ihtiyatî haciz kararları ile ilgililerin yurt dışına çıkış yasağı dâhil olmak üzere alacaklıların menfaati için zorunlu olan her türlü muhafaza tedbirinin alınmasını ilgili mahkemeden istemeye yetkilidir. Bu mal beyanının hüküm ve sonuçları hakkında 2004 sayılı Kanunun ilgili hükümleri geçerlidir. Bu fıkra hükümleri çerçevesinde alınan tedbir ve haciz kararlarından itibaren altı ay içinde dava açılmaması veya icra veya iflas takibinde bulunulmaması hâlinde bu kararlar kendiliğinden ortadan kalkar.

(8) Kurul, YTM'nin başvurusu üzerine tedarî tasfiyenin kapatılmasına karar verir. Haklarında tedarî tasfiye kararı verilenlerin aktiflerinin, tasfiyenin amacı kapsamındaki hak sahiplerinin alacaklarını, tazmin kapsamında yapılan ödemeleri ve tasfiye giderlerini karşılamaya yetmediğinin tespiti hâlinde, YTM, Kurulun uygun görüşüyle ilgililerin iflasını da isteyebilir.

(9) Tedarî tasfiye sırasındaki görevlerinin ifası sebebiyle YTM kanunî temsilci, yönetici ve personeli aleyhine açılan ve açılacak her türlü tazminat ve alacak davaları YTM aleyhine açılır. YTM personeli hakkında açılacak ceza davalarında ise 132 nci madde hükmü uygulanır. YTM personeli tedarî tasfiye işlemleri sırasında tedarî tasfiyesini yürüttükleri şirketlerin doğmuş ve doğacak kamu borçlarından, sosyal güvenlik kurumlarına olan borçlarından ve diğer malî yükümlülüklerinden sorumlu tutulamaz. YTM personelinin tedarî tasfiyesine karar verilen sermaye piyasası kurumlarının sermayesini kaybetmesinden ve/veya borca batık olmasından dolayı mahkemeye bildirimde bulunma yükümlülükleri yoktur. Bildirimde bulunmamaktan dolayı bu şahıslar hakkında 2004 sayılı Kanunun 179 uncu, 277 nci ve devamı maddeleri ile 345/a maddeleri hükümleri uygulanmaz; haklarında 6102 sayılı Kanunun 341 inci maddesi uyarınca şahsî sorumluluk davası açılamaz. YTM'nin, ağır ihmâlî veya kastı bulunan personeline rücu hakkı saklıdır.

(10) YTM'nin, hakkında tedarî tasfiye kararı verilenler nedeniyle sahip olduğu dava hakkı genel zamanaşımı süresine tâbidir. 2004 sayılı Kanunun 278 inci, 279 uncu ve 280 inci maddelerinde belirtilen hâllerin varlığı hâlinde, aciz vesikası ibrazına gerek olmaksızın YTM tarafından iptal davası açılabilir. YTM, bu maddeden kaynaklanan görevlerinin ifası sırasında her türlü teminattan muaf olarak ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz istemeye yetkilidir.

Veri depolama kuruluşları

MADDE 86- (1) Sistemik riskin gözetimi ve finansal istikrarın korunması amacıyla, Kurul, sermaye piyasasında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak, bu işlemleri gerçekleştirenlerden, bu işlemlere ilişkin bilgilerin, belirleyeceği şekil ve içerikte, doğrudan kendisine veya yetkilendireceği bir veri depolama kuruluşuna bildirilmesini isteyebilir. Bu madde kapsamında, bildirim yapmakla yükümlü olanlar, özel mevzuatındaki gizlilik ve sır saklama yükümlülüklerini ileri sürerek talep edilen bilgileri vermekten imtina edemez.

(2) Bildirimin Kurul tarafından yetkilendirilen bir veri depolama kuruluşuna yapılması durumunda, ilgili veri depolama kuruluşunun yükümlülüğü, bilgilerin hangi şekil ve ortamda tutulacağı ile bu madde kapsamındaki görevlerine yönelik faaliyet usûl ve esasları Kurulca yapılacak düzenleme ile belirlenir.

(3) Veri depolama kuruluşları nezdindeki bilgilerin kamu tüzel kişileri dâhil üçüncü kişiler ile paylaşımı Kurulun onayına tâbidir. Bu fıkranın uygulanmasında kişisel verilerin kullanılmasına ilişkin mevzuata riayet edilir.

(4) Kurul, veri depolamada etkinliğin artırılması amacıyla, Türkiye'de finansal işlem gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişilerin, Kurulca belirlenecek bir kurumdan tanımlayıcı bir kod veya numara almalarını zorunlu tutabilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca düzenlenir.

BEŞİNCİ KISIM
Sermaye Piyasalarında Denetim ve Tedbirler

BİRİNCİ BÖLÜM
Denetim, Arama ve El Koyma

Denetim faaliyeti ve denetim yetkilileri

MADDE 87- (1) Bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin denetimine meslek personeli yetkilidir. Bu yetki, Kurul Başkanı tarafından görevlendirilen meslek personeli tarafından kullanılır.

(2) Kurul, denetim faaliyetlerine ilişkin önemlilik ve öncelik ilkeleri ile risk değerlendirmelerinde dikkate alınacak ölçütleri ve uygulama esaslarını belirler. Denetim faaliyeti, önemlilik ve öncelik ilkeleri ile risk değerlendirmeleri kapsamında Kurul Başkanı tarafından oluşturulacak program uyarınca yürütülür. Kurul Başkanı, oluşturulan program dışında incelenmesini gerekli gördüğü hususlarda program dışı denetim yaptırabilir.

Denetim faaliyetinin icrası

MADDE 88- (1) Denetim, bu Kanun kapsamındaki tüm kurum ve kuruluş ile ilgili diğer gerçek ve tüzel kişilerin bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili faaliyet ve işlemlerini kapsar. Denetimle görevlendirilen personel, ilgili gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili görecekları bilgi ve belgeleri istemeye, bunların vergi ile ilgili kayıtları dâhil olmak üzere tüm defter ve belgeleri ile elektronik ortamda tutulanlar dâhil tüm kayıtlar ve sair bilgi ihtiva eden vasıtaları, bilgi sistemlerini incelemeye, bunlara erişimin sağlanmasını istemeye ve bunların örneklerini almaya, işlem ve hesaplarını denetlemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya, gerekli tutanakları düzenlemeye yetkilidir.

(2) İlgililer, denetim ile görevlendirilenlerin birinci fıkrada sayılan isteklerini yerine getirmekle ve tutanakları imzalamakla yükümlüdürler. İmzadan imtina edilmesi hâlinde bunun sebepleri tutanakta açıkça belirtilir.

(3) Kurul Başkanının talepte bulunması ve sulh ceza hâkiminin kararı üzerine gerekli yerlerde kolluk yardımı ile arama yapılabilir. Aramada bulunan ve incelenmesine lüzum görülen defterler ve belgeler ayrıntılı bir tutanakla tespit olunur ve yerinde incelemenin mümkün olmadığı hâllerde, muhafaza altına alınarak inceleme yapanın çalıştığı yere sevk edilir.

Gizlilik ve sır saklama

MADDE 89- (1) 88 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları çerçevesinde kendilerinden bilgi istenilen gerçek ve tüzel kişiler, bu Kanun ve özel kanunlardaki gizlilik ve sır saklama hükümlerini ileri sürerek bilgi vermekten imtina edemezler.

(2) İncelemeye konu olan kişiler ile olay ve konu hakkında bilgi ve belge talep edilen kamu kurumları dâhil gerçek ve tüzel kişilerin, incelemenin varlığını ve niteliğini sır olarak saklamaları zorunludur.

İKİNCİ BÖLÜM

Tedbirler

Kanuna aykırı ihraçlarda

MADDE 90- (1) Bu Kanuna aykırı şekilde sermaye piyasası aracı ihraç ettiği veya buna teşebbüs ettiği tespit edilenler hakkında, her türlü hukukî ve cezaî sorumluluk saklı kalmak kaydıyla, Kurul, her türlü harç ve teminattan muaf olarak gerekli tüm tedbirleri almaya, satılan kısmın karşılığı ve satışı yapılacak sermaye piyasası aracı için her türlü harç ve teminattan muaf olarak ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz istemeye yetkilidir.

(2) Kurul, Kanuna aykırı ihracın doğurduğu sonuçların ortadan kaldırılması ve nakit ve diğer varlıkların hak sahiplerine iadesi için tespit tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili ihracı yapan kişiye yazılı ihbarda bulunur. Muhatap, ihbar tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde para topladığı gerçek ve tüzel kişilere ve toplanan tutara ilişkin ayrıntılı bilgileri Kurulca belirlenecek vasıtalarla ilân eder ve Kurula iletir. Bu ilânı takip eden üç ay içinde kendisinden para toplanan gerçek ve tüzel kişiler ortaklığın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesine itiraz edebilir. Söz konusu listenin kesinleşmesi üzerine, ilgili ihracı gerçekleştiren kişi tarafından hak sahiplerine iade yapılır. Bu iade işlemi tamamlanmadan birinci fıkra uyarınca konulan ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kaldırılamaz.

(3) Kurulca yapılan yazılı ihbar tarihinden itibaren bir yıl içinde bu Kanuna aykırı ihracın doğurduğu sonuçlar tamamen ortadan kaldırılmazsa, Kurul, nakit ve diğer varlıkların hak sahiplerine iadesi veya ortaklığın tasfiyesi için dava açmaya yetkilidir.

(4) Kendilerinden para toplanan kişilerin genel hükümlerden kaynaklanan hakları saklıdır.

İhraççıların hukuka aykırı işlemleri ile sermayeyi veya malvarlığını azaltıcı işlemlerinde

MADDE 91- (1) Bu Kanuna tâbi ihraççıların, kanuna, sermaye piyasası mevzuatına, esas sözleşme ve fon içtüzüğü hükümlerine veya işletme maksat ve mevzuuna aykırı görülen durum ve işlemleri sebebiyle sermayenin veya malvarlığının azalmasına veya kaybına yol açtığı Kurulca tespit edilmesi hâlinde, Kurul;

a) 6102 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla ilgililerden aykırılıkların giderilmesi için tedbir almasını ve öngörülen işlemleri yapmasını istemeye ve gerektiğinde durumu ilgili mercilere intikal ettirmeye,

b) Bu durum ve işlemlerin hukuka aykırılığının Kurulca tespiti tarihinden itibaren üç ay ve her hâlde durum ve işlemin vukuu tarihinden itibaren üç yıl içinde iptal davası ve beş yıl içinde butlan veya yokluğun tespiti davası açmaya,

c) Bu durum ve işlemlerin mevcudiyetinin ilk derece mahkeme kararı ile tespit edilmesi veya bu karar beklenmeksizin Kurulun talebi üzerine mahkeme tarafından karar verilmesi hâlinde bu işlemlerde sorumluluğu bulunanların imza yetkilerini kaldırmaya, ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunulması hâlinde, yargılama sonuçlanıncaya kadar ilgilileri görevden almaya ve yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar görevden alınan yönetim kurulu üyelerinin yerine yenilerini atamaya yetkilidir.

(2) Halka açık bankalar hakkında bu maddeye göre işlem tesis edilmeden önce Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görüşü alınır.

Kayıtlı sermaye sistemini benimseyen ortaklıklarda

MADDE 92- (1) Kurul, 18 inci maddedeki esaslar çerçevesinde alınan yönetim kurulu kararları aleyhine, bu kararların kamuya duyurulduğu tarihten itibaren otuz gün içinde ortaklık merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açmaya ve teminatsız olarak bu kararların icrasının geri bırakılmasını istemeye yetkilidir.

Örtülü kazanç aktarımında

MADDE 93- (1) Kurul, 21 inci maddede belirtilen işlemlerde bulundukları tespit edilen halka açık ortaklıklar, kolektif yatırım kuruluşları ve bunların bağlı ortaklıkları ile iştiraklerinden denetleme sonuçlarının Kurul tarafından belirlenecek usûl ve esaslar dâhilinde ortaklara duyurulmasını istemeye, Kurulca belirlenen tutarın tayin edilen süre içinde iadesi için dava açmaya yetkilidir.

(2) 91 inci maddenin birinci fıkrası bu madde bakımından da uygulanır.

Genel kurul toplantılarında

MADDE 94- (1) Kurul, gerekli gördüğü hâllerde, halka açık ortaklıkların genel kurullarına, oy hakkı bulunmaksızın gözlemciler gönderebilir.

Sermaye piyasası kurumlarının hukuka aykırı faaliyet veya işlemlerinde

MADDE 95- (1) Kurul, sermaye piyasası kurumlarının mevzuat, Kurulca belirlenen standartlar, esas sözleşme ve fon içtüzüğü hükümlerine aykırı faaliyetlerinin tespit edilmesi hâlinde; ilgililerden aykırılıkların Kurulca belirlenen bir sürede giderilmesini ve kanuna, işletme amaç ve ilkelerine uygunluğun sağlanmasını istemeye ya da doğrudan bu kurumların faaliyetlerinin kapsamını sınırlandırmaya veya geçici olarak durdurmaya, tamamen veya belirli sermaye piyasası faaliyetleri itibarıyla yetkilerini iptal etmeye ya da öngöreceği diğer her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

(2) Kurul, hukuka aykırı faaliyet veya işlemlerde sorumluluğu tespit edilen yöneticilerin ve çalışanların sahip oldukları lisansları geçici veya sürekli olarak iptal etmeye, haklarında suç duyurusunda bulunulması kararından itibaren yargılama sonuçlanıncaya kadar imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya, hukuka aykırılıkta veya gerçekleştirilen işlemlerde sorumluluğu mahkeme kararıyla tespit edilen yönetim kurulu üyelerini görevden almaya ve yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar yerlerine yenilerini atamaya yetkilidir. Banka yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması yönünde işlem tesis edilmeden önce Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görüşü alınır.

Malî durumun bozulması hâlinde

MADDE 96- (1) Kurul, sermaye piyasası kurumlarının sermaye yeterliliği yükümlülüklerini sağlayamadığı, sermaye piyasası faaliyetlerinden kaynaklanan nakit ödeme ve finansal araç teslim yükümlülüklerini yerine getiremediği veya kısa sürede yerine getiremeyeceği ya da bunlardan bağımsız olarak malî yapılarının ciddi surette zayıflamakta olduğu ya da malî durumunun taahhütlerini karşılayamayacak kadar zayıflamış olduğunun tespiti hâlinde, üç ayı geçmemek üzere verilecek uygun süre içerisinde malî yapılarının güçlendirilmesini istemeye ya da herhangi bir süre vermeksizin doğrudan bu kurumların faaliyetlerini geçici olarak durdurmaya; tamamen veya belirli sermaye piyasası faaliyetleri itibarıyla yetkilerini kaldırmaya; yatırımcıları tazmin kararı vermeye; sorumluluğu tespit edilen yöneticilerin ve çalışanların sahip oldukları lisansları geçici veya sürekli olarak iptal etmeye, imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya ve gerektiğinde yönetim kurulunun üyelerini görevden almaya ve yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar yerlerine yenilerini atamaya; bu kurumların tedricî tasfiyelerine karar vermeye ve tasfiyenin bitmesini takiben gerektiğinde veya tedricî tasfiyeye gitmeksizin doğrudan iflaslarını istemeye veya gerekli gördüğü diğer tedbirleri almaya yetkilidir.

(2) Yetkileri sürekli olarak kaldırılan sermaye piyasası kurumlarının malvarlıkları, yetkinin kaldırılmasına ilişkin Kurul kararının alındığı tarihten itibaren tedricî tasfiye işlemlerinin tamamlandığı ilân edilinceye; tedricî tasfiyeyi takiben veya doğrudan iflas talebinde bulunulması hâlinde, iflas talebinin mahkemece esastan karara bağlanmasına kadar, Kurul ve tedricî tasfiye çerçevesinde YTM tarafından yapılacak işlemler hariç, devredilemez,

rehnedilemez, teminat gösterilemez, tedbir konulamaz, haczedilemez. Bunlar hakkında yapılmış olan tüm hacizler ve uygulanmış tüm ihtiyatî tedbirler düşer ve tüm icra ve iflas takipleri kendiliğinden durur bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez. İflas kararı alınması hâlinde, YTM'nin yapmış olduğu ödemelerden doğan alacakları Devletin ve sosyal güvenlik kuruluşlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklarından sonra gelmek üzere, imtiyazlı alacak olarak öncelikle tahsil olunur. Bu alacaklar masanın nakit durumuna göre 2004 sayılı Kanunun 232 nci maddesinde gösterilen sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin ödenir. 5411 sayılı Kanuna tâbi kurumların tasfiyesinde, YTM'nin alacakları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun alacaklarından sonra gelir.

(3) Birinci fıkra uyarınca faaliyetleri geçici olarak durdurulan sermaye piyasası kurumlarının malvarlıkları da geçici durdurma kararı verildiği tarihten, tekrar faaliyete geçme izni verildiği tarihe kadar, Kurul tarafından yapılacak işlemler hariç, devredilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, tedbir konulamaz, haczedilemez, bu kurumlar hakkında yapılmış olan tüm hacizler ve uygulanmış tüm ihtiyatî tedbirler ve tüm icra ve iflas takipleri kendiliğinden durur. Bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez. Kurul tarafından faaliyetlerinin devamına karar verilen sermaye piyasası kurumları hakkında, faaliyetlerin durdurulması öncesinde mevcut olup, bu fıkranın birinci cümlesi kapsamında duran tüm işlemlere kaldıkları yerden devam olunur.

(4) Bu Kanun uyarınca faaliyetleri Kurulca veya kendi talepleri doğrultusunda geçici olarak durdurulan sermaye piyasası kurumlarının geçici kapalılık süresi iki yılı geçemez.

(5) Sermaye piyasası mevzuatına aykırılığın giderilmesi veya sermaye piyasası faaliyetinin yürütülmesine yönelik tedbirler hariç olmak üzere, bankalar hakkında birinci fıkrada belirlenen tedbirlerin uygulanmasına Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca karar verilir. Söz konusu tedbirlerin, 5411 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uyarınca yönetim veya denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalar hakkında uygulanmasına ise Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından karar verilir.

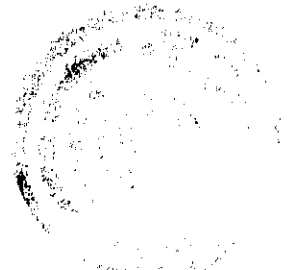
Tedricî tasfiye ve iflas durumlarında

MADDE 97- (1) Kurul, sermaye piyasası kurumlarının iflası veya 85 inci madde uyarınca tedricî tasfiyeye girmesi durumlarında, 96 ncı madde uyarınca sorumlulukları tespit edilmiş bulunmak kaydıyla; doğrudan veya dolaylı yüzde onundan fazla paya sahip ortaklarının, görevden ayrılmış olan veya görevde bulunan, yönetim kurulu üyelerinin ve imzaya yetkili yöneticilerinin, portföy yönetim şirketi yöneticilerinin ve konut finansmanı fonları ile varlık finansmanı fonlarının fon kurulu üyelerinin şahsen iflaslarını istemeye yetkilidir.

İzinsiz sermaye piyasası faaliyetinde

MADDE 98- (1) Kurul, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin durdurulması için gerekli her türlü tedbiri almaya, her türlü hukukî ve cezaî sorumluluk saklı kalmak kaydıyla, izinsiz sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin doğurduğu sonuçların iptali ve nakit ya da sermaye piyasası araçlarının hak sahiplerine iadesi için tespit tarihlerinden itibaren bir yıl ve her hâlde vukuu tarihlerinden itibaren beş yıl içinde dava açmaya yetkilidir.

(2) İzinsiz sermaye piyasası faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişiler ile Kurulca bu konuda sorumluluğu tespit edilen ortak ve yöneticiler hakkında, söz konusu faaliyetlerden doğan zararın kesinleşmiş olması şartı aranmaksızın, 95 inci maddenin ikinci fıkrası kıyasen uygulanır.

(3) İzinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin, internet aracılığı ile yürütüldüğü tespit edildiğinde; içerik ve yer sağlayıcılarının yurtiçinde olması hâlinde, erişimin engellenmesine ilgili mevzuat uyarınca Kurul tarafından yapılan başvuru üzerine mahkemelerce karar verilir. İçerik ve yer sağlayıcılarının yurtdışında bulunması hâlinde, Kurulun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu erişimi engeller.

Kanuna aykırı ilân reklam ve açıklamalarda

MADDE 99- (1) Sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunduğu, yetki belgeleri iptal olunduğu, faaliyetleri durdurulduğu veya merkez dışı örgütleri kapatıldığı hâlde ticaret unvanlarında, ilân ve reklamlarında, sermaye piyasasında faaliyette bulundukları intibahı uyandıracak kelime veya ibare kullanıldığının tespiti hâlinde, sorumlular hakkında cezaî kovuşturma yapılmakla birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, sorumluların ilgili mevzuat uyarınca ilân ve reklamları durdurulabilir, kanuna aykırı belgeleriyle, ilân ve reklamları toplatılabilir ve Kurulun talebi üzerine ilgili yer en büyük mülkî amirince bunların işyerleri geçici olarak kapatılabilir.

(2) Kurul, 7 nci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı olduğu tespit edilen ilân, reklam ve açıklamaların durdurulmasını ve kaldırılmasını isteyebilir.

Bilgi suiistimali ve piyasa dolandırıcılığı incelemelerinde

MADDE 100- (1) Kurul, 105 inci ve 106 ncı maddelerde sayılan fiilleri işlediğine dair makûl şüphe bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri ile ilgili sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak;

- a) Borsalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapılmasının yasaklanması,
 - b) Takas yöntemlerinin değiştirilmesi,
 - c) Kredili alım, açığa satış, ödünç alma ve verme işlemlerine ilişkin sınırlamalar getirilmesi,
 - ç) Teminat yükümlülüğü getirilmesi veya yükümlülüğünün değiştirilmesi,
 - d) Farklı pazar veya piyasalarda işlem görmesi veya farklı işlem esaslarının belirlenmesi,
 - e) Piyasa verilerinin dağıtım kapsamının sınırlandırılması,
 - f) İşlem veya pozisyon limiti getirilmesi,
- dâhil piyasanın etkin ve sağlıklı işleyişini teminen gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(2) Kurul, 22 nci madde uyarınca kendi paylarını satın almak üzere bir programın uygulamaya konulması hâlinde, ilgili halka açık ortaklıkların yönetim, denetim veya sermaye bakımından doğrudan veya dolaylı olarak ilişkide bulundukları gerçek veya tüzel kişiler ile diğer ilgili kişilerin söz konusu halka açık ortaklığın paylarında işlem yapmasına sınırlama getirebilir.

Bildirim yükümlülüğü

MADDE 101- (1) Bir işlemin 105 inci ve 106 ncı maddelerde sayılan suçları teşkil ettiğine dair herhangi bir bilgi veya şüpheli gerektirecek bir hususun bulunması hâlinde, yatırım kuruluşları ile Kurulca belirlenecek sermaye piyasası kurumları bu durumu Kurula veya Kurulca belirlenecek diğer kurum ve kuruluşlara bildirmekle yükümlüdürler. Kurul, bildirim yükümlülüğünün usûl ve esaslarını belirler.

(2) Kurula bildirimde bulunanlar, özel kanunlarda hüküm bulunsa dahi, bu madde çerçevesinde yapılan bildirimler ve bildirimde bulunulanlar hakkında, mahkeme dışında, işleme taraf olanlar dâhil, üçüncü kişiler ile kurum ve kuruluşlara bilgi veremez.

ALTINCI KISIM
İdari Para Cezası Gerektiren Fiiller ve Sermaye Piyasası Suçları

BİRİNCİ BÖLÜM
İdari Para Cezası Gerektiren Fiiller

Genel esaslar

MADDE 102- (1) Bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket eden kişilere Kurul tarafından yirmibin Türk Lirasından ikiyüzellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ancak, yükümlülüğe aykırılık dolayısıyla menfaat temin edilmiş olması hâlinde verilecek idarî para cezasının miktarı bu menfaatin iki katından az olamaz.

(2) Birinci fıkradaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden kişinin bir özel hukuk tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi olması hâlinde, ayrıca tüzel kişi hakkında da birinci fıkra hükmüne göre idarî para cezası verilir. Aykırılığın, temsilcisi olunan veya adına hareket edilen tüzel kişinin zararına bir sonuç doğurması hâlinde, tüzel kişiye idarî para cezası verilmez.

(3) 26 ncı madde uyarınca ve gerekirse Kurulca verilebilecek ek süre zarfında pay alım teklifi zorunluluğunu yerine getirmeyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında, Kurul tarafından pay alım teklifine konu payların toplam bedeline kadar idarî para cezası verilir.

(4) 105 inci maddede belirtilen nitelikte bir bilginin varlığı aranmaksızın, Kurulca izin verilen hâller hariç olmak üzere ve Kurulca belirlenen zaman dilimi içinde ilgili sermaye piyasası araçlarının alım satımından kazanç elde eden ihraççıların yönetim kurulu üyeleri ve yöneticileri elde ettikleri net kazancı ihraççıya vermekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü otuz gün içinde yerine getirmeyenler hakkında Kurul tarafından elde ettikleri menfaatin iki katı idarî para cezası verilir.

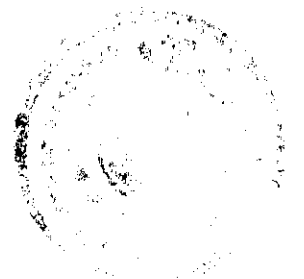
(5) 75 inci maddenin altıncı fıkrasındaki yükümlülüğe uymayan üyelere, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği tarafından beşbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

(6) Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları ile bunların iştirak ve bağlı ortaklıklarının, esas sözleşmeleri veya içtüzükleri çerçevesinde basiretli ve dürüst bir tacir olarak veya piyasa teamülleri uyarınca kârlarını ya da malvarlıklarını korumak veya artırmak için yapmaları beklenen faaliyetleri yapmamaları yoluyla ilişkili oldukları gerçek veya tüzel kişilerin kârlarının ya da malvarlıklarının artmasının sağlanması hâlinde ilgili tüzel kişiye Kurul tarafından yirmibin Türk Lirasından ikiyüzellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ancak, verilecek idarî para cezasının miktarı elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.

(7) Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Piyasa bozucu eylemler

MADDE 103- (1) Makûl bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylem ve işlemler, bir suç oluşturmadığı takdirde, piyasa bozucu nitelikte eylem sayılır. Kurulca belirlenen piyasa bozucu eylemleri gerçekleştiren kişilere Kurul tarafından yirmibin Türk Lirasından beşyüzbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Ancak, bu suretle menfaat temin edilmiş olması hâlinde verilecek idarî para cezasının miktarı bu menfaatin iki katından az olamaz.

İdari para cezalarının uygulanması

MADDE 104- (1) İdari para cezalarının uygulanmasından önce ilgilinin savunması alınır. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde savunma verilmemesi hâlinde, ilgilinin savunma hakkından feragat ettiği kabul edilir.

(2) Bu Kanunda tanımlanan kabahatlerden birinin idarî yaptırım kararı verilinceye kadar birden çok işlenmesi hâlinde, ilgili gerçek veya tüzel kişiye bir idarî para cezası verilir ve ilgili hükme göre verilecek ceza iki kat artırılır. Ancak, bu kabahatin işlenmesi suretiyle bir menfaat temin edilmesi veya zarara sebebiyet verilmesi hâlinde verilecek idarî para cezasının miktarı bu menfaat veya zararın üç katından az olamaz.

(3) Tahsil edilen idarî para cezalarının yüzde ellisi genel bütçeye gelir kaydedilir, yüzde ellisi gelir kaydedilmek üzere YTM'ye aktarılır.

(4) Bu Kanun uyarınca verilen idarî para cezası kararlarına karşı idarî yargı yoluna başvurulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Sermaye Piyasası Suçları

Bilgi suiistimali

MADDE 105- (1) Doğrudan ya da dolaylı olarak sermaye piyasası araçları ya da ihraççılar hakkında, ilgili sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikteki ve henüz kamuya duyurulmamış bilgilere dayalı olarak ilgili sermaye piyasası araçları için alım ya da satım emri veren veya verdiği emri değiştiren veya iptal eden ve bu suretle kendisine veya bir başkasına menfaat temin eden;

- a) İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarının yöneticileri,
 - b) İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarında pay sahibi olmaları nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler,
 - c) İş, meslek ve görevlerinin icrası nedeniyle bu bilgilere sahip olan kişiler,
 - ç) Bu bilgileri suç işlemek suretiyle elde eden kişiler,
- iki yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, bu suçtan dolayı adli para cezasına hükmedilmesi hâlinde, verilecek ceza elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.

Piyasa dolandırıcılığı

MADDE 106- (1) Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına, fiyat değişimlerine, arz ve taleplerine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandırmak amacıyla alım veya satım yapanlar, emir verenler, emir iptal edenler, emir değiştirenler veya hesap hareketleri gerçekleştirenler iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak bu suçtan dolayı verilecek olan adli para cezasının miktarı, suçun işlenmesi ile elde edilen menfaatten az olamaz.

(2) Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi veren, söylenti çıkaran, haber veren, yorum yapan veya rapor hazırlayan ya da bunları yayanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

(3) Birinci fıkrada tanımlanan suçu işleyen kişi pişmanlık göstererek, beşyüzbin Türk Lirasından az olmamak üzere, elde ettiği veya elde edilmesine sebep olduğu menfaatin iki katı miktarı kadar parayı, Hazineye;

a) Henüz soruşturma başlamadan önce ödediği takdirde, hakkında cezaya hükmolunmaz.

b) Soruşturma evresinde ödediği takdirde, verilecek ceza yarısı oranında indirilir.

c) Kovuşturma evresinde hüküm verilinceye kadar ödediği takdirde, verilecek ceza üçte biri oranında indirilir.

Bilgi suiistimali ve piyasa dolandırıcılığı sayılmayan hâller

MADDE 107- (1) Aşağıdaki hâller bilgi suiistimali veya piyasa dolandırıcılığı sayılmaz:

a) TCMB veya ilgili kamu kurumları ya da bu kurumlar tarafından verilen yetkiye dayalı olarak hareket eden kişiler tarafından para, döviz kuru veya kamu borç yönetim politikalarının uygulanması amacıyla işlem yapılması.

b) Kurul düzenlemelerine göre uygulanan geri alım programları, çalışanlara pay edindirme programları ya da ihraççı veya bağlı ortaklığının çalışanlarına yönelik diğer pay tahsis edilmesi.

c) Kurulun bu Kanun kapsamındaki fiyat istikrarını sağlayıcı işlemlere ve piyasa yapıcılığına ilişkin düzenlemelerine uygun olarak icra edilmeleri kaydıyla, münhasıran bu araçların piyasa fiyatının önceden belirlenmiş bir süre için desteklenmesi amacıyla sermaye piyasası araçlarının alım veya satımının yapılması yahut emir verilmesi veya emir iptal edilmesi.

Usûlsüz halka arz ve izinsiz sermaye piyasası faaliyeti

MADDE 108- (1) Onaylı izahname yayımlama yükümlülüğünü yerine getirmeksizin sermaye piyasası araçlarını halka arz edenler ya da onaylı ihraç belgesi olmaksızın sermaye piyasası araçlarını satanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

(2) Sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Bu kişiler, bu suçun icrası kapsamında aynı zamanda birinci fıkrada tanımlanan suçu da işledikleri takdirde, sadece bu fıkrada tanımlanan suçtan dolayı cezaya hükmedilir ve ceza yarı oranında artırılır.

Güveni kötüye kullanma ve sahtecilik

MADDE 109- (1) Aşağıdaki fiiller güveni kötüye kullanma suçunun nitelikli hâlini oluşturur; ancak bu durumda Türk Ceza Kanununun 155 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre hükmolunacak ceza üç yıldan az olamaz:

a) Yatırım kuruluşuna, 58 inci madde kapsamındaki fon kuruluna ve 59 uncu madde kapsamındaki teminat sorumlularına; sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veya her ne nam altında olursa olsun, kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçları, nakit ve diğer her türlü kıymeti kendisinin veya başkasının menfaatine satmak, kullanmak, rehnetmek, gizlemek veya inkâr etmek.

b) Yönetim, denetim veya sermaye bakımından dolaylı veya dolaysız olarak ilişkili bulunduğu diğer bir teşebbüs veya şahısla emsallerine göre bariz şekilde farklı fiyat, ücret ve bedel uygulamak gibi örtülü işlemlerde bulunarak halka açık ortaklıkların kârını veya malvarlığını azaltmak.

c) Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları ile bunların iştirak ve bağlı ortaklıklarının, yönetim, denetim veya sermaye bakımından doğrudan veya dolaylı olarak ilişkide bulundukları gerçek veya tüzel kişiler ile emsallerine uygunluk, piyasa teamülleri, ticarî hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine aykırı olarak farklı fiyat, ücret, bedel, şartlar içeren anlaşmalar veya ticarî uygulamalar yapmak veya işlem hacmi üretmek gibi işlemlerde bulunarak kârlarını veya malvarlıklarını azaltmak veya kârlarının veya malvarlıklarının artmasını engellemek.

(2) Yatırım kuruluşu, 58 inci madde kapsamındaki fon kurulu ve 59 uncu madde kapsamındaki teminat sorumluları bünyesinde tutulan kayıtları bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan kişiler, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak 5237 sayılı Kanunun belgede sahtecilik suçuna

ilişkin hükümlerinden mahkûmiyete bağlanan kanunî sonuçlar, bu suçtan mahkûm olanlar hakkında da uygulanır.

(3) Birinci fıkranın (b) ve (c) bentleri kapsamına giren güveni kötüye kullanma suçunu işleyen kişinin, etkin pişmanlık göstererek 21 inci maddenin dördüncü fıkrasında yer alan ödemenin yanı sıra bunun iki katı parayı Hazineye;

a) Henüz soruşturma başlamadan önce ödediği takdirde, hakkında cezaya hükmolunmaz,

b) Soruşturma evresinde ödediği takdirde, verilecek ceza yarısı oranında indirilir,

c) Kovuşturma evresinde hüküm verinceye kadar ödediği takdirde, verilecek ceza üçte biri oranında indirilir.

Bilgi ve belge vermeme, denetimin engellenmesi

MADDE 110- (1) Kurul veya bu Kanuna göre görevlendirilenler tarafından istenen bilgi, belge ve elektronik ortamda tutulanlar dâhil kayıtları hiç veya istenen şekliyle vermeyen kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kurul veya bu Kanuna göre görevlendirilen kişilerin görevlerini yapmalarını engelleyen kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu engelleme sırasında görevli kişilere karşı cebir veya tehdit kullanılmış olması hâlinde ayrıca 5237 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre cezaya hükmolunur.

Yasal defterlerde, muhasebe kayıtlarında ve finansal tablo ve raporlarda usûlsüzlük

MADDE 111- (1) Kasıtlı olarak;

a) Kanunen tutmakla yükümlü oldukları defter ve kayıtları usûlüne uygun tutmayanlar,

b) Saklamakla yükümlü oldukları defter ve belgeleri kanunî süresince saklamayanlar, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılırlar.

(2) Kasıtlı olarak;

a) Finansal tablo ve raporları gerçeği yansıtmayan şekilde düzenleyenler,

b) Gerçeğe aykırı hesap açanlar,

c) Kayıtlarda her türlü muhasebe hilesi yapanlar,

ç) Yanlış veya yanıltıcı bağımsız denetim ve değerlendirme raporu düzenleyenler ile düzenlenmesini sağlayan ihraççıların sorumlu yönetim kurulu üyeleri veya sorumlu yöneticileri,

5237 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre cezalandırılır. Ancak, özel belgede sahtecilik suçundan dolayı cezaya hükmedebilmek için, sahte belgenin kullanılmış olması şartı aranmaz.

(3) Yatırım kuruluşları ile bu Kanunun Üçüncü Kısımının Dördüncü Bölümünde yer alan kurumlar, 5237 sayılı Kanunun 244 üncü maddesinde tanımlanan sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçu açısından banka veya kredi kurumu sayılır.

Sır saklama yükümlülüğü

MADDE 112- (1) Kurul tarafından icra edilen inceleme veya denetim faaliyeti kapsamında istenen bilgi veya belgelere ilişkin olarak başkalarına açıklamada bulunanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri

MADDE 113- (1) 105 inci ve 106 ncı maddelerde tanımlanan suçların bir tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi hâlinde ilgili tüzel kişi hakkında tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Yazılı başvuru ve özel soruşturma usûlleri

MADDE 114- (1) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı soruşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir.

(2) Başvuru üzerine kamu davası açılması hâlinde iddianamenin kabûlü ile birlikte, bir örneği Kurula tebliğ edilir ve Kurul aynı zamanda katılan sıfatını kazanır.

(3) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yapılan soruşturmada Cumhuriyet savcısı, Kurul meslek personelinden yararlanabilir. Bu suçlardan dolayı şüpheli veya tanık sıfatıyla kişilerin ifadesinin alınması sırasında Kurul meslek personelinin de hazır bulunması sağlanabilir.

(4) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yapılan soruşturmada kovuşturmayaya yer olmadığı kararının verilmesi hâlinde, Kurul bu karara karşı itiraza yetkilidir.

(5) 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi, 108 inci maddede yer alan suçlar bakımından da uygulanır.

Görev ve yetki ile yargılama usûlü

MADDE 115- (1) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yargılama yapmaya Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği asliye ceza mahkemeleri yetkilidir.

YEDİNCİ KISIM

Sermaye Piyasası Kuruluna İlişkin Esaslar

Kuruluş ve bağımsızlık

Madde 116- (1) Bu Kanunla ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip Sermaye Piyasası Kurulu kurulmuştur. Kurulun merkezi İstanbul'dadır. Kurul, Kurul Karar Organı ve Başkanlık teşkilatından oluşur.

(2) Kurul, bu Kanunla ve mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Kurulun kararları yerindelik denetimine tâbi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Kurulun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

(3) Kurul, bu Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde sahip olduğu malî kaynaklarını görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, kendi bütçesinde belirlenen usûl ve esaslar dâhilinde serbestçe kullanır.

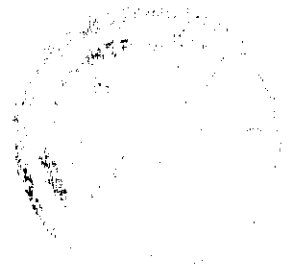
(4) Kurul, bu Kanunla ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak amacıyla yeterli sayı ve nitelikte personeli istihdam eder.

(5) Kurulun para, evrak ve her türlü malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

Kurul Karar Organı

MADDE 117- (1) Kurul Karar Organı, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurul Başkanı, Başkanlık teşkilatının da başıdır.

(2) Başkanın izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer hâller ile görevden alınması veya üyeliğin düşmesi durumlarında ikinci başkan, onun da bulunmadığı hâllerde başkan vekili Başkana vekâlet eder.

Kurul Başkanı ve üyeleri ile ilgili esaslar

MADDE 118- (1) Kurul Başkanı ve üyelerinin aşağıdaki şartları taşımaları zorunludur:

a) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımak.

b) En az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmak.

(2) Üyeler, yükseköğrenim sonrası malî piyasalar, ekonomi, maliye, işletme, sermaye piyasaları, bankacılık veya finans alanında veya bu alanlarla ilgili hukuk dallarında en az on yıl deneyim sahibi veya yukarıda sayılan öğrenim dallarında en az on yıl öğretim üyeliği yapan kişiler arasından Bakanlar Kurulunca atanır. Üyelerden en az birinin hukuk fakültesi mezunu, en az birinin bu fıkra da belirtilen on yıllık deneyimi özel sektör sermaye piyasası kurumlarında kazanmış olması, en az birinin de Kurulda asgarî on yıl çalışmış olması şarttır. Bakanlar Kurulu, üyelerden birini Başkan olarak görevlendirir. Atama kararı Resmî Gazete’de yayımlanır. Kurul Karar Organı, Kurul Başkanının teklifi ile üyelerden birini ikinci başkan ve birini başkan vekili olarak seçer.

(3) Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Kurul Başkan ve üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmazlar.

Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri

MADDE 119- (1) Kurul başkan ve üyelerinin görev süresi beş yıldır. Süreleri biten başkan ve üyeler bir defalığına tekrar atanabilir. Başkanlığın ve üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması hâlinde, boşalan üyeliğe, 118 inci maddede belirtilen esaslar dâhilinde en geç iki ay içinde atama yapılır.

(2) Kurul başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Ancak, ağır hastalık veya sakatlık nedeniyle altı aydan daha uzun bir süre iş göremeyecekleri, atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri veya durumlarının 120 nci maddeye aykırı olduğu tespit edilen veya görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri, süreleri dolmadan Başbakanın onayı ile görevden alınır. Ayrıca, geçici iş göremezlik hâlinin altı aydan fazla sürmesi hâlinde, bu durumda olan üyelerin üyelikleri düşer.

Yasaklar

MADDE 120- (1) Kurul Başkan ve üyeleri, aslî görevlerini aksatmayan bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ders ve konferans verebilir ve bunlardan doğacak telif hakları ile ders ve konferans ücretlerini alabilirler. Ancak, özel bir kanuna dayanmadıkça, Kuruldaki resmî görevlerinin yürütülmesi dışında kalan resmî veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, Kurulun düzenlemek ve denetlemekle yetkili olduğu ortaklıklarda ve kuruluşlarda pay sahibi olamaz, hakemlik ve bilirkişilik yapamazlar.

(2) Kurul Başkan ve üyeleri göreve başladıkları tarihten itibaren, kendilerinin veya eş ve velayeti altındaki çocuklarının sahibi bulundukları sermaye piyasası araçlarından, Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin olan araçlar ve emeklilik fon payları hariç, Kurulun düzenlemek ve denetlemekle sorumlu olduğu kuruluşların her türlü sermaye piyasası araçlarını eş, evlatlık, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları dışındakilere, otuz gün içinde satmak suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Göreve başlama tarihinden itibaren otuz gün içinde bu fıkra ya uygun hareket etmeyen üye, üyelikten çekilmiş sayılır.

(3) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli, Kuruldaki görevleri sebebiyle öğrendikleri gizlilik taşıyan bilgileri ve ticarî sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamazlar.

(4) Kurul Başkan ve üyeleri, görevden ayrılma ve izleyen iki yıl içinde yatırım kuruluşlarında görev alamaz. Bu fıkra hükmüne uymayanlara 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen cezalar verilir.

(5) Kurul Başkan ve üyeleri 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tâbidir.

(6) Kurul meslek personeli, görevden ayrıldıktan sonra, son iki yılda incelemiş veya denetlemiş oldukları halka açık ortaklıklarda ve sermaye piyasası kurumlarında iki yıl boyunca görev alamazlar.

Kurul Organının görev ve yetkileri

MADDE 121- (1) Kurul Başkan ve üyelerinden oluşan Kurul organı, bu Kanun ve diğer mevzuatta belirtilenler yanı sıra aşağıdaki görevleri yapar ve yetkileri kullanır:

a) Kurulun düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu alan ve Kurulla ilgili yönetmelik ve tebliğ taslaklarını, başvuru dosyalarını, Kurul personeline hazırlanan inceleme ve denetleme raporlarını görüşüp karara bağlamak.

b) Kurulun bütçesini, kesin hesabını ve yıllık faaliyet raporunu görüşüp karara bağlamak.

c) Başkanın önerisi üzerine, Kurul başkan yardımcıları ve daire başkanlarını atamak.

ç) Yurtiçi veya yurtdışı temsilcilik açılması, gayrimenkul alımı, satımı, yapımı veya kiralanması hususundaki önerileri görüşüp karara bağlamak.

d) Kurulun üçüncü kişilerle olan alacak, hak ve borçları hakkında her türlü işleme, gerektiğinde sulhe, ibraya ve tahkime karar vermek.

e) İlgili mevzuatı çerçevesinde Kurulun görev alanıyla ilgili uluslararası kuruluşlara üyelik, bu kuruluşlara yapılacak ödemeler ile bu kuruluşlar ve üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşların Kurulun görev alanıyla ilgili projelerine katkıda bulunulması konularında karar vermek.

(2) Kurul Karar Organı, 127 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan Kurulun görev ve yetkilerinden (d), (e), (ı), bentlerinde belirtilenleri kapsamını açıkça belirtmek ve yazılı olmak kaydıyla Kurul Başkanına devredebilir.

Kurul Karar Organının çalışma esasları

MADDE 122- (1) Kurul Karar Organının, en az iki haftada bir defa olmak üzere, gerekli hâllerde toplanması esastır. Toplantıyı Başkan yönetir. Toplantının gündemi, Başkan tarafından hazırlanarak toplantıdan en az bir gün önce Kurul üyelerine bildirilir.

(2) Görev, izin ve hastalık gibi geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam beş toplantıya katılmayan veya bir toplantıya katıldığı hâlde Kurul kararlarını süresi içinde imzalamayan veya karşı oy gerekçesini süresi içinde yazılı olarak bildirmeyen Kurul üyesi üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Kurul kararı ile tespit edilir ve ilgili Bakana bildirilir.

(3) Kurul Karar Organı, en az beş üye ile toplanır ve en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Üyeler çekimser oy kullanamaz. Oyların eşitliği hâlinde Başkanın, Başkanın yokluğunda İkinci Başkanın oyu doğrultusunda karar alınmış sayılır. Kurul kararları tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen işgünü, toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır. Kurul kararı, alındığı toplantı tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirilir.

(4) Kurul Başkan ve üyeleri kendisi, eşi, evlatlıkları ve üçüncü derece dâhil kan ve ikinci derece dâhil kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamazlar. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(5) Kurul Karar Organının toplantılarının gizliliği esastır. İhtiyaç duyulması hâlinde görüşlerinden yararlanmak üzere Kurul personeli ve Kurul Karar Organı tarafından toplantıya katılmasında fayda görülen Kurul dışından kişiler Kurul Karar Organı toplantısına davet edilebilir. Ancak Kurul kararları toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

(6) Bu Kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere, Kurul Karar Organı, yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı görülenler dışındaki kararlarını internet ortamı başta olmak üzere uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurur.

(7) Kurul üyeleri ile Kurul personelinin uyacakları meslekî ve etik ilkeler ile Kurul Karar Organının çalışma usûl ve esaslarına ilişkin diğer hususlar Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Başkan

MADDE 123- (1) Kurulun en üst yöneticisi olan Başkan, Kurulun genel yönetim ve temsilinden sorumludur.

(2) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurul Karar Organı toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, toplantıları yönetmek.

b) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Kurul Karar Organına sunmak.

c) Kurul Karar Organı kararlarının yayımlanmasını sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek.

ç) Kurulun strateji ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan yıllık bütçesini, malî tablolarını, faaliyet raporlarını ve performans raporları hazırlanmasını sağlamak ve Kurul Karar Organına sunmak.

d) Hizmet birimlerinin, verimli ve uyumlu çalışmalarını sağlamak, Kurul hizmet birimleri arasındaki görev ve yetki sorunlarını çözmek, gerektiğinde hizmet birimlerine ek görev ve sorumluluklar vermek.

e) Kurulun faaliyet gösterdiği alanda strateji, politikalar ve ilgili mevzuat ile Başkanlığın ve çalışanların performans ölçütleri hakkında değerlendirme yapmak.

f) Kurulun diğer kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek.

g) Kurul Karar Organı tarafından atanması öngörülenler dışındaki Kurul personeli atamak.

ğ) Kurul adına basın ve yayın organlarına beyan ve açıklamalarda bulunmak.

h) Kurul bütçesinin uygulanmasını, gelirlerinin toplanmasını ve Kurul Karar Organı yetkisi dâhilinde bulunmayan harcamaların yapılmasını sağlamak.

ı) 127 nci maddenin birinci fıkrasının (1) bendinde düzenlenen bilimsel araştırmalar yapılmasını sağlamak üzere gerekli iç teşkilatın kurulması ve işleyişine ilişkin esasları belirlemek.

i) Kurulun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.

(3) Başkan, Kurul Karar Organına ilişkin olmayan görev ve yetkilerinden bir bölümünü, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla alt kademelere devredebilir.

Kurul Başkan yardımcıları

MADDE 124- (1) Başkana, başkanlığa ilişkin görevlerinde yardımcı olmak üzere Kurul kararıyla beş Kurul başkan yardımcısı atanır. Kurul başkan yardımcılarının 118 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları taşıması zorunludur.

Hizmet birimleri

MADDE 125- (1) Kurulun hizmet birimleri, daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış oniki hizmet biriminden oluşur. Kurul Karar Organının teklifi ve ilgili Bakanın onayı ile bu sayının yarısını geçmemek kaydıyla yeni daire başkanlıkları oluşturulabilir, sayısı onikinin altına düşmemek kaydıyla mevcut daire başkanlıkları kapatılabilir, birleştirilebilir veya görev ve yetkilerinin bir kısmı yeni kurulacak daire başkanlıklarına verilebilir. Hizmet birimleri, bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev ve yetkilere uygun olarak Kurul Karar Organının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

(2) Kurul Karar Organı yurtiçinde gerekli gördüğü yerlerde ve sermaye piyasaları açısından yoğun ilişki içinde bulunan ülkelerde Bakanlar Kurulu kararıyla temsilcilik açabilir. Yurtdışı temsilciliklerin açılacağı yerler ve süresi ile temsilciliklerin çalışma usûl ve esasları, bu temsilciliklerde görev yapacak personelin niteliği, sayısı, görev süresi ve bunlara ödenecek ücretlerin belirlenmesi, personele yapılacak ödemeler dışında kalan diğer harcamaların neler olacağı ve harcamaya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

(3) Kurul Karar Organı 127 nci maddenin birinci fıkrasının (1) bendinde düzenlenen bilimsel araştırmalar yapılmasını sağlamak üzere Araştırma Merkezi Müdürlüğü kurabilir.

(4) Başkan, Kurulun bu Kanunla belirlenen görevleriyle ilgili alanlarda ihtiyaca göre sayıları onbeşi geçmemek üzere Kurul başkanlık danışmanı görevlendirebilir.

Kurul personeli

MADDE 126- (1) Bu Kanun ve ilgili mevzuat ile Kurula verilen görevlerin gerektirdiği sürekli görev ve hizmetler, meslek personeli, Kurul başkanlık danışmanları ile ekli (1) sayılı cetvelde yer alan diğer kadrolarda görev yapan personelden oluşan Kurul personeli eliyle yürütülür. Meslek personeli Kurul başkan yardımcısı, daire başkanı, daire başkan yardımcısı, sermaye piyasası başuzman, uzman ve uzman yardımcısı, başuzman hukukçu, uzman hukukçu ve uzman hukukçu yardımcısı ile bilişim uzmanı ve uzman yardımcılarında oluşur. Meslek personeli sıfatını daha önce kazanmış bulunan Kurul başkanlık danışmanı, grup başkanı ve müdür de meslek personeli sayılır.

(2) Kurul personeli bu Kanunla düzenlenen hususlar dışında 657 sayılı Kanuna tâbidir.

(3) Kurulun kadroları ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Söz konusu cetveldeki toplam kadro sayısı geçilmemek ve mevcut kadro unvanları veya 190 sayılı Genel Kadro Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname eki cetvellere yer alan kadro unvanlarıyla sınırlı olmak üzere, kadro, unvan ve derecelerinin değiştirilmesi ile bu kadroların kullanılmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Kurul Karar Organı yetkilidir.

(4) Meslek personeli dışındaki Kurul personeli başka kamu kurum ve kuruluşlarında, geçici olarak görevlendirilemez.

(5) Sermaye piyasası uzman yardımcılığı ile uzman hukukçu yardımcılığı ve bilişim uzmanı yardımcılığına atanacaklar hakkında 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesi hükümleri uygulanır.

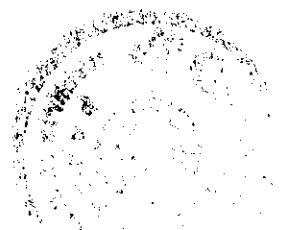
(6) Kurul personelinin çalışma usûl ve esasları Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurulun görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 127- (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Bu Kanun ile verilen görevler ile bu Kanunun emrettiği uygulamaların yerine getirilmesini ve öngörülen neticelerin sağlanmasını teminen gerekli olan iş ve işlemleri yapmak.

b) Kamunun zamanında, yeterli ve doğru olarak aydınlatılmasını sağlamak amacıyla genel ve özel nitelikte kararlar almak.

c) Bu Kanun kapsamına giren kurum ve ortaklıkların bağımsız denetim, derecelendirme, değerlendirme ve bilgi sistemleri denetimi faaliyetine ilişkin şartları ve çalışma esaslarını belirlemek ve bu şartları taşıyanları listeler hâlinde ilân etmek.

ç) Finansal istikrar ve ulusal veya uluslararası mevzuatın gereklerinin sağlanması amacıyla diğer finansal düzenleyici ve denetleyici kurumlarla her türlü işbirliğini yapmak ve bilgi alışverişinde bulunmak.

d) İlgili mevzuat çerçevesinde, sermaye piyasalarında düzenleme ve denetimle yetkili muadili yabancı kurumlar ile sermaye piyasalarıyla ilgili olarak karşılıklılık ve meslekî sırrın korunması ilkeleri çerçevesinde karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulmasına ve belge taleplerinin karşılanmasına, yabancı ülkelerindeki sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kuruluşların Türkiye'deki merkez, şube veya ortaklıkları ile yazılı bir sözleşme çerçevesinde dışarıdan hizmet aldıkları kurumlarda denetim yapılmasına ve gerekli idarî tedbirlerin alınmasına, bu kapsamda yürütülecek faaliyetlere ilişkin masrafların paylaşımına yönelik ikili veya çok taraflı mutabakat zabıtları imzalamak ve sermaye piyasalarıyla ilgili her türlü işbirliğini yapmak.

e) Sermaye piyasasının gelişmesini teminen yeni sermaye piyasası kurumlarına ve araçlarına ilişkin usûl ve esasları düzenlemek ve bunları denetlemek.

f) Halka açık ortaklıklarda görev alacaklar, sermaye piyasası kurumlarının yönetici ve diğer çalışanlarının meslekî eğitimi, meslekî yeterliliği ve meslekî ehliyetlerini gösterir sertifika verilmesine ilişkin esasları belirlemek, bu amaçlarla merkez veya şirket kurmak ve bunların faaliyet usûl ve esaslarını belirlemek.

g) Sermaye piyasasında yatırımcı ve tasarruf sahiplerine yönelik olarak yatırım tavsiyesinde bulunacak kişiler ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek.

ğ) Kamuyu Aydınlatma Platformunun işletim ve çalışma esasları ile bu Kanun kapsamında Kurula yapılacak bildirim ve başvuruların usûl ve esaslarını belirlemek.

h) Sermaye piyasası kurumlarının, halka açık şirketlerin, borsaların ve öz düzenleyici kuruluşların bilgi sistemlerinin işletimine ve bu Kanun çerçevesindeki denetimine ilişkin usûl ve esasları belirlemek.

ı) Yerli veya yabancı akademisyen veya uygulamacılardan oluşan çalışma gruplarına veya kişilere, mevcut veya gelecekteki düzenleme tercihlerinde esas teşkil etmek üzere sermaye piyasalarına ilişkin ulusal veya uluslararası nitelikli bilimsel araştırmalar yaptırmak.

i) İlgili mevzuat çerçevesinde, Kurulun üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlar, malî, iktisadî ve meslekî teşekküller ile Türkiye'nin doğrudan üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşların çalışmalarına katılmak, bu kuruluşlarla ortak projeler geliştirmek ve projelerine katkıda bulunmak.

j) İlgili mevzuat çerçevesinde Kurulun görev alanı ile ilgili uluslararası kuruluşlara, malî, iktisadî ve meslekî teşekküllere üye olmak.

(2) Kurul yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Kurul, kararlarının Resmi Gazete'de veya internet ortamı dâhil uygun vasıtalarla yayımlanmasına karar verebilir. Düzenleyici işlem niteliğindeki yönetmelik ve tebliğler Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulur.

(3) Kurul, yabancı ülkelerin sermaye piyasalarında düzenleme ve denetime yetkili muadili kuruluşlardan aldığı bilgi ve belgeleri, yargı organlarının talebi veya diğer suç teşkil eden konuların kovuşturulması hâlleri hariç, bu kuruluşlarla ilgili mevzuata göre imzalanacak mutabakat zaptı çerçevesinde ilgili mercilere intikal ettirebilir ve kullanabilir.

Şeffaflık ve hesap verilebilirlik

MADDE 128- (1) Yıllık faaliyet raporu, raporun ait olduğu dönemi izleyen yılın Haziran ayı sonuna kadar Kurulun internet sitesinde yayınlanır ve ilgili Bakana gönderilir. Kurul, faaliyetleri ile ilgili olarak bütçe görüşmeleri sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonuna bilgi verir.

(2) Kurul, ilgili Bakanlığın gerekli gördüğü hâllerde Bakanlar Kuruluna bilgi verir.

(3) Kurul tarafından yapılan düzenlemeler, değişiklikleri de içerecek şekilde sürekli olarak güncellenmek suretiyle Kurulun internet sayfasında yayınlanır.

(4) Kurulca hazırlanacak süreli raporların biçim ve içerikleri ile usûl ve esasları Kurulca belirlenir.

Kurulun bütçesi, harcama ve işlemlerinin denetimi

MADDE 129- (1) Kurulun gelirlerinin, giderlerini karşılaması esastır. Kurul bütçesi, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun ilgili hükümlerinde belirlenen usûl ve esaslara göre hazırlanır ve kabûl edilir.

(2) Kurul gelirleri Kurulun giderlerini karşılamaya yetmediği takdirde, açık, Maliye Bakanlığı Bütçesinden verilecek yardımlarla karşılanır.

(3) İhraççılar veya halka arz edenler, Kurul bütçesine gelir kaydedilmek üzere, satışı yapılacak sermaye piyasası araçlarının varsa nominal değerinden aşağı olmamak üzere ihraç değerinin binde üçü tutarında ücret yatırmak zorundadır. Yatırım fonlarının ve değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının üçer aylık dönemlerin son işgününde, net varlık değerlerinin yüzbinde beşi tutarındaki ücret, izleyen on işgünü içinde Kurul hesabına yatırılır. Bu fıkrafta belirtilen oranları aşmamak kaydıyla, sermaye piyasası aracının niteliği, vadesi veya ihraççısı dikkate alınmak suretiyle Kurul Karar Organı tarafından farklı oranlar belirlenebilir. Bakanlar Kurulu alınacak ücretleri kanunî oranlarının iki katını aşmamak üzere arttırmaya veya kanunî oranlarına indirmeye yetkilidir.

(4) Kurul tarafından düzenlenen ve denetlenen borsaların ve diğer teşkilatlanmış piyasaların, merkezî takas kurumlarının, merkezî saklama kurumlarının ve MKK'nın faiz gelirleri hariç tüm gelirlerinin azamî yüzde onu Kurul bütçesine Kurul tarafından gelir olarak kaydedilebilir. Ancak, bu maddeye göre yapılacak ödemelerin zamanı ve tutarları, gelirin elde edildiği yılı izleyen takvim yılında Kurulun nakit durumu dikkate alınarak Kurul tarafından en az otuz gün öncesinden ilgili kurumlara bildirilir. Bir takvim yılı içinde talep edilmeyen tutarlar izleyen yıllarda ödenecek tutara eklenir ve Kurul tarafından aynı usûl ile talep edilebilir. Bu gelirlerin hangi kurumdan ne oranda tahsil edileceği her takvim yılı için Kurul tarafından belirlenir.

(5) Kurul, faaliyetlerine ilişkin olarak her yılın Haziran ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait kararları, yaptığı ikincil düzenlemeler ile bunların ekonomik ve sosyal etkilerini analiz eden bir faaliyet raporu hazırlar. Faaliyet raporu, ayrıca Kurulun performans hedefleri ile uygulama sonuçlarının karşılaştırılmasını ve değerlendirilmesini de içerir.

(6) Kurulun satış ve benzeri işlemlerine ilişkin esaslar ile Kurulun iç denetim usûl ve esasları Kurul tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir.

Ücretler, malî ve sosyal haklar

MADDE 130- (1) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeline 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele malî ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usûl ve esaslar çerçevesinde ödenir. Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabûl edilir. Emsali personele yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tâbi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tâbi olmaz.

Kurul Başkan ve üyelerinin görevden ayrılması

MADDE 131- (1) Kurul Başkan ve üyeliklerine atananların Kurulda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, kamu görevlisi iken üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Kurul tarafından yapılmasına devam olunur. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Kurul Başkan ve üyeliğine seçilip yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Kurul tarafından verilmeye devam edilir. Bu maddede belirtilen nedenlerle üyeliği sona erenlere Kurul tarafından yapılacak ödeme iki yılı geçemez.

(2) Kurul Başkan ve üyelerinin bu görevlerinde geçirdikleri süreler, tâbi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir. Bu hüküm, akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak üzere, üniversite akademik kadrolarından gelen Kurul Başkan ve üyeleri hakkında da uygulanır.

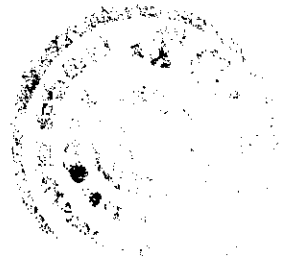
Kurul Başkan ve üyeleri ile personelinin hukukî ve cezaî sorumluluğu

MADDE 132- (1) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar, Kurul Başkan ve üyeleri için ilgili Bakanın, Kurul personeli için ise Başkanın izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır. Kurul üyeleri ile Kurul personelinin iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurul personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilgili Bakana aittir.

(2) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli hakkında görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı soruşturma izni verilmesi için, bu kişilerin kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamak veya Kurula ya da üçüncü kişilere zarar vermek kastıyla hareket ederek bu işlemler sonucunda kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamış olmaları hususunda açık ve yeterli emarelerin olması gerekir. Soruşturma izni verilmesi hâlinde bu durum ilgililere tebliğ olunur. Soruşturmaya izin verilmesine ya da verilmemesine dair kararlar aleyhine, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Danıştay nezdinde itiraz yoluna başvurulabilir. İzin verilmiş olsa dahi, itiraz süresi geçene kadar veya Danıştaya yapılan itiraz sonucunda hüküm tesis olunana kadar soruşturma başlatılamaz.

(3) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi hâlinde, bunlarla vekâlet akdi yapmak suretiyle görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ve Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgarî ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin onbeş katını aşmamak üzere avukatlık ücreti, Kurul bütçesinden karşılanır.

(4) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli aleyhine, Kurulun bu Kanunda belirtilen görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle, gerek görevlerinin ifası sırasında gerek görevden ayrılmalarından sonra, açılmış veya açılacak her türlü tazminat ve alacak davası, Kurul aleyhine açılmış sayılır. Bu davalarda husumet Kurula yöneltir. Avukatlık ücreti ve dava giderine ilişkin üçüncü fıkra hükmü bu hukuk davaları için de aynen geçerlidir. Yargılama sonucunda Kurul aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle Kurulun ödeme yapması hâlinde, Kurul bu meblağı, ilgililerinden talep eder. Kurulun, yaptığı ödemeleri ilgililerinden talep edebilmesi için, bu kişiler hakkında kusurlu olduklarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi gerekir.

Kurul kararlarına karşı yargı yolu

MADDE 133- (1) Kurul kararlarına karşı açılacak idarî davalar idare mahkemelerinde görülür. Kurul kararlarına karşı yapılan başvurular acele işlerden sayılır.

Sırların saklanması ve açıklanması

MADDE 134- (1) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli, görevleri sırasında öğrendikleri sırları bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamaz ve kendilerinin veya başkalarının yararlarına kullanamazlar. Kurulun dışarıdan destek hizmeti aldığı kişi ve kuruluşlar ile bunların çalışanları da bu hükme tâbidir. Bu yükümlülük görevden ayrıldıktan sonra da devam eder.

(2) Bu Kanun hükümleri uyarınca Kurulun, yurt dışındaki muadili denetim mercileri ile düzenleyeceği mutabakat zabıtları çerçevesinde vereceği bilgi ve belgeler birinci fıkradaki sır kapsamında değildir. Kurul düzenleyeceği mutabakat zabıtları veya zabıtlar dışında elde edeceği sırların korunmasını sağlamakla görevlidir. Kurulun elde edeceği sır niteliğindeki bilgi ve belgeler, halka arzda, kuruluş ve faaliyet izni verilmesinde, faaliyetlerin denetiminde, düzenlemelere uyulup uyulmadığının izlenmesinde ve Kurul kararlarına karşı açılacak idarî davaların görülmesinde kullanılabilir. Kurulun bu fıkra kapsamında elde edeceği sır niteliğindeki bilgi ve belgeler ceza soruşturması ve kovuşturması kapsamında savcılıklar ile ceza mahkemeleri, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar ile bağlantılı olarak talepte bulunacak Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli dışında hiçbir kişi, kurum ve kuruluşa verilemez. Mahkeme kararına bağlanmış sır kapsamına giren bilgilerin verilmesinden Kurul sorumlu tutulamaz.

(3) İkinci fıkrada bahsedilen mutabakat zaptı sınırları açıkça tanımlanan bir paylaşma yetkisi veriyorsa veya mutabakat zaptında karşılıklılık esası yoksa veya karşı taraf aynı derecede sır saklama yükümlülüğüne tâbi değilse, fıkrada bahsedilen sır saklama ile ilgili hükümler kıyasen uygulanır.

SEKİZİNCİ KISIM

Saklı Tutulan, Değiştirilen, Geçici ve Son Hükümler

Saklı tutulan hükümler ve istisnalar

MADDE 135- (1) 47 nci madde hariç olmak üzere bu Kanun hükümleri, TCMB'ye, TCMB işlemlerine, TCMB bünyesindeki piyasalara ve TCMB nezdinde kurulan ödeme ve menkul kıymet transferi ve mutabakat sistemlerine uygulanmaz.

(2) TCMB ve Hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilen sermaye piyasası araçlarına 13 üncü madde hariç bu Kanunun ikinci kısmının, birinci ve ikinci bölüm hükümleri uygulanmaz.

(3) 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ile diğer kanunların TCMB'ye görev ve yetki veren hükümleri saklıdır.

(4) TCMB'nin bu Kanun kapsamındaki kurumlara üyeliğinde uygulanacak özel statü ile bu kurumlar nezdindeki işlemlerine uygulanacak esaslar TCMB'nin görüşü alınarak Kurul tarafından ilgili düzenlemelerde belirlenir.

(5) Kendi sermaye piyasası araçlarını halka arz ederek veya halka arz etmeksizin satan bankalar ile bu Kanunda tanımı yapılan yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinde bulunan bankalar, bu faaliyetleri ile sınırlı olarak, bu Kanun hükümlerine tâbi olurlar. Bu Kanun hükümleri ortak sayısı bakımından bankalar hakkında uygulanmaz. 5411 sayılı Kanuna tâbi bankalar ile sigorta şirketleri kuruluş, gözetim, muhasebe ve bağımsız denetim standartları konuları ile payları halka arz yoluyla satılan bankaların dağıtacakları temettü ve yeniden değerlendirme artış fonunun

özkaynaklarının kullanımına ilişkin esaslar özel mevzuatına tâbidir.

(6) TCMB ve Hazine Müsteşarlığı 71 inci maddenin birinci fıkrası hükmünden muaftır.

(7) Ürün senetleri ve alivire sözleşmelerin ürün ihtisas borsalarında alım satımına aracılık edilmesine ve bu sözleşmeler ile ilgili aracılık hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 53 üncü maddesinin onüçüncü fıkrası saklıdır.

Çeşitli Hükümler

MADDE 136- (1) 47 nci madde, Bakanlar Kurulu kararı ile MKK nezdinde kayden izlenmeyen tüm veya bazı sermaye piyasası araçlarını konu alan teminat sözleşmelerine de uygulanabilir.

(2) 5411 sayılı Kanunun 71 inci maddesi veya 134 üncü maddesi uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen halka açık ortaklıklarda, 5411 sayılı Kanunun ortaklık haklarının kısıtlanmasına veya devrine ilişkin hükümleri;

a) 5411 sayılı Kanunun 71 inci maddesi uyarınca sorumluluğu tespit edilen hâkim ortaklar veya yöneticiler ve bunlarla ilişkili kişiler,

b) 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinde sayılan ve sorumluluğu tespit edilen gerçek ve tüzel kişiler ve bunlarla ilişkili kişiler,

dışındaki pay sahipleri için uygulanmaz. Kurul, gerekli gördüğü durumlarda veya talep üzerine, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun görüşünü de almak suretiyle, bu fıkra da yer alan istisna hükmünün uygulanmamasına veya uygulama alanının pay sahipleri veya ortaklık hakları bazında daraltılmasına karar vermeye yetkilidir.

(3) 5411 sayılı Kanunun 71 inci maddesi veya 134 üncü maddesi uyarınca temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen veya Bankacılık Kanununun 134 üncü maddesi kapsamında tasfiyesi öngörülen halka açık ortaklıklarda, Bankacılık Kanununun ilgili hükümlerinin ve diğer ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasında, Kurulun uygun görüşünün alınması zorunludur. Kurul bu kapsamdaki görüşünü,

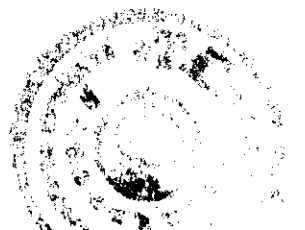
a) Halka açık ortaklıkların, devralınacak veya devredilecek varlık, yükümlülük, zarar ve hisselerinin kapsamının sorumluluğu tespit edilen ortakların payları ile sınırlı tutulması,

b) Halka açık ortaklıkların, devrolunacak ve/veya ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturduğu sonucuna varılarak satışa konu edilecek hak ve varlıkları ile anılan madde çerçevesinde banka kaynağı kullanılmak suretiyle edindiği ve/veya edindirildiği kabul edilen para, her türlü mal, hak ve alacaklarının kapsamının, sorumluluğu tespit edilen ortakların payları ile sınırlı tutulması,

c) (a) ve (b) bentlerinde sayılan işlemlerde sorumluluğu tespit edilemeyen ortakların sahip olduğu payların uygun bir bedelle devralınması sonrası gerçekleştirilmesi,

şartlarına bağlayabileceği gibi, söz konusu şirketlerin halka açıklık oranını ve bu maddede sayılan hak ve varlıkların ayrı ayrı satışa konu edilebilmesi imkanını göz önünde bulundurarak olumsuz yönde de verebilir. Kurulun görüşü alınmadan veya görüşte verilen şartlara uyulmadan veya verilen olumsuz görüşe rağmen gerçekleştirilen her türlü işlem geçersizdir.

(4) 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesi kapsamında, aynı Kanunun 71 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmü uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankanın hâkim ortakları, yönetim kurulu üyeleri, denetim kurulu üyeleri, genel müdür, genel müdür yardımcıları ve bunların eş ve çocukları ile evlatlıklarının, bunların diğer kan ve kayın hısımlarının ve imzaya yetkili banka mensuplarının, sorumlu olduğu tespit edilemeyen üçüncü kişilerle yaptıkları halka açık şirketlerin hisselerine ilişkin hisse devir sözleşmeleri geçersiz sayılamaz.

(5) Bu Kanun uyarınca kurulan ve faaliyet gösteren borsalar ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri, merkezî takas kuruluşları, merkezî saklama kuruluşları ile MKK tarafından yürütülen hizmetlerde grev ve lokavt yapılamaz.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 137- (1) 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. Mevzuatta 2499 sayılı Kanun hükümlerine yapılan atıflar, bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

(2) 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

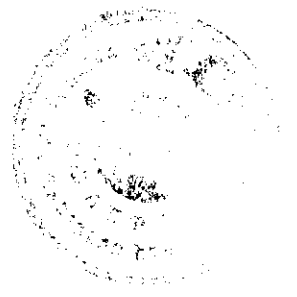
(3) 18/05/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 53 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dokuzuncu fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye onbirinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Ekonomik gereklilikler gözetilerek güven, serbest rekabet ve istikrar içinde, kotasyonundaki bir veya birden çok ürünün arz ve talebini buluşturan; yürürlükteki ürün standartlarına göre tasnif edilmiş ürünlerin, kendilerince organize edilen fizikî veya elektronik mekânlarda alım satımına aracılık eden; ürünlerin gerek fizikî, gerekse ürünü temsilen lisanslı depo işletmelerince çıkarılan ürün senetleri ve alivire sözleşmelerin ticaretini yürütebilen; işlemlere ilişkin güvenilir kayıt ve saklama imkânları bulunan; oluşan fiyatları, ürettiği bilgileri, diğer benzer ve alternatif piyasaları izleyebilecek ve duyurabilecek bilgi işlem, teknik ve elektronik donanım, kurumsal ve malî alt yapıya sahip olan; faaliyet alanı ulusal veya uluslararası olabilen anonim şirket statüsünde ürün ihtisas borsaları Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulunun teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur. Ürün ihtisas borsaları kendilerinin ya da bünyelerindeki piyasaların işletilmesi ve/veya yönetilmesi için Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine tâbi olan bir ya da birden fazla piyasa işleticisi ile anlaşma yapabilirler. Bu anlaşma, Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulu onayı olmaksızın hüküm ifade etmez. Verilen onay üzerine piyasa işleticileri borsa ile yapılan anlaşma çerçevesinde ürün ihtisas borsasının sahip olduğu hakları kullanır ve Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuatta öngörülen yükümlülüklerinin yerine getirilmesini temin ederler.”

“Makûl bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, ürün ihtisas borsalarının güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylemler bir suç oluşturmadığı takdirde piyasa bozucu eylem sayılır. Piyasa bozucu eylemleri gerçekleştirenler hakkında Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca idarî para cezası uygulanır.

Ürün senetleri ve alivire sözleşmelerin ürün ihtisas borsalarında alım satımına aracılık edilmesine, aracılardan yetkilendirilmesi ile bu yetkinin askıya alınması ve iptaline, aracılardan gözetim ve denetimine ve ürün senetleri ve alivire sözleşmeler üzerindeki aracılık hizmetlerine dair diğer işlemlere ilişkin usûl ve esaslar Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulunun birlikte çıkaracağı yönetmeliklerle düzenlenir.

Ürün senetleri ve alivire sözleşmeler üzerinde gerçekleştirilen işlemler üzerindeki gözetim ve denetim faaliyetleri Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulunun müştereken çıkaracağı bir yönetmelikle düzenlenir. Bu faaliyetler neticesinde ortaya çıkan hususlara ilişkin olarak alınacak tedbirler ve yapılacak işlemler, Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuata tâbidir.”

(4) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun;

a) 33 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşlarından, 15 inci madde kapsamında istenilecek ilave şartlar Merkez Bankası ve kuruluş birliklerinin görüşü alınarak Kurul tarafından belirlenir ve bu şartları haiz bağımsız denetim kuruluşlarına ilişkin liste kamuoyuna açıklanır. Kurul, listede yer alan bağımsız denetim kuruluşlarının bu Kanun kapsamındaki bağımsız denetim faaliyetlerine ilişkin yapacağı kalite kontrol ve denetim çalışmaları neticesinde standart ve mevzuata aykırılıkları tespit edilenleri geçici veya sürekli olarak listeden çıkarmaya yetkilidir. Kurul, yapacağı kalite kontrol ve denetim çalışmalarının sonuçlarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumuna bildirir. Bağımsız denetim kuruluşları, bu Kanun uyarınca yaptıkları faaliyetler dolayısıyla üçüncü kişilere verdikleri zararlardan sorumludurlar.”

b) 5411 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bankalar, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun ve kuruluş birliklerinin görüşü alınmak suretiyle Kurulca belirlenecek usûl ve esaslara uygun olarak muhasebe sistemlerinde tek düzeni uygulamak; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan muhasebe ve finansal raporlama standartlarına uygun olarak tüm işlemlerini gerçek mahiyetlerine uygun surette muhasebeleştirmek ve finansal raporlarını bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek biçim ve içerikte, anlaşılır, güvenilir ve karşılaştırılabilir, denetime, analize ve yorumlamaya elverişli, zamanında ve doğru şekilde düzenlemek zorundadır.”

c) 72 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(5) 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Finansal sistemin bütününe sirayet edebilecek ölçüde olumsuz bir gelişmenin ortaya çıkması ve bu durumun Finansal İstikrar Komitesi tarafından tespiti hâlinde, alınacak tedbirleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili olup, ilgili bütün kurum ve kuruluşlar belirlenen bu tedbirleri derhâl uygulamakla yetkili ve sorumludur.”

Düzenleyici işlemler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenlemeler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur. Bu Kanuna göre yürürlüğe konulacak düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinde Kurul Karar Organı tarafından görüşülüp karara bağlanmamış mevcut başvurular, bu Kanun hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Aracı kuruluşlar ve vadeli işlem aracılık şirketlerine ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetlerin sunulmasına ilişkin usûl ve esaslar, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Kurul tarafından belirlenir. Bu usûl ve esaslara, aracı kuruluşlar ve vadeli işlem aracılık şirketlerine yeni yetki belgelerinin düzenlenip verilmesi sırasında, verilecek uygun bir süre içinde ilgili kurumlarca uyum sağlanır. Aksi hâlde ilgili kurum söz konusu yatırım hizmet ve faaliyeti ile yan hizmette bulunamaz.

(2) Birinci fıkra çerçevesinde gerekli düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar aracı kuruluşlar ve vadeli işlem aracılık şirketleri mevcut yetkileri çerçevesinde faaliyet gösterirler.

(3) Bu Kanunun yayımı tarihinde Kurul tarafından daha önce faaliyet izni verilmiş olan aracı kuruluşlar ve vadeli aracılık şirketleri, bu Kanunun yayım tarihinden önceki Kanuna uygun olarak yapmakta oldukları faaliyetlerine, birinci fıkrada belirtilen sürenin sonuna kadar devam ederler.

Özel Fon

GEÇİCİ MADDE 3- (1) 18/12/1999 tarihinden önce, Kurulca tüm yetki belgeleri iptal edilen aracı kurumların yatırımcılarının sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacaklarının bu maddedeki esaslar çerçevesinde kısmen ödenmesini teminen Özel Fon kurulmuştur. Özel Fonun idare ve temsili, YTM tarafından yürütülür.

(2) Söz konusu aracı kurum alacaklılarına Özel Fondan, Fonun imkânları da dikkate alınarak, ödeme yapılabilmesi için, 18/12/1999 tarihinden önce veya sonra haklarında iflas davası açılması ve iflas tasfiyesinde alacakların borç ödemededen aciz belgesine bağlanmış olması zorunludur. Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde iflas masasına alacağını yazdırmak için başvuruda bulunmayan alacaklılara Özel Fondan ödeme yapılmaz.

(3) İflas tasfiyesi sırasında iflas idaresi tarafından yapılacak hesaplamada yetki belgesi iptal tarihindeki nakit ve menkul kıymet alacak tutarı, aracı kurumların yetki belgelerinin iptal edildiği tarihte geçerli TCMB döviz alış kuru üzerinden Amerikan Dolarına çevrilir. Bu aracı kurumların iflasının açılmasından sonra iflas tasfiyesi sırasında yapılan ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihte geçerli TCMB döviz alış kuru üzerinden Amerikan Dolarına çevrilerek, dolar bazında asıl alacaktan mahsup edilir. Bu suretle bulunan bakiye, borç ödemededen aciz belgesine bağlandığı tarihte geçerli TCMB döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilir ve dördüncü fıkradaki esaslara göre hak sahiplerine ödenir.

(4) 31/12/2012 tarihine kadar bir alacak sahibine yapılacak ödeme tutarı, 18.729 Türk Lirasını aşamaz. Bu tutar, 1/1/2013 tarihinden sonra her yıl ilân edilen yeniden değerlendirme katsayısı oranında artırılır. Ancak üçüncü fıkra uyarınca, Amerikan Doları bazında asıl alacaktan mahsup edilen ara ödemeler tutarı, yetki belgesinin iptal tarihi itibarıyla TCMB döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilir ve bu fıkroda belirtilen azamî ödeme tutarından indirilerek, hak sahiplerine yapılacak azamî tutar belirlenir.

(5) Özel Fonun malvarlığının yönetimi ve nemalandırılmasına ilişkin esaslar YTM tarafından hazırlanacak ve Kurul tarafından onaylanacak bir yönetmelikle belirlenir. Özel Fon, bu madde gereğince yapılacak ödemeler dışında bir amaçla kullanılamaz. Özel Fonun, yapılacak ödemeleri karşılamaya yetmemesi hâlinde, Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek ek kaynak, Hazine tarafından karşılanır. Bu Kanunun yayımı tarihinde İMKB bünyesinde bulunan Özel Fon malvarlığı, alacak, borçlar ve hakların Yatırımcıları Koruma Fonundan YTM'ye intikal ettiği tarihten itibaren üç ay içinde devredilir.

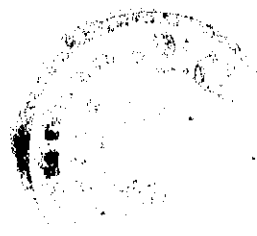
(6) İflas idarelerinin ibraz ettiği borç ödemededen aciz belgelerine bağlanmış olan alacaklar için yapılacak ödemeler, üçüncü ve dördüncü fıkralarda yer alan hesaplama yöntemi ile belirlenerek, Özel Fon tarafından iflas idarelerine yapılır. Özel Fon, ödemelerin bu madde hükümlerine uygun yapılmasını teminen, kesinleşmiş sıra cetveline, iflas dosyasındaki belgelere, iflas idaresi ve iflas dairesinden talep edebileceği belgelere dayanarak karşılıklı inceleme yapma ve bu madde ile diğer ilgili mevzuat hükümlerine aykırı ödeme taleplerini reddetme hakkını haizdir.

(7) Hak sahiplerine ödeme, iflas idarelerince gerçekleştirilir. Müflis aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dâhil kan ve sıhrî hısımlarına ve sermaye piyasası kurumlarına bu madde kapsamında ödeme yapılmaz. Alacaklıların, bu madde uyarınca yapılan ödemeleri aşan alacakları için genel hükümlerden doğan hakları saklıdır.

(8) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usûl ve esasları belirlemeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Kurul yetkilidir.

Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Yatırımcıları Koruma Fonuna ait hak ve alacaklar ile borçlar YTM'ye geçer.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce tecdîcî tasfiyesine başlanmış olan kurumlara ilişkin dava ve bu kurumların tasfiyelerine ilişkin iş ve işlemler MKK tarafından tamamlanır. YTM, bu iş ve işlemlere ilişkin olarak gerekli ödemeleri MKK'ya yapar.

(3) Mülga 2499 sayılı Kanunun 46/B maddesi çerçevesinde tecdîcî tasfiyesi devam eden aracı kurumlar hakkında 83 üncü madde uygulanmaz. Bu kurumların sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nemalandırılanlar dâhil nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlölükleri karşılanır.

Türkiye Sermaye Piyasaları ile Türkiye Değerleme Uzmanları Birliklerine ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 5- (1) 75 inci maddenin üçüncü fıkrasında düzenlenen statünün yürürlüğe girdiği tarihte Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliğine ait her türlü varlıklar, borç ve alacaklar, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıtlar, diğer dokümanlar, nakit ve benzeri malvarlıkları her türlü hak ve yükümlölükleriyle birlikte herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine devredilmiş sayılır.

(2) Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin mevcut üyeleri dışındaki Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine üye olması gereken kuruluşlar, statünün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine başvurmakla yükümlüdürler. Bu süreyi izleyen iki ay içinde yeni statüye uygun olarak organlarının seçimini yapmak üzere, Birlik, üyelerini genel kurul toplantısına çağırır.

(3) Türkiye Değerleme Uzmanları Birliğinin her türlü varlıkları, borç ve alacakları, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıtları, diğer dokümanları, nakit ve benzerleri malvarlıkları Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği statüsünün yürürlüğe girmesini takiben herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine devredilmiş sayılır. Türkiye Değerleme Uzmanları Birliğine ödenmiş olan giriş ücretleri ile yıllık aidat, başvuruları hâlinde Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği tarafından ilgililere ödenir.

(4) Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği'nin sona ermesine ilişkin diğer işlemler Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği tarafından yerine getirilir, masraflar Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği tarafından karşılanır.

(5) Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kurul yetkilidir.

Kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 6- (1) 48 ilâ 56 ncı maddelerde yer alan düzenlemelere ilişkin usûl ve esaslar bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Kurul tarafından belirlenir

(2) Birinci fıkra çerçevesinde gerekli düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar 2499 sayılı Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemeler uygulanmaya devam edilir ve başvurular bu düzenlemeler çerçevesinde sonuçlandırılır.

(3) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kurulmuş olan yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları, birinci fıkrada belirtilen ikincil mevzuatın yürürlüğe giriş tarihinden itibaren bir yıl içinde, içtüzüklerini veya esas sözleşmelerini, yapı ve organizasyonlarını ilgili düzenlemelere uygun hâle getirmek üzere Kurula başvurmak zorundadır. Aksi takdirde Kurul, yatırım fonlarının devri veya tasfiyesine karar verir. Yatırım ortaklıkları ise, yatırım ortaklığı statüsünden çıkmış sayılır, bu durumda, 26 ncı maddenin beşinci fıkrası kıyasen uygulanır.

(4) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kurulmuş olan portföy yönetim şirketleri, birinci fıkrada belirtilen ikincil mevzuatın yürürlüğe giriş tarihinden itibaren bir yıl içinde esas sözleşmeleri ile yapı ve organizasyonlarını ilgili düzenlemelere uygun hâle getirirler. Aksi takdirde, ana faaliyet konularını ve ticaret unvanlarında yer alan portföy yönetim şirketi ifadesini değiştirmek üzere Kurula başvurmak zorundadırlar.

(5) Kurul bu maddede belirtilen süreleri iki katına kadar uzatmaya yetkilidir

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeline ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinde görev yapmakta olan Kurul Başkan ve üyelerinin üyelikleri, atandıkları mevzuata göre kalan görev sürelerinin sonuna kadar devam eder.

(2) 15/1/2012 tarihinde Kurulda görev yapan Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul kadrolarında bulunan personel hakkında, anılan tarihten önce yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10 uncu maddesi hükümleri de dikkate alınmak suretiyle uygulanmasına devam olunur. Uygulanmasına devam olunan hükümlere göre hesaplanan toplam ödemenin bu Kanun hükümlerine göre hesaplanan toplam ödemeden düşük olduğu durumda ilgililerin ödemeleri bu Kanun hükümlerine göre yapılır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Sosyal Güvenlik Kurumu dışındaki sosyal güvenlik kurumlarına tâbi olanların ilişkileri devam eder.

(3) Bu Kanun ile yapılan düzenleme sebebiyle Kurulda kadro unvanları değişmeyen personel aynı unvanlı kadrolarına atanmış sayılır. Kadro unvanları değişen veya kaldırılanlar Kurulda, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde durumlarına uygun yeni bir kadroya atanır; atama işlemi yapılınca kadar Kurulca ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilir. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar ikinci fıkra hükümleri dikkate alınmak suretiyle eski kadro unvanlarına ait aylık ücret, ikramiye ve benzeri adlarla yapılan ödemeleri almaya devam ederler.

(4) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 2499 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre Kurulda sözleşmeli olarak istihdam edilmekte olan personelin malî ve sosyal hakları ile istihdamına ilişkin diğer hususlar hakkında bu Kanunun yayımı tarihinden önce yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(5) Kurul merkezinin İstanbul'a taşınmasına ilişkin iş ve işlemler tamamlanıncaya kadar Kurulun merkezi Ankara'dır.

(6) 120 nci maddenin dördüncü ve altıncı fıkra hükümleri bu maddenin yayımı tarihinden önce Kuruldan ayrılmış olan Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul meslek personeli hakkında uygulanmaz.

Diğer geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinde İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş. yürütmekte olduğu sermaye piyasası faaliyetleri ile ilgili iş ve işlemleri, herhangi bir izne ve yetkiye gerek olmaksızın merkezî takas kuruluşu sıfatıyla yürütmeye devam eder.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kaydıleştirilen ve teslim edilen sermaye piyasası araçları ile kaydıleştirme kararının alınmasına rağmen henüz teslim edilmemiş sermaye piyasası araçları hakkında 13 üncü maddenin dördüncü fıkrası hükmü uygulanır.

(3) Bu Kanunun yayımı tarihinde, bu Kanuna göre halka açık ortaklık olup da payları borsada işlem görmeyen ortaklıklar için 16 ncı maddede yer alan iki yıllık süre, bu Kanunun yayım tarihinden itibaren başlar.

(4) Bu Kanunun yayımı tarihinde, ortak sayısı 250 ilâ 500 arasında olduğu için 2499 sayılı Kanuna göre halka açık ortaklık sayılan, ancak bu Kanuna göre halka açık ortaklık niteliğini taşımayan ortaklıklara 33 üncü maddenin dördüncü fıkrasının üçüncü cümlesi uygulanır.

(5) 26 ncı maddenin altıncı fıkrasında belirtilen sınırlama bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren uygulanmaya başlar.

(6) 28 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen beş yıllık süre, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren başlar.

(7) 32 nci madde hükmü, bu Kanunun yayımı tarihinden sonra kamuya açıklanacak olan kamuyu aydınlatma belgelerinden doğacak sorumluluk hakkında uygulanır.

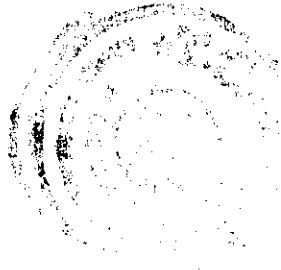
Yürürlük

MADDE 138- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Ek 1
SERMAYE PİYASASI KURULU
KADRO CETVELİ

SINIFI	UNVANI	DERECE	ADET
GİH	Kurul Başkan Yardımcısı	1	5
GİH	Kurul Başkanlık Danışmanı	1	15
GİH	Daire Başkanı	1	12
GİH	Kurul Yurtdışı Temsilcisi	1	5
GİH	Kurul İl Temsilcisi	1	3
GİH	Daire Başkan Yardımcısı	1	16
GİH	Başuzman	1	70
AH	Başuzman Hukukçu	1	10
GİH	Bilişim Başuzmanı	1	2
TH	Sistem Çözümleyicisi	1	5
TH	Sistem Programcısı	1	1
GİH	Başkanlık Özel Kalem Müdürü	1	1
GİH	Müdür	1	15
GİH	Başuzman	2	50
AH	Başuzman Hukukçu	2	13
GİH	Bilişim Başuzmanı	2	2
TH	Sistem Çözümleyicisi	2	6
TH	İstatistikçi	2	1
SH	Tabip	2	1
GİH	Müdür	2	3
GİH	Müdür Yardımcısı	2	21
GİH	Uzman	3	45
AH	Uzman Hukukçu	3	20
AH	Avukat	3	1
GİH	Bilişim Uzmanı	3	3
TH	Sistem Çözümleyicisi	3	6
TH	Sistem Programcısı	3	1
TH	Mühendis	3	3
GİH	Uygulama Programcısı	3	4
SH	Sağlık Memuru	3	1
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	3	1
GİH	Basın Müşaviri	3	1
TH	Kütüphaneci	3	1
TH	Tekniker	3	2
TH	Teknisyen	3	2
TH	Arşivci	3	1
GİH	Müdür	3	3
GİH	Müdür Yardımcısı	3	2
TH	İstatistikçi	3	1
GİH	Bilgisayar Operatörü	3	1

GİH	Halkla İlişkiler Uzmanı	3	4
GİH	Koruma ve Güvenlik Amiri	3	1
GİH	Koruma ve Güvenlik Grup Şefi	3	1
GİH	Koruma ve Güvenlik Memuru	3	2
GİH	Ayniyat Saymanı	3	1
GİH	Şef	3	11
GİH	Şef Yardımcısı	3	25
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	20
GİH	Memur	3	7
GİH	Şoför	3	4
GİH	Uzman	4	35
AH	Uzman Hukukçu	4	15
GİH	Bilişim Uzmanı	4	5
TH	Sistem Çözümleyicisi	4	5
GİH	Şef	4	3
GİH	Uzman	5	90
AH	Uzman Hukukçu	5	20
GİH	Bilişim Uzmanı	5	10
TH	Sistem Çözümleyicisi	5	6
TH	Sistem Programcısı	5	1
TH	Mühendis	5	2
GİH	Halkla İlişkiler Uzmanı	5	7
TH	Tekniker	5	3
TH	Teknisyen	5	1
SH	Tabip	5	1
TH	Kütüphaneci	5	1
TH	Arşivci	5	1
GİH	Şef	5	5
GİH	Şef Yardımcısı	5	3
GİH	Mütercim	5	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	13
GİH	Memur	5	19
GİH	Koruma ve Güvenlik Memuru	5	1
GİH	Şoför	5	2
TH	Mühendis	6	4
TH	Sistem Çözümleyicisi	6	9
TH	Sistem Programcısı	6	3
TH	İstatistikçi	6	2
GİH	Uygulama Programcısı	6	3
GİH	Halkla İlişkiler Uzmanı	6	6
GİH	Şef Yardımcısı	6	2
GİH	Memur	6	10
GİH	Koruma ve Güvenlik Memuru	6	1
GİH	Şoför	6	4
TH	Sistem Çözümleyicisi	7	1
TH	Sistem Programcısı	7	2
TH	Teknisyen	7	1
GİH	Bilgisayar Operatörü	7	3

GİH	Memur	7	12
YH	Hizmetli	7	2
GİH	Uzman Yardımcısı	8	90
AH	Uzman Hukukçu Yardımcısı	8	25
GİH	Bilişim Uzman Yardımcısı	8	10
TH	Sistem Çözümleyicisi	8	3
TH	Teknisyen	8	2
GİH	Memur	8	10
GİH	Koruma ve Güvenlik Memuru	8	2
GİH	Şoför	8	1
YH	Aşçı	8	1
YH	Hizmetli	8	1
TH	Teknisyen	9	9
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	5
GİH	Memur	9	4
GİH	Koruma ve Güvenlik Memuru	9	3
GİH	Şoför	9	5
YH	Hizmetli	9	1
	TOPLAM		920

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

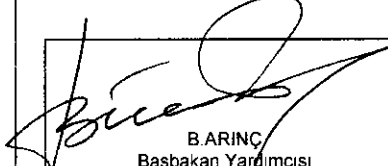
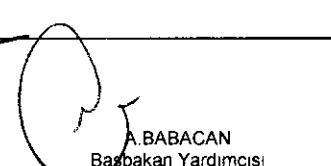
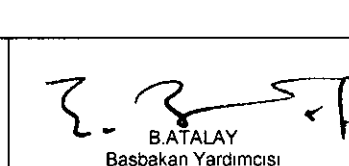
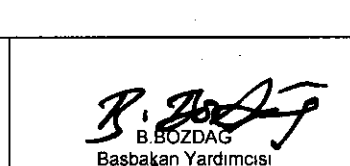
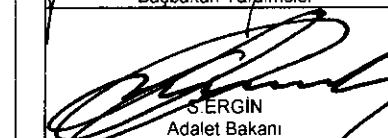
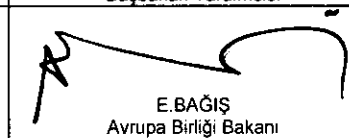
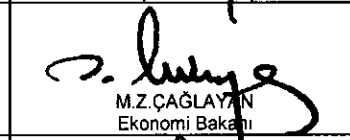
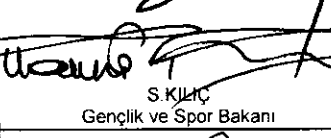
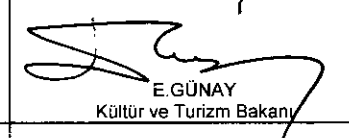
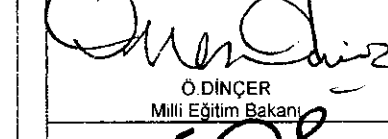
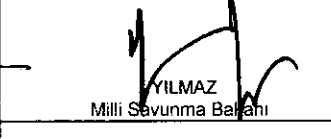
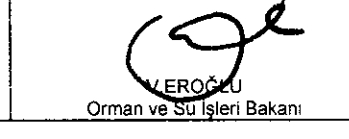
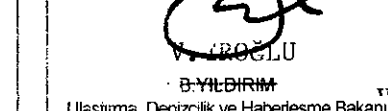
T/ 414

Yürütme

MADDE 139- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 B. ARINÇ Başbakan Yardımcısı	 A. BABACAN Başbakan Yardımcısı	 B. ATALAY Başbakan Yardımcısı	 B. BOZDAĞ Başbakan Yardımcısı
 S. ERGİN Adalet Bakanı	 N. ŞAHİN Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 E. BAĞIŞ Avrupa Birliği Bakanı	 N. ERGÜN Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
 F. ÇELİK Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 E. BAYRAKTAR Çevre ve Şehircilik Bakanı	 A. DAVUTOĞLU Dışişleri Bakanı	 M. Z. ÇAĞLAYAN Ekonomi Bakanı
 T. YILDIZ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 S. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 M. M. EKER Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı	 H. YAZICI Gümrük ve Ticaret Bakanı
 İ. N. ŞAHİN İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	 M. ŞİMŞEK Maliye Bakanı
 Ö. DİNÇER Millî Eğitim Bakanı	 Y. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı
 V. EROĞLU B. YILDIRIM Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı			

Dosya No.

101- 541
623